ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ISSN 0857-2909

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๓๑

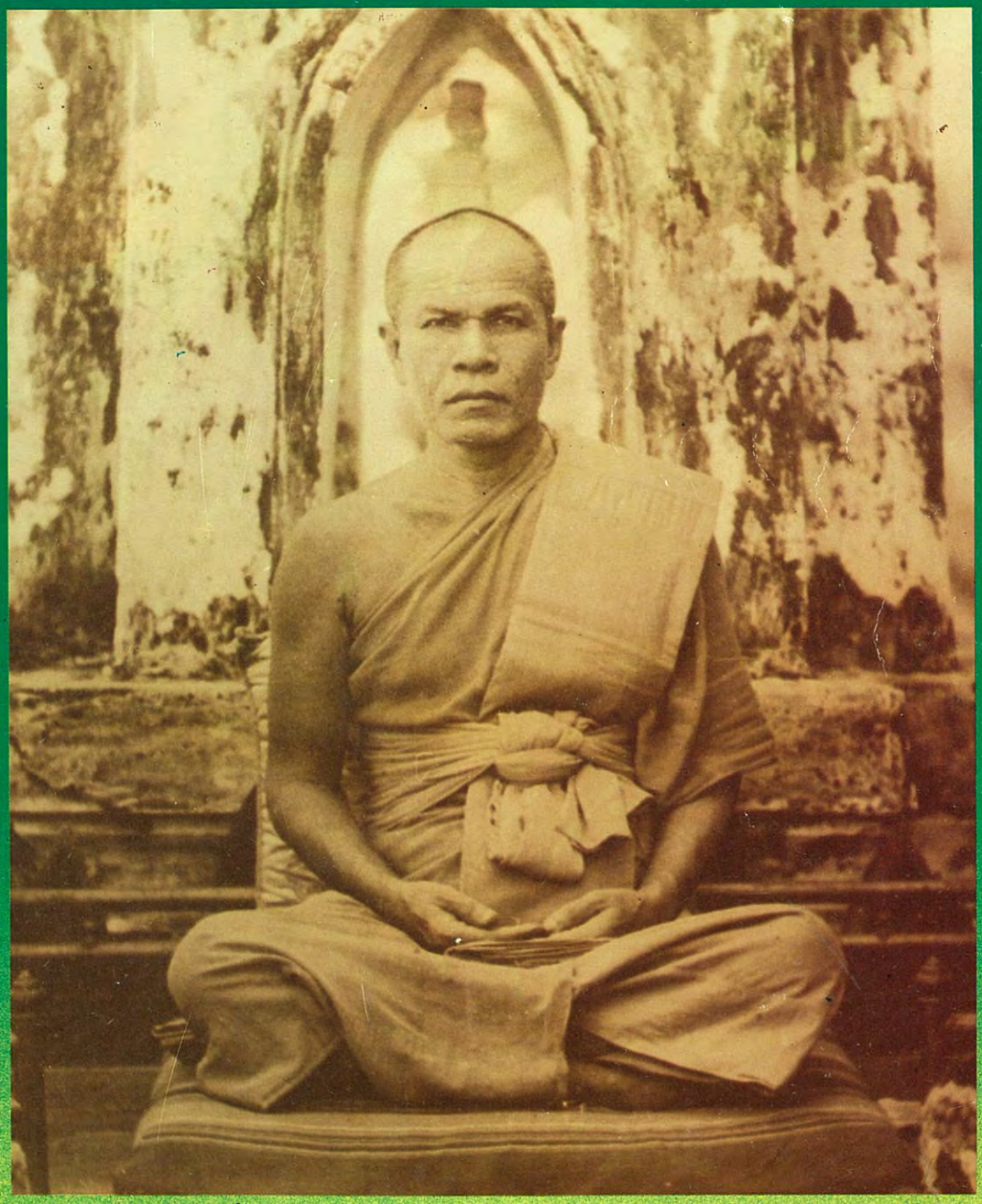

เรื่องน่าสนใจฉบับนี้ :

- ธรรมกาย...ธรรมเก...ธรรมโกง
- โรคจิตกับกัมมัฏฐาน
- เปิดเซฟเก็บมาร
- ภาคผู้เลี้ยงคืออะไร
- ตรวจภพตรวจจักรวาล
- แต่ปางก่อน...ฯลฯ

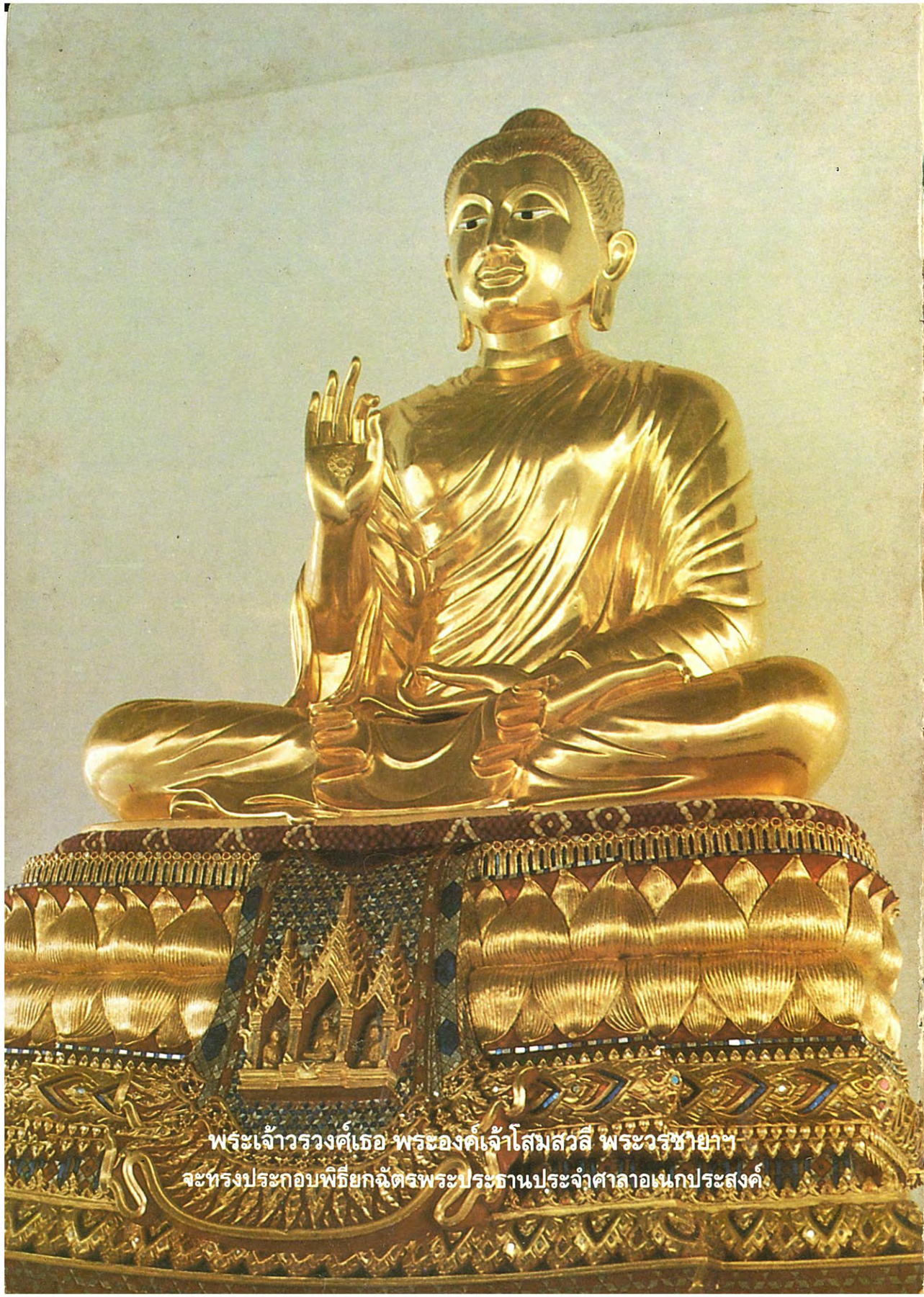

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาฯ
จะทรงประกอบพิธียกฉัตรพระประธานประจำศาลาอเนกประสงค์

ทีฆายุโก โหตุ มหาราชา
ด้วยเกล้ากระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้จัดทำ นิตยสารธรรมกาย

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย
เราอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลาย
ผู้จำพรรษาแล้ว
ได้กรานกฐิน..."

วันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑
เชิญร่วมถวายผ้ากฐินสามัคคี
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

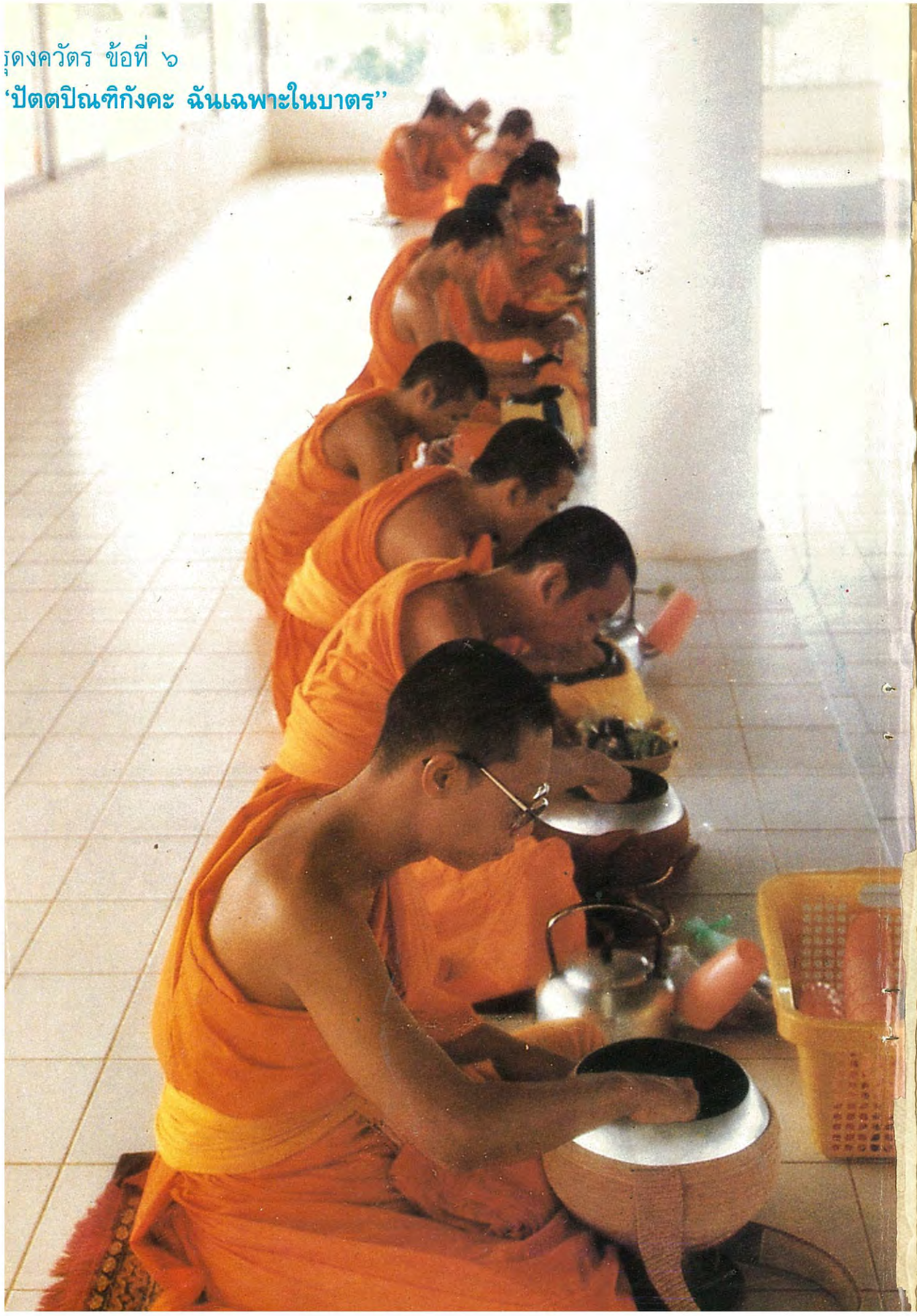

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชปริยัตกวี (วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม (อำนวย ปณฺณาวุฑฺโฒ ป.ธ.๗)
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)
ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ (อดีตประธานศาลฎีกา)
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร

ผู้จัดการ :
รศ. ดร. พัฒนะ ภวะนันท์

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ. ดร. ธีระ เกรอต

กองบรรณาธิการ
รศ. ถาวร สุทธิพงษ์
แพทย์หญิง คุณสวรรยา เดชอุดม
ผศ. ดร. พีระดา สิริจินตกาญจน์
ผศ. ดร. ศิริพร สิทธิประณีต
ผศ. เบญจา ตระกูลบุญ
คุณอรวรรณ เวศอุไร
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์
คุณสุนีรัตน์ ชลสายพันธ์

ฝ่ายภาพ :
คุณสง่า สัจพันโรจน์
คุณวีระ เนตยกุล

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณพจมาน ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณบำรุง บุญเชื้อ
คุณอมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล
คุณสมชาย บุญเชื้อ

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ

รูปเล่ม/ตัวเรียงอักษรคอมพิว :
บริษัท วีซั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด
โทร. ๒๕๔-๓๓๐๑-๒

พิมพ์ที่ :
ศรีเมืองการพิมพ์ ๕/๓๙ ถนนรองเมือง ซอย ๕ กทม. ๑๐๕๐๐
นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์โฆษณา
โทร. ๒๑๔๔๖๖๐, ๒๑๔๔๓๗๐

อธิบายปก :
พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ สมัยดำรงสมณศักดิ์เป็นที่พระครูสมณธรรมสมาทาน พ.ศ.๒๔๖๔

นิตยสาร "ธรรมกาย" ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๓๑

สารบัญ

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
สังคหวัตถุ ..... พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๕

มหาสติปัฏฐาน ๔ : ธรรมกาย
หลักการเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานฯ ..... มงคลบุตร ๘๒

ธรรมปฏิบัติ
ฯ วิธีพิจารณาธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ ฯ ..... พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) ๒๕

ธรรมะสำหรับเยาวชน
ตรวจภพ ตรวจจักรวาล ..... ศศิประภา ศากยบุตร ๔๐

จากพระไตรปิฎก ๓๙

อานุภาพธรรมกาย
เปิดเซฟเก็บมาร ..... จิตรอารีย์ ๒๙

ตอบปัญหาธรรม ..... มงคลบุตร ๑๑๐

บุคคลกับธรรมะ
ฯ พระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส) ..... บ.ก. ๖๑

ธรรมสภา ..... วิมังสา ๕๓

แวดวงธรรมกาย ..... วิชชาธร ๖๙

ปกิณกะ
แต่ปางก่อนของพระอนุรุทธเถร ..... นิรนาม ๑๖
การสำเร็จเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ๒๘
พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกเบื้องขวา ..... พระพรหมคุณาภรณ์ ๗๗
พระพุทธศาสนาในภูฐาน ..... พระมหาถวัลย์ ทีฏฺฐเวโล ๘๙
โรคจิตกับกรรมฐานเชิงประสบการณ์ ..... พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ๙๗
กิจกรรม ๑๑๔

ท้ายเล่ม
เมื่อบุญมาวาสนาช่วย ที่ป่วยก็หาย ที่หน่ายก็รัก ..... ญาณรัตน์ ๑๑๙

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก ราชบุรี ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และมูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

● **อัตราค่าสมาชิก :** ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๒๐ บาท เล่มละ ๓๐ บาท

ถ้อยแถลง

ได้มีการถกเถียงกันมากเรื่องนิพพาน ท่านที่คงแก่เรียนเป็นจำนวนมาก สรุปเอาว่านิพพานนั้นเป็นอนัตตา หลายท่านมีความรู้ถึงเปรียญ ๙ จะเถียงท่านก็ใช่ที่เพราะตัวเองไม่มีเลยสักเปรียญ ทีนี้สมมติว่าเชื่อท่านละ เมื่อเชื่อท่านว่านิพพานนั้นเป็นอนัตตา ก็เกิดปัญหาว่าจะศึกษาปฏิบัติธรรมไปเพื่ออะไรกัน สอนกันมากมายปฏิบัติกันแบบเอาเป็นเอาตายเพื่อสิ่งที่เป็นอนัตตาหรือ ?

ลองหันมาดูครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติจริงบ้าง ไม่เห็นท่านกล่าวว่าปฏิบัติไปแล้วไม่มีอะไร ท่านกลับยกย่องการปฏิบัติเห็นคุณขององค์สมเด็จพระ-อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นอนัตตคุณไม่อาจหยั่งได้ทีเดียว

ถ้าเป็นอนัตตาอย่างว่าแล้วจะมีคุณอะไร ผู้ที่ไม่ต้องศึกษา ไม่ต้องปฏิบัติธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สามารถเข้าถึงความเป็นอนัตตาได้ การตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่เป็นการสูญเปล่าหรือ จึงขอผู้ใคร่ธรรมทั้งหลายพึงสังวรระวังให้จงหนัก จงปฏิบัติให้มาก ใช้ปัญญาของตนเองให้มาก จึงจะสมกับพุทธโอวาทที่ว่าตนเป็นที่พึ่งของตน

นิพพานเป็นอย่างไร ? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้มากแห่ง ตามที่เคยนำมาลงไว้ในนิตยสารนี้เล่มก่อน ๆ แล้ว เริ่มในเล่มนี้ท่านพระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส) ได้เล่าถึงประสพการณ์ที่ท่านพบเห็นมาจากการปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย ได้กล่าวถึงนิพพานไว้น่าสนใจ เป็นสิ่งที่น่าจะพิสูจน์ด้วยตัวของท่านเอง

ทานเป็นหนึ่งในบารมีสิบทัศ หรือถ้าจะแตกอย่างละเอียดก็มีทานบารมี ทานอุปบารมี ทานปรมัตถบารมี ในบารมีสามสิบทัศ มีความสำคัญมากต่อผู้ที่จะฝึกตนให้พ้นจากบ่วงกิเลสมาร เป็นเสบียงที่จะพาตนให้เข้าถึงนิพพานได้ เป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ปฏิบัติไม่เต็มรูป ละเลยเสียมาก เพราะยังไม่เข้าใจดี **พระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** จะช่วยให้ท่านเข้าใจเรื่องทานได้ดีขึ้น

ทุกท่านทราบกันดีอยู่แล้วว่าการที่จะเข้าถึงนิพพานได้นั้นก็ต้องเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ มีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และเห็นธรรมในธรรม ทุกขณะจิตจนเป็นมหาสติ คือรู้รอบอยู่ตลอดเวลา จนกิเลส อวิชชา ตัณหาอุปาทานไม่สามารถแทรกเข้ามาได้นั้น เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมเข้าถึงธรรมกายแล้วยิ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถเจริญมหาสติ-ปัฏฐานสี่ได้ชัดเจน เพราะสามารถเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวธรรมและสัจจธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง จากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น ดังรายละเอียดในบทความ **หลักการเจริญเวทนานุปัสสนา**

วิธีปฏิบัติภาวนาเบื้องต้น

นั่งคู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย **อุชุงกายัง ปะนิธายะ** ตั้งกายให้ตรง คือวัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวาเท่ากับระยะจากบนตาตุ่มขาขวาจรดใต้ลูกคาง

ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ มีสติทุกเมื่อ เหลือบตาขึ้นนิด ๆ บริกรรมภาวนาว่า **"สัมมาอะระหัง"** พร้อมกำหนดบริกรรมนิมิต ตรงศูนย์กลางกายเหนือสะดือสองนิ้วมือ เป็นดวงแก้วกลมใส เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำ ใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัว ไม่มีตำหนิ เรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนา และบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอในอริยาบถทั้งสี่คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอมิได้ขาด

บริกรรมภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง จนกระทั่งใจค่อย ๆ รวมหยุดอยู่ที่เดียว เห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ก็ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุดที่จุดเล็กใสกลางดวงนั้น ให้ใสหนักขึ้นทุกทีจนเป็นรัศมีคือแสงสว่าง ดวงใสนี้เรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** กลางดวงนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหัตน์ทั้งหลาย

ทำใจให้หยุดในหยุดที่กลางดวงปฐมมรรคนั้นเข้าทุกทีไม่มีถอยออก ก็จะเห็นดวงในดวงและกายในกายใสละเอียดโตใหญ่หนักเข้าทุกที ก็ให้เดินดวงเดินกายคือ เห็นดวงก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวง เห็นกายก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางกายไม่มีถอยออก

(เมื่อทำได้เช่นนี้แล้วก็ให้รีบมาต่อวิชชาธรรมกายกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หรือหลวงพ่อชยมงฺคโล เพื่อวิชชาจะได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องต่อไป)

รูปด้านข้างผ่าซีก

แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐานที่ ๑ ถึงฐานที่ ๗

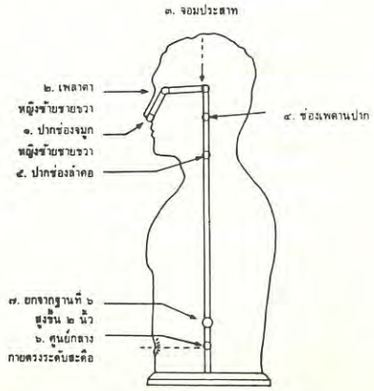

สติปัฏฐาน และบทความ **จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน**

ในขณะที่มีการตื่นตัวในการปฏิบัติกัมมัฏฐาน ก็มีข่าวที่ทำให้เกิดความลังเลสงสัย ความหวาดกลัวต่อการปฏิบัติกัมมัฏฐาน โดยไปโยงเอาโรคจิตกับกัมมัฏฐานเข้าด้วยกัน ท่านที่ศึกษาแต่ยังไม่เข้าใจถ่องแท้ก็ด่วนสรุปออกมาอย่างผิด ๆ **ทำให้ผู้ที่ศึกษาใหม่ที่ยังไม่เข้าใจลึกซึ้งพอพลอยหลงเชื่อไปด้วย** ผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจก็ห้ามบุตรหลานของตัวไม่ให้ปฏิบัติ เป็นการเสียประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะที่จริงแล้วการปฏิบัติกัมมัฏฐานนั้นย่อมเป็นทั้งการกันและการแก้โรคจิต เป็นธรรมโอสถรักษาโรคจิตที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ให้ แต่การปฏิบัติต้องทำให้ถูกวิธี ดังในบทความ**โรคจิตกัมมัฏฐานเชิงประสพการณ์**

นอกจากนั้นในเล่มนี้ยังมีสิ่งที่น่ารู้อีกมาก คุ้มค่าที่จะศึกษาให้เข้าใจนำมาปฏิบัติให้รู้เองเห็นเอง รู้ผิดรู้ถูกด้วยตนเอง จึงจะถูกต้องตามพระประสงค์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

กิจกรรมที่สำคัญทางพุทธศาสนา ที่กำลังจะมาถึงในเวลาใกล้ ๆ นี้ ทุกท่านคงทราบกันอยู่แล้วคือกฐินหลายท่านอาจได้รับมาหลายซองแล้ว ท่านที่เข้าใจจะมีโอกาสสร้างบุญที่เป็นกาลทานมาก ได้สงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ตามวัดต่าง ๆ ท่านที่ไม่เข้าใจคงจะเบื่อเต็มที่ โปรดอย่าเบื่อ มีมากทำมาก มีน้อยทำน้อย มีมากอาจทำน้อยก็ได้ ตามกำลังศรัทธา ห้าบาท สิบบาทก็ได้ เป็นบุญของท่านเองทั้งนั้น จะเป็นที่พึ่งของท่านได้ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าจวบจนถึงนิพพาน หลายท่านมีประสพการณ์ ในยามเดือดร้อนขัดสนจนปัญญา **ให้พึงรำลึกถึงบุญกุศล มีทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศลเป็นต้น ที่เคยได้สร้างสมอบรมมา เมื่อบุญมา ปัญญาช่วย คนป่วยก็หาย คนหน่ายก็รัก บุญก็จะช่วยแก้ไขความเดือดร้อนให้ทุเลาไปได้เอง แต่ถ้าไม่เคยได้ทำบุญมาก่อนเลย หรือเคยทำแต่เพียงสักว่าทำอย่างเสียมิได้ ยามเดือดร้อนจะไปรำลึกเรียกหาบุญได้ที่ไหน** ด้วยเห็นประโยชน์ท่านเช่นนี้ จึงขอเรียนให้ท่านทั้งหลายทราบว่า ทาง**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี** ซึ่งมีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ ๒๖ รูป **กำหนดการทอดกฐินสามัคคีในวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑** นี้ มีรถรับส่งฟรี ออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ และทางเข้าวัดปากน้ำภาษีเจริญ เวลา ๐๗.๓๐ น. ขอเชิญชวนทุกท่านไปร่วมกันทอดกฐินสามัคคีโดยพร้อมเพรียงกัน

บรรณาธิการ

■■■■

"ไม่หลงโลกแล้วอย่าหลงธรรม จงรู้โลกและรู้ธรรม"

สังคหวัตถุ

แสดงโดย **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)**

๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๖

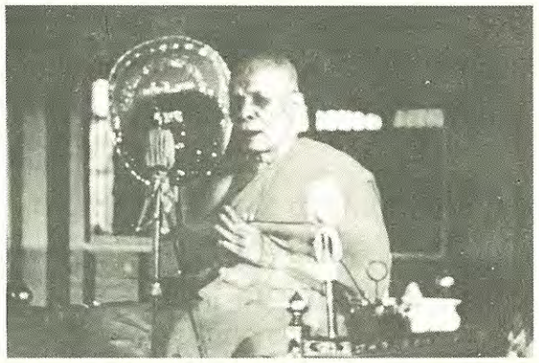

...เมื่อเจ้าภาพสละไทยธรรมเสร็จขาดลงไป มอบให้แก่พระภิกษุ พระภิกษุรับเป็นสิทธิ์ใช้ได้ บริโภคได้ ให้เด็กให้เล็ก ให้ใครก็ได้ เป็นสิทธิ์ของผู้รับ ขาดจากสิทธิ์ของผู้ให้ขณะใด ขณะนั้นแหละ ปุญฺญาภิสนฺธา บุญไหลมาจากสายธาตุสายธรรมของตัวเอง โดยอัตโนมัติ เข้าสู่อัตโนมัติ คือดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกลางกายมนุษย์นี้ กลางดวงนั้นแหละ เป็นที่ตั้งของบุญ บุญไหลมาติดอยู่กลางดวงนั้น เหมือนยังกับไฟติดอยู่ในหลอดไฟฟ้ากี่ร้อยแรงเทียน กี่พันแรงเทียน ก็ช่างเถิด แล้วแต่หลอดเขาทำดีกรีไว้เท่าไร จุไฟได้เท่านั้น ส่วนอัตโนมัติ ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ บุญมากเท่าไรก็ใส่เข้าไปไม่เต็ม...

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

ทานญฺจ เปยฺยวชฺชญฺจ อตฺถจริยา จ ยา อิธ
สมานตฺตตา จ ธมฺเมสุ ตตฺถ ตตฺถ ยถารหํ
เอเต โข สงฺคหา โลเก รถสฺสาณีว ยายโต
เอเต จ สงฺคหา นาสฺสุ น มาตา ปุตฺตการณา
ลเภถ มานํ ปูชํ วา ปิตา วา ปุตฺตการณา
ยสฺมา จ สงฺคหา เอเต สมเวกฺขนฺติ ปณฺฑิตา
ตสฺมา มหตฺตํ ปปฺโปนฺติ ปาสํสา จ ภวนฺติ เตติฯ

ณ บัดนี้อาตมภาพจัดได้แสดงธรรมิกถาว่าด้วย**ภัตตานุโมทนากถา** เฉลิมเพิ่มเติมศรัทธาของเจ้าภาพ ซึ่งเป็นผู้มีสมานฉันท์ พร้อมใจซึ่งกันและกันมาบริจาคทาน เวลาเช้าได้ถวายข้าวยาคูคือข้าวต้ม เวลาเพลได้ถวายโภชนาหารพร้อมด้วยสูปะ พยัญชนะ ขณะนี้ให้มีพระสัทธรรมเทศนาน้อมนำปัจจัยทั้ง ๔ บูชาพระสัทธรรมเห็นสภาวะปานฉะนี้ได้ชื่อว่าถวายทานแก่พระธรรมด้วยโดยแท้ กับได้ชื่อว่าเจ้าภาพได้ถวายทานครบทั้งพระรัตนตรัย คือถวายทานแด่พระพุทธเจ้า ถวายทานแด่พระธรรม ถวายทานแด่พระสงฆ์ ซึ่งเป็นองค์คุณของพระพุทธศาสนา **พุทฺโธ** พระพุทธเจ้านั้นเป็นเนมิตกนาม เกิดขึ้นจากพระพุทธรัตนะ คำว่าพุทธรัตนะนั้นเป็นหลักเป็นประธานเดิม **ธมฺโม** เป็นเนมิตกนาม เกิดขึ้นจากธรรมรัตนะ พระธรรมรัตนะนั้นเป็นหลักเป็นธรรมที่ตั้งอยู่เดิม **สงฺโฆ** พระสงฆ์นั้นเป็นเนมิตกนามเกิดขึ้นจากสังฆรัตนะ สังฆรัตนะนั้นเป็นตัวยืนอยู่เดิม พุทธรัตนะ ธัมมรัตนะ สังฆรัตนะ เหล่านี้แหละเรียกว่าพระรัตนตรัย พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธัมมรัตนะ สังฆรัตนะ นี้เป็นที่พึ่งของเราทั้งหลาย สิ่งอื่นนอกจากพระรัตนตรัยนี้ไม่มี และสิ่งอื่นที่เราจะพึ่งสูงและดีขึ้นไปกว่านี้ไม่มี

เหตุนี้ในวาระพระบาลี ได้แสดงเป็นตำรับตำราเนติแบบแผนไว้ว่า **นตฺถิเม สรณํ อญฺญํ** สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา **พุทฺโธ เม สรณํ วรํ** พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา **นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ** สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา **ธมฺโม เม สรณํ วรํ** พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา **นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ** สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา **สงฺโฆ เม สรณํ วรํ** พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา ดังนั้นก็แน่นอนในใจว่า พระรัตนะทั้ง ๓ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นเนมิตกนามเกิดขึ้น พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ ว่านี่แหละเป็นที่พึ่งของเราจริงแท้แน่นอน โดยไม่ผิดเพี้ยนยักเยื้องแปรผัน ท่านจึงได้ตราตำรับตำราเป็นเนติแบบแผนไว้ว่า **นานา โหนฺตมฺปิ วตฺถุโก** ถ้าว่าโดยวัตถุแล้วแยกเป็น พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ **เอกีภูตมฺปนตฺถโต** ถ้าว่าโดยอรรถประสงค์แล้วเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แยกจากกันไม่ได้ **อญฺญมญฺญาวิโยคาว** พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นของเนื่องซึ่งกันและกัน แยกแตกจากกันไม่ได้ เมื่อรู้จักดังนี้แล้ว นี่แหละเป็นตัวพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่าพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ อยู่ในตัวของเรามีทุกคนด้วยกัน

บัดนี้เจ้าภาพได้เป็นหัวหน้าเป็นประธานพรักพร้อมด้วยวงศาคณาญาติ เพื่อนสนิทมิตร-

...การบริจาคทานถ้าถูกทักขิไณยบุคคล ก็เป็นผลยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่ถูกทักขิไณยบุคคลแล้ว ผลนั้นก็ทรามต่ำลง...

สหาย เนื่องด้วยสายโลหิตก็มี เนื่องด้วยความคุ้นเคยก็มี พากันมาบริจาคทานแก่พระภิกษุสามเณร ณ พระอารามวัดปากน้ำนี้ ถูกท่านผู้เป็นทักขิไณยบุคคลหลายสิบด้วยกัน ทักขิไณยบุคคลมีกว่า ๘๐ คน เป็นพระบ้าง เป็นเณรบ้าง เป็นอุบาสกบ้าง เป็นอุบาสิกาบ้าง ของบริจาคทานวันนี้ถูกหลักถูกฐานในทางพุทธศาสนา ถูกทักขิไณยบุคคล **การบริจาคทานถ้าถูกทักขิไณยบุคคล ก็เป็นผลยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่ถูกทักขิไณยบุคคลแล้ว ผลนั้นก็ทรามต่ำลง** ถ้าถูกทักขิไณยบุคคลก็ผลนั้นรุนแรงสูงขึ้น มีกำลังกล้าขึ้น ทักขิไณยบุคคล มี ๙ จำพวก พระอรหัตผลจำพวกที่ ๑ ขั้นสูง พระอรหัตมรรคเป็นขั้นที่ ๒ รองลงมา พระอนาคามิผลเป็นขั้นที่ ๓ ตามลำดับ พระอนาคามิมรรคเป็นขั้นที่ ๔ พระสกทาคามิผลเป็นขั้นที่ ๕ พระสกทาคามิมรรคเป็นขั้นที่ ๖ พระโสดาปัตติผลเป็นขั้นที่ ๗ พระโสดาปัตติมรรคเป็นขั้นที่ ๘ โคตรภูบุคคลผู้ที่มีธรรมกายเป็นผู้หญิงเป็นผู้ชาย เป็นเด็กเป็นเล็ก เป็นพระเป็นเณร ไม่เข้าใจ เรียกว่าทักขิไณยบุคคลทั้งนั้น ทักขิไณยบุคคลนั่นแหละ เป็นบุคคลผู้ควรซึ่งทานทานสมบัติเป็นเครื่องเจริญผล

บัดนี้เจ้าภาพมาพบทักขิไณยบุคคลแล้ว ได้บริจาคทาน แด่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาในพระอารามวัดปากน้ำนี้ สมด้วยบาลีที่ได้รับสมอ้างว่า **โภชนํ ภิกฺขเว ทกฺขมาโน ทายโก** เจ้าภาพได้เป็นทายกบริจาคโภชนาหารในเวลาวันนี้ **ปฏิฆานํ ปญฺจฐานา เทติ** ชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการแก่ปฏิคาหก **กตมานิ ปญฺจ** ฐานะ ๕ ประการนั้นเป็นไฉน **อายุํ เทติ** ให้อายุ ประการหนึ่ง **วณฺณํ เทติ** ชื่อว่าให้วรรณะความสวยงามประการหนึ่ง **สุขํ เทติ** ชื่อว่าให้ความสุขกายสบายใจประการหนึ่ง **พลํ เทติ** ชื่อว่าให้กำลังกาย กำลังวาจา กำลังใจประการหนึ่ง **ปฏิภาณํ เทติ** ชื่อว่าให้ปฏิภาณความเฉลียวฉลาดประการหนึ่ง เจ้าของทานให้โภชนะอย่างเดียวเท่านั้น ชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการแก่ปฏิคาหก คือ อายุ วรรณะ สุขะ

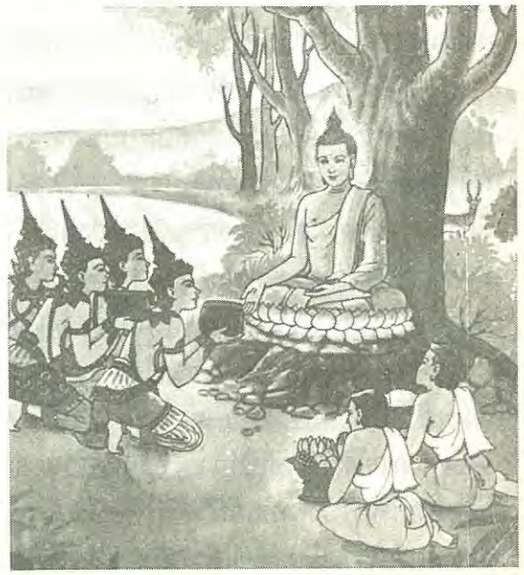

พละ ปฏิภาณ **อายุํ โข ทตฺวา อายุตฺตภาคี โหติ** เจ้าของทานผู้ที่ให้อายุมีอายุยืนถ้วนอายุขัยนั่นแหละ ชื่อว่าให้อายุแก่ตัวเอง เพราะอายุนั้นจะกลับมาเป็นอายุของตัวเอง ผู้ที่ให้อายุย่อมมีอายุเป็นส่วนตอบ **วณฺณํ ทตฺวา วณฺณสฺส ภาคี โหติ** เจ้าของทานที่ให้วรรณะความสวยงามแห่งร่างกายนั้นแหละ ได้ชื่อว่าให้วรรณะความสวยงามแก่ตัวเอง ผู้ที่ให้ความสวยงามแก่บุคคลอื่น ความสวยงามนั้นเป็นส่วนตอบแก่ตัวเอง **สุขํ ทตฺวา สุขสฺสภาคี โหติ** ผู้ให้ความสุขกายสบายใจนั้นแหละ ได้ชื่อว่าให้ความสุขแก่ตัวเอง ได้ความสุขนั้นมาเป็นส่วนตอบ **พลํ ทตฺวา พลสฺสภาคี โหติ** ผู้ให้กำลังแก่ปฏิคาหก เมื่อปฏิคาหกอิ่มอาหารแล้วก็มีกำลัง กำลังอันนั้นแหละจะมาเป็นส่วนตอบของเจ้าของทาน เจ้าของชื่อว่าให้กำลังแก่ตัวเอง **ปฏิภาณํ ทตฺวา ปฏิภาณสฺสภาคี โหติ ทิพฺพสฺส วา มนุสฺสสฺส วา** ผู้ให้ความเฉลียวฉลาดแก่ปฏิคาหกให้มีสติปัญญาขึ้น ชื่อว่าให้ความเฉลียวฉลาดแก่ปฏิคาหก ความเฉลียวฉลาดนั่นแหละ ย่อมกลับมาเป็นส่วนตอบแก่เจ้าของทาน เจ้าของทานได้ชื่อว่าให้ความเฉลียวฉลาดแก่ตัวเอง คุณธรรม ๕ อย่างนี้เป็นเงาตามตัว อายุ วรรณะ สุข พละ ปฏิภาณ ทำทานในสถานที่ใด ๆ ได้สำเร็จผลในมนุษย์บ้าง ในทิพย์บ้าง ตามความปรารถนาของตน ได้ชื่อว่าทานนั้นย่อมมีผล

ทานการให้ไม่ใช่เป็นไปแต่ในพุทธศาสนา ก่อนพุทธกาลพระพุทธเจ้ายังไม่ได้อุบัติตรัสขึ้นในโลก การให้นี่เขามีกันอยู่แล้ว มีอย่างไร? จำเดิมแต่มารดาบิดาเมื่ออยู่ร่วมกันก็ต้องให้กันแล้ว ต้องให้ความสุขกัน ให้เงินทองข้าวของเสื้อผ้าซึ่งกันและกัน มีอะไรก็แจกกันรับประทานไปใช้สอยไป นี่ก็ให้กัน ถ้าไม่ให้กันอยู่ด้วยกันไม่ได้ ต้องแยกจากกันทีเดียวแหละ ถ้าให้กันละก็อยู่ด้วยกันได้ นี่ การให้นี้เป็นข้อสำคัญนัก **ทานการให้เป็นหลักสำคัญที่จะให้ความเจริญรุ่งเรืองแก่ผู้ให้** ถ้าว่าไม่มีทานการให้แล้ว คนจีนที่มาจากเมืองนอกจะไม่รวยเร็วถึงขนาดนี้ดอก เพราะทานการให้นี่แหละ จีนยิ้มทีเดียว เจอเถ้าโลใหญ่ ๆ ที่เขาทำงานใหญ่ ๆ กัน เมื่ออยากจะทำงานกับเขาด้วย แต่เขาไม่ค่อยยอมให้ทำ เมื่อไม่ยอมให้ทำคนจีนก็ฉลาด ค่อย ๆ ให้เล็กให้น้อยเข้าไปก่อน เอ๊ะ ไอ้นี่ดีนี่ ให้หนักเข้าไปทุกทีแหละ พอมีกำลังให้หนักขึ้น ให้มากจนกระทั่งถึงผูกภาษีอากร เป็นเถ้าแก่ใหญ่โตขึ้นไป เพราะให้ไม่ใช่หรือ ถ้าไม่ให้ก็ไม่ได้เป็นเถ้าแก่ผูกภาษีอากรนะซี เพราะให้นั่นเป็นตัวสำคัญนัก คนจีนเขาจึงได้พูดยืนยันว่าลูกไก่ยังกินข้าวสารอยู่ตราบใดละ ก็เขาอยู่เมืองไทยไม่จนแน่ เขาบอกอย่างนี้แหละ ถ้าว่าลูกไก่ไม่กินข้าวสารละก็จีนเขาก็ยอมจนละ จะไปให้อะไรใครก็ไม่ได้ ถ้าว่าให้อะไรใครไม่ได้ จะหางานการอะไรได้ เพราะตนเป็นคนต่างบ้านต่างเมืองมา ดังนั้นการให้กันและกันนี้เป็นสิ่งสำคัญนัก

เมื่อรู้จักหลักอย่างนี้แล้ว อยู่ในสถานที่ใดก็อย่าลืมทานการให้กัน การให้กัน พ่อ แม่ ลูกหญิงลูกชาย สามีภรรยาก็ต้องให้กัน เมื่อสามีภรรยาอยู่ร่วมกันและมีลูกขึ้นมา ต้องให้ลูกกินนม นมนั่นแหละเป็นเงินเป็นทองเหมือนกัน นมน่ะกลั่นออกมาจากเงินทอง

เช่นกัน มารดาบริโภคอาหารเข้าไป อาหารก็ไปเป็นน้ำนม ลูกก็กินนมเข้าไปเป็นลำดับ พอวายนมแล้วก็ให้ลูกบริโภคอาหาร ต้องซื้อข้าวของลูกไม้ลูกไล่มาให้ลูกมัน ลูกจึงจะอ้วนพีมีเนื้อดีหนังดี ให้เรื่อยทีเดียว ลูกจะกินอะไร จะต้องการอะไร พ่อแม่ให้ได้ทุกอย่าง ให้เรื่อยจนกระทั่งเติบโต แต่ว่าถ้าลูกต้องภัยได้ทุกข์หิวโหยโรยแรง แม่ก็เอาของอะไรมาให้รับประทาน พอโตหนักขึ้น ๆ ๆ ลูกต้องการอะไรก็อยู่ที่แม่นี้อีกทั้งนั้น แม่ไม่ให้พ่อก็ให้หรือให้ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่ายนี่แหละ ถ้าว่าพ่อแม่ไม่ให้ละก็ลูกตายหมดไม่เหลือเลย ลูกที่เป็นอยู่ได้นี่ก็เพราะอาศัยการให้ซึ่งกันและกัน เพราะให้อย่างนี้แหละ ถึงได้นามระบือลือเลื่องไปทั้งเมืองว่าพ่อและแม่

เมื่อรู้จักหลักเช่นนี้แล้ว เราจำหลักไว้ เราค่อย ๆ ให้ บุคคลคนหนึ่งคนใดโกรธเคืองด่าว่าเรา เราก็หาอุบายแก้ไข ค่อย ๆ ให้เขาเถอะ คนที่เคยด่าพ่อ ด่าแม่ คนอิจฉาริษยานั่นแหละ ให้เสีย พอเขาเชื่อง พอเขาเลื่อมใส เราจะใช้เขาทำอะไร เขาทำเอาทั้งนั้นแหละ นี่สำเร็จด้วยการให้ นี่แหละเป็นข้อสำคัญนัก **โลกจะจงรักภักดีซึ่งกันและกันก็เพราะอาศัยให้ซึ่งกันและกัน** เขาจึงได้ยืนยันเป็นตำรับตำราว่า หญิงชายที่เป็นสามีภรรยากัน ถ้าสามีไม่ชอบใจภรรยา หรือภรรยาไม่ชอบใจสามีละก็ เอาละ หาเสน่ห์เล่ห์ลมประการต่าง ๆ ช่างบ้าหลังอะไรไม่เข้าใจ นี่เขาบอกไว้ชัด ๆ แล้วว่า ผู้ปฏิบัติครองเรือนไม่ต้องมีเสน่ห์อะไรดอก เสน่ห์ปลายจวักนั่นแหละผัวรักจนตายทีเดียว เพราะอะไรล่ะ จวักนี่ตักข้าวตักแกงหากินหาอยู่ให้สามีได้รับความสุข เพราะภรรยาเอากระจ่าตักแกงนั่นแหละ จวักก็คือทัพพีนั่นเอง นั่นสำคัญนัก ไม่ต้องไปหาอื่นแก้ไขว่าทำอย่างไรจะให้สามีได้รับความสุข ลูกก็เหมือนกันเมื่อกินอิ่มจะดุด่าทุบตีเท่าไรเขาก็ยอมทั้งนั้นแหละ ไม่โกรธไม่เคืองหรอก สามีก็เหมือนกัน ปรนนิบัติให้ดีให้อิ่มหนำสำราญเช่นนี้ เท่านั้นแหละ จะใช้ให้ไปทำอะไรก็ยอมทั้งนั้น นี่เสน่ห์สำคัญนัก ให้เข้าใจว่าการให้เป็นหลักสำคัญ ตระกูล ๆ หนึ่ง ถ้าว่าให้กันถึงขนาดเข้าแล้ว ตระกูลนั้นก็เจริญ ให้ถูกส่วนเข้าแล้วเจริญ

ศาสนาพุทธนี้อยู่ได้ด้วยการให้ ถ้าเลิกให้กันเสียสักเดือนเดียว ข้าวปลาอาหารไม่ให้กันละ หยุดกันหมดทั้งประเทศ ทุกบ้านทุกเรือนไม่ให้กันละ ศาสนาดับ พระเณรสึกหมด หายหมดไม่เหลือเลย นี่เพราะอะไร เพราะการให้นี่เอง การให้นี่สำคัญนัก เพราะทุกคนอยู่ได้ด้วยการให้ทั้งนั้น ท่านจึงได้ยืนยันตามตำรับตำราว่า **ให้โภชนาหารอิ่มเดียวได้ชื่อว่าให้ฐานะ**

๕ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุข พละ ปฏิภาณ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ เป็นที่ปรารถนาของมหาชนคนทั้งหลาย ฝ่ายคฤหัสถ์บรรพชิตปรารถนาเหมือนกันหมด **อายุ** อายุยืนใคร ๆ ก็ชอบ **วรรณะ** ความสดชื่นแห่งร่างกาย ผิวพรรณผ่องผุดเป็นที่ดึงดูดนัยนาของมนุษย์โลกให้มารวมอยู่ที่ตน ใคร ๆ ก็ชอบใจทั้งนั้น **สุขะ** มีความสบายกายสบายใจ ใคร ๆ ก็ชอบใจทั้งนั้น **พละ** กำลังกาย กำลังวาจา กำลังใจ เวลาจะใช้กำลังกายได้สมความปรารถนา ไม่ติดขัดอะไร เวลาจะใช้กำลังวาจาได้สมความปรารถนาไม่ติดขัดอะไร เวลาจะใช้กำลังใจความคิดก็ได้สมความปรารถนาไม่ต้องรอเวลาอย่างหนึ่งอย่างใด กำลังทั้ง ๓ นี่แหละสำคัญนัก กำลังกาย เวลาจะใช้งานการด้วยกาย กำลังวาจา ที่ต้องใช้วาจาโต้ตอบระหว่างประเทศต่อประเทศนั้น หรือเวลาพูดคนต่อคนกัน ก็ใช้วาจา กำลังใจที่จะต้องคิดการงานใหญ่โตกว้างขวางออกไป นี่กำลังใจ กำลังเหล่านี้ใคร ๆ ก็ชอบ ใคร ๆ ก็ปรารถนา **ปฏิภาณ** ความเฉลียวฉลาดในทุกสิ่งทุกอย่าง ในหน้าที่ของตัว หรือในหมู่มนุษย์ ฉลาดในหน้าที่ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ขัดขวางอย่างหนึ่งอย่างใด นี่ใคร ๆ ก็ชอบ ใคร ๆ ก็ปรารถนา สิ่งทั้ง ๕ นี่แหละเป็นที่ปรารถนาของมหาชนคนทั้งหลาย

เมื่อเป็นดังนี้ท่านเจ้าภาพได้มาบริจาคทานวันนี้ ได้ชื่อว่า การให้ ให้กับพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ตลอดจนกระทั่งเด็กเล็กซึ่งอยู่ในวัด ได้รับความสุขกันหมด มาบริจาคทานก็ได้รับความสุขตลอดกันหมดไม่เดือดร้อน อิ่มหนำสำราญ นี่ก็เพราะการให้ การให้อย่างนี้ไม่ใช่แต่ในมนุษย์นี้เท่านั้น

...ในประเทศไทยพระพุทธเจ้ามีจริง ๆ ในที่ลับ ๆ ประเทศนิดเดียวเท่านี้แหละเป็นเอกราชอยู่ได้ ปืนผาหน้าไม้ทำกับเขาไม่เป็น เรือแพนาวา เรือยนต์กลไฟต่อไม่ได้ทั้งนั้น แต่ว่าเป็นเอกราชได้ แปลกเหลือเกิน เป็นเอกราชได้ด้วยอะไร นี่เป็นเอกราชด้วยพุทธศาสนา ด้วยพระพุทธเจ้าท่านคอยดูแลแก้ไข รักษาชาติศาสนาของท่านไว้ ให้ศาสนาดำรงอยู่ เพราะหมดทั้งชมพูทวีป ศาสนาเดี๋ยวนี้มาแน่นหนาอยู่ในเมืองไทยเท่านั้น...

พระพุทธเจ้าท่านอยู่นิพพาน มาให้ทานอย่างนี้ท่านก็มามากเหมือนกัน เต็มหมดในศาลา ในหมู่พระก็เต็มหมดในหมู่อุบาสก อุบาสิกาก็เต็มหมด ท่านก็รู้ตลอดสาย **ก็การให้อย่างนี้แหละ ถูกต้องร่อยรอยของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์** พระพุทธเจ้าพระอรหันต์เมื่อมีพระชมน์อยู่ก็มีการให้อย่างนี้ จึงเจริญรุ่งเรืองอยู่ได้ ถ้าปราศจากการให้อย่างนี้แล้วเจริญรุ่งเรืองอยู่ไม่ได้ เมื่อให้ความเจริญแก่พระพุทธศาสนาแล้ว ความเจริญก็หันเข้าสู่ตัว

ไม่ต้องไปสงสัย ได้ชื่อว่าให้ความเจริญแก่ตัวนั่นเองทีหลัง คนที่พากันมาบริจาคทาน เป็นเจ้าภาพหรือเป็นหัวหน้า เป็นที่สองรองลำดับลงไป หรือว่าหมู่พวกนั้น ๆ บริจาคทาน **พระพุทธเจ้าท่านก็คอยดู สอดญาณ ส่องญาณคอยดู ได้รับความสุขแค่ไหน ได้รับความทุกข์แค่ไหน ท่านก็ช่วยเหลือเผื่อแผ่ คอยแก้ไข บำบัดความทุกข์ บำรุงความสุข ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป นี่ก็เพราะอาศัยพระพุทธเจ้าอยู่ลับ ๆ เรานับได้ ในประเทศไทยพระพุทธเจ้ามีจริง ๆ ในที่ลับ ๆ ประเทศนิดเดียวเท่านี้แหละเป็นเอกราชอยู่ได้ ปืนผาหน้าไม้ทำกับเขาไม่เป็น เรือแพนาวา เรือยนต์กลไฟต่อไม่ได้ทั้งนั้น แต่ว่าเป็นเอกราชได้ แปลกเหลือเกิน เป็นเอกราชได้ด้วยอะไร นี่เป็นเอกราชด้วยพุทธศาสนา ด้วยพระพุทธเจ้าท่านคอยดูแลแก้ไข รักษาชาติศาสนาของท่านไว้ ให้ศาสนาดำรงอยู่ เพราะหมดทั้งชมพูทวีป**

ศาสนาเดี๋ยวนี้มาแน่นหนาอยู่ในเมืองไทยเท่านั้น ศาสนาฝ่ายเขมรในปกครองของฝรั่งเศล การประพฤติผิดธรรมผิดวินัยมากแล้ว พม่าอยู่ในปกครองของอังกฤษ ประพฤติผิดธรรมผิดวินัยมากแล้ว เขาไม่ได้เป็นศาสนูปถัมภกทีเดียว เพียงแต่เขาไม่ได้ทำลายเท่านั้น ส่วนพุทธศาสนาในประเทศไทยเป็นเอกราชอยู่ร่ำไป รักษาพุทธศาสนาให้ถาวรดำรง คงที่ ดีขึ้นเป็นลำดับไป

ท่านเจ้าภาพได้มาบริจาคทานแก่พระภิกษุในประเทศไทย เวลานี้ก็ยังได้ชื่อว่าถูกทักขิไณยบุคคล ทักขิไณยบุคคลมี ๙ จำพวก พวกธรรมกายมี ๘๐ กว่าคน เจ้าภาพได้บริจาคทานถูกทักขิไณยบุคคล ๘๐ กว่าคน ได้ชื่อว่าเป็นบุญใหญ่กุศลใหญ่ เมื่อเจ้าภาพสละไทยธรรมเสร็จขาดลงไป เสร็จขาดลงไป มอบให้แก่พระภิกษุ พระภิกษุรับเป็นสิทธิ์ใช้ได้บริโภคได้ ให้เด็กให้เล็ก ให้ใครก็ได้ เป็นสิทธิ์ของผู้รับ ขาดจากสิทธิ์ของผู้ให้ขณะใด ขณะนั้นแหละ **ปุญญาภิสนฺธา บุญไหลมาจากสายธาตุสายธรรมของตัวเอง โดยอัตโนมัติ เข้าสู่อัตโนมัติ คือดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์** ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกลางกายมนุษย์นี้ กลางดวงนั้นแหละ เป็นที่ตั้งของบุญ **บุญไหลมาติดอยู่กลางดวงนั้น** เหมือนยังกับไฟติดอยู่ในหลอดไฟฟ้ากี่ร้อยแรงเทียน กี่พันแรงเทียน ก็ช่างเถิด แล้วแต่หลอดเขาทำดีกรีไว้เท่าไร จุไฟได้เท่านั้น ส่วนอัตโนมัติ **ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ บุญมากเท่าไรก็ใส่เข้าไปไม่เต็ม** เท่าไร ๆ ก็ไม่เต็ม วันนี้เจ้าของทาน หัวหน้าและเป็นลำดับมาได้บุญ

...เมื่อต้องภัยได้ทุกข์อะไร จดอยู่ดวงบุญนั้น ให้ดวงบุญนั้นช่วย อย่าไปนึกถึงสิ่งอื่นนะ นึกถึงบุญกุศลที่ตนกระทำนั่นแหละ เป็นที่พึ่งของตัวจริง ช่วยตัวได้จริง ๆ...

วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑,๐๐๐ วา เป็นดวงกลมติดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์พันวาแทบทุกคน เจ้าภาพที่ร่วมบริจาคกันวันนี้ เพราะถูกทักขิไณยบุคคล จึงได้บุญใหญ่กุศลใหญ่ ให้เอาใจนึกอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ หยุดตรงนั้น หรือหยุดอยู่กลางนั้น เมื่อนึกอยู่กลางนั้น ตั้งใจอยู่กลางนั้น ให้นึกถึงบุญของตัวไว้ที่ตัวได้วันนี้ ว่าใหญ่วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๑,๐๐๐ วา ใจจดอยู่ตรงนั้นแหละ ว่าเราได้บริจาคทานวันนี้ได้ดวงบุญใหญ่ขนาดนี้ ใจเราก็จดอยู่กับดวงบุญนั้น

เมื่อต้องภัยได้ทุกข์อะไร จดอยู่ดวงบุญนั้น ให้ดวงบุญนั้นช่วย อย่าไปนึกถึงสิ่งอื่นนะ **นึกถึงบุญกุศลที่ตนกระทำนั่นแหละ เป็นที่พึ่งของตัวจริง ช่วยตัวได้จริง ๆ** พระพุทธเจ้า เมื่อเข้าที่คับขันท่านยังนึกถึงบุญของท่าน ที่ท่านได้บำเพ็ญบารมีของท่านมา แน่วแน่ทีเดียว มั่นคงทีเดียว เมื่อมั่นคงเช่นนั้น นางธรณีก็ผุดขึ้นมาบำบัดพญามารให้พ่ายแพ้ ด้วยน้ำที่พระองค์ทรงหลั่งให้ตกลงเหนือพื้นปฐพี นางธรณีรับไว้รูด

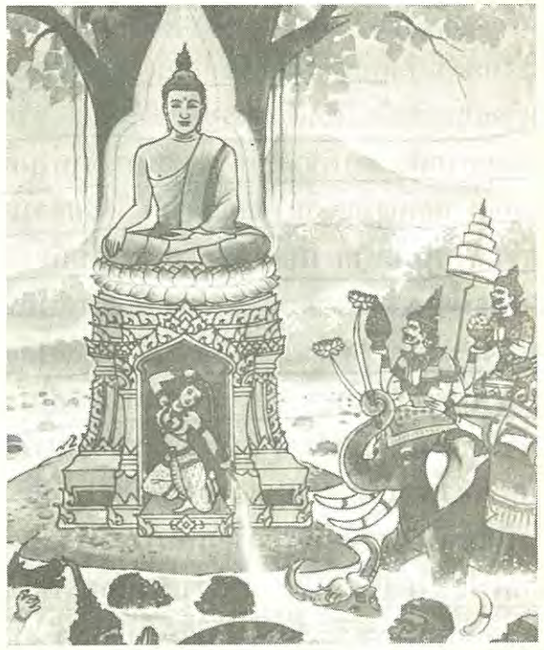

ปราดเดียวเป็นทะเลท่วมพญามาร ป่นปี้หมดยับเยิน แพ้พระพุทธเจ้าด้วยน้ำที่พระองค์ทรงกรวดนั่นแหละ นี่พระองค์ทรงนึกถึง ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยะบารมี ขันติบารมี สัจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี อุเบกขาบารมี ให้เป็นอาวุธ ผจญพญามารให้อันตรธานพ่ายแพ้พระองค์ไป เราก็เหมือนกันต้องภัยได้ทุกข์ก็นึกถึงบุญบารมีที่เราได้สั่งสมอบรมมานี้ นิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ นิ่งอยู่ตรงนั้นแหละ กลางดวงนั่นแหละ ถูกดวงบุญพอดี ทาน การให้สำเร็จเป็นบุญดังนี้ เมื่อสำเร็จเป็นบุญแล้วก็เป็นที่ระลึกดังนี้ นี้เรียกว่า **ทานญฺจ**

เปยฺยวชฺชญฺจ เมื่อเรามีบุญเช่นนี้ไปอยู่ในสถานที่ใด ลูกก็มาก หลานก็มาก พวกพ้องวงศาคณาญาติก็มากทั้งนั้น เมื่อมีพวกมากเช่นนี้เราจะทำอย่างไร ? **เราต้องอาศัยวาจาที่ไพเราะเสนาะโสต** เมื่อกล่าววาจาอันใดออกไปแล้ว เป็นที่ดึงดูดใจ เหนี่ยวรั้งใจเป็นที่สมัครสมานในกันและกัน ไม่เป็นที่กระทบกระเทือนในกันและกัน ต้องใช้วาจาอย่างนั้น เป็นคนชั้นสูง เป็นคนชั้นผู้ใหญ่ เป็นคนชั้นพวกมาก ไม่ใช่พวกน้อย ถ้ามีวาจาเช่นนั้น เรียกว่าเป็นคนสุภาพ เป็นคนมีมารยาท เป็นคนที่มีถ้อยคำวาจาเป็นหลักเป็นประธาน วาจาไพเราะอ่อนหวาน ไม่กระทบกระเทือนผู้หนึ่งผู้ใด กล่าวออกไปแล้วไม่กระเทือนตัวเองด้วย ไม่กระเทือนบุคคลอื่นด้วย ไม่กระเทือนทั้งตนและบุคคลอื่นด้วย กล่าววาจาใดออกไปแล้ววาจานั้นไพเราะเสนาะโสตดึงดูด อยากจะฟังแล้วอยากจะฟังอีกอยู่ร่ำไป ดังนี้เรียกว่า **ปิยวาจา** วาจาไพเราะ วาจาอย่างนี้แหละเป็นของสำคัญนักในหมู่มนุษย์ จำเป็นจะต้องใช้

อตฺถจริยา จ ยา อิธ ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันในโลกนี้ มีพวกเท่าไรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่กันและกันเท่านั้น อย่าเอาแต่ความสุขส่วนตัวผู้เดียว ให้ความสุขเสมอทั่วหน้ากันเรียกว่า **อตฺถจริยา จ ยา อิธ** ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันน่ะประพฤติอย่างไร ? มีลูกต้องแก้ไขให้ลูกเป็นปริญญา หญิงก็ให้เป็นปริญญาชั้นหญิง ชายก็ให้เป็นปริญญาชั้นชายทุก ๆ คนไป สมมุติว่ามีลูก ๑๐ คน หญิง ๕ คน ชาย ๕ คน เป็นปริญญาหมดทุกคน มีการงานชั้นสูงทั้งนั้น พ่อแม่สองคนจะได้รับความสุขแค่ไหน ไม่ต้องมากหรอก ลูกกตัญญูคนเดียวเท่านั้นแหละ เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ให้เป็นสุขเหมือนเทวดาได้ เป็นปริญญาขึ้นแล้วน่ะเลี้ยงได้อย่างดิบอย่างดีทีเดียว เพราะฉะนั้นมีลูกเท่าไรต้องแก้ลูกให้เป็นปริญญาขึ้น นี้ได้ชื่อว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ลูกหลานก่อน คนใกล้เคียงเข้ามา วงศาคณาญาติก็ประพฤติเช่นนั้น ให้เป็นประโยชน์เช่นนั้น ให้เลี้ยงตัวของตัวได้ **แก้ไขให้เลี้ยงตัวของตัวได้** เหมือนเด็กเล็กเลี้ยงตัวของตัวเองไม่ได้ แก้ไขให้เลี้ยงตัวของตัวได้ ผู้หญิงก็ให้ผู้หญิงเลี้ยงตัวของตัวได้ ผู้ชายก็ให้เลี้ยงตัวผู้ชายได้ ไม่ต้องพึ่งใครทีเดียว แก้ไขให้ฉลาดออกไปอย่างนั้น ได้ชื่อว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน หรือให้เป็นประโยชน์แก่ลูกหลานของตัว ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่บ้านใกล้เรือนเคียงกัน มีวิชาความรู้ ให้ความสุขแก่มนุษย์เพื่อนบ้านด้วยกัน เขาจะรุ่งเรืองเจริญได้อย่างไร แก้ไขอย่างนั้นชื่อว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน ลักษณะที่ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันนี่แหละเป็นประโยชน์นัก ทางพุทธศาสนาต้องการนักภิกษุบวชก่อนประพฤติตัวให้เป็นตำรับตำราต่อภิกษุบวชหลัง เป็นลำดับไป นี่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน อย่างนี้เรียกว่า **อตฺถจริยา จ ยา อิธ** ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันในโลกนี้ หรือในหมู่นี้ก็ตาม คงได้ความว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน

...โลกจะได้รับความสุขก็เพราะอาศัยความประพฤติทั้ง ๔ อย่างคือ ให้ทาน กล่าววาจาไพเราะ ประพฤติให้เป็นประโยชน์ในกันและกัน ความประพฤติตนให้สม่ำเสมอในธรรมนั้น ๆ ในบุคคลนั้น ๆ ไม่ขาดตกบกพร่องใด ๆ...

สมานตฺตตา จ ธมฺเมสุ ตตฺถ ตตฺถ ยถารหํ ความเป็นผู้มีตนเสมอในธรรมนั้น ๆ ในบุคคลนั้น ๆ ความเป็นผู้มีตนเสมอในธรรมนั้น ๆ ในบุคคลนั้น ๆ น่ะ เราจะไปทางไหนเป็นหญิงก็ดี เป็นชายก็ดี **เข้าไปในหมู่ไหน พวกไหน ชาติไหน ภาษาไหน ไม่กระทบกระเทือนเลยด้วยกายของเรา ไม่กระทบกระเทือนเลยด้วยวาจาของเราเลย และไม่กระทบกระเทือนเลยด้วยใจของเรา** เราเข้าไปในหมู่ไหนพวกไหน เป็นหมู่นั้นพวกนั้นไปหมด ปรากฏเป็นแบบเดียวกัน เรามีพวกมากเท่าไร ก็เป็นคนเดียวกันไปหมด ไม่แยกแตกจากกัน นี้ความเป็นผู้มีตนเสมอเขา พอเหมาะพอดีกับเขา เข้าใกล้ใครคนนั้นก็บอกว่าเป็นพวกเขา เป็นพี่เป็นน้องเขา เป็นพี่เขาเป็นน้องเขาตามชันษาอายุของตน ประพฤติตนเสมอในธรรมนั้น ๆ ในบุคคลนั้น ๆ ไม่ขาดตกบกพร่องทุกชาติทุกภาษาไป เมื่อประพฤติได้ดังนี้ได้ชื่อว่าเป็นประโยชน์ในโลกแท้ ๆ

โลกจะได้รับความสุขก็เพราะอาศัยความประพฤติทั้ง ๔ อย่างคือ ให้ทาน กล่าววาจาไพเราะ ประพฤติให้เป็นประโยชน์ในกันและกัน ความประพฤติตนให้สม่ำเสมอในธรรมนั้น ๆ ในบุคคลนั้น ๆ ไม่ขาดตกบกพร่องใด ๆ เมื่อประพฤติดังนี้แล้ว **เอเต โข สงฺคหา โลเก** ความสงเคราะห์ในโลกเรานี้แล **รถสฺสาณีว ยายโต** เหมือนลิ่มสลักเพลารถที่แล่นไปอยู่ฉันนั้น ความสงเคราะห์ในโลกทั้งหลายนี้แล เหมือนลิ่มสลักเพลารถที่แล่นไปฉันนั้น ทว่ารถที่จะแล่นไปในถนนหนทางน้อยใหญ่ ถ้าลิ่มสลักเพลาไม่มีเสียแล้ว กงรถก็หลุดจากเพลา แล่นไปไม่ได้ถ้าลิ่มสลักเพลามีอยู่แล้วกงรถนั้นก็ไปสะดวก ไม่ขัดข้องอย่างหนึ่งอย่างใด นี้ฉันใด โลกที่คับขันจะได้ความร่มเย็นเป็นสุข ก็ด้วยอาศัยความเกื้อกูลสงเคราะห์ซึ่งกันและกันอย่างนี้แหละ เหมือนลิ่มสลักเพลารถอย่างนี้ **เอเต จ สงฺคหา นาสฺสุ** ถ้าความสงเคราะห์เหล่านี้ไม่มีแล้ว **น มาตา ปุตฺตาการณา ลเภถ มานํ ปูชํ วา ปิตา วา ปุตฺตการณา** มารดาบิดาย่อมไม่ได้ความนับถือและบูชาเพราะเหตุที่ตนมีบุตร **ยสฺมา จ สงฺคหา เอเต สมเวกฺขนฺติ ปณฺฑิตา** เพราะเหตุใดบัณฑิตพิจารณาเห็นชอบซึ่งความสงเคราะห์ทั้งหลายเหล่านี้ **มหตฺตํ ปปฺโปนฺติ** เพราะเหตุนั้นบัณฑิตจึงถึงซึ่งความเป็นใหญ่ บัณฑิตทั้งหลายเหล่านั้นย่อมเป็นผู้น่าสรรเสริญ เพราะดำเนินด้วยคติของปัญญา น่าไหว้น่าบูชา

ท่านเจ้าภาพได้ประพฤติสงเคราะห์เช่นนี้ ก็เพราะดำเนินด้วยคติของปัญญา จึงได้ให้ความสุขแก่คนมากถึงขนาดนี้ เมื่อให้ความสุขแก่คนมากขนาดนี้ ก็เป็นผู้น่าสรรเสริญ น่าชมเชย น่าเลื่อมใส เป็นตัวอย่างที่ดีในยุคนี้และต่อไปในภายหน้า จงอุตส่าห์รักษาความคิดอันนี้ ให้ดำรงคงที่และทวีขึ้นเป็นลำดับไป จะได้ไม่เสียทีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เมื่อได้บุญสมมาดปรารถนาเช่นนี้ วันนี้มีโอกาสน้อย จะเทศน์ให้มากกว่านี้ไป ยังมีกิจจะประชุมพระภิกษุสามเณรพร้อมกันที่ศาลานี้ และจะมีการสอนในทางปรมัตถปิฎกกัน เพราะฉะนั้นการที่จะเทศน์ให้กว้างขวางไปกว่านี้ขอยกเอาไว้ก่อน

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ใน **สังคหะวัตถุกถา** ตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบายพอสมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัจที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทาโสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแด่ท่านทั้งหลาย บรรดาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า **รตนฺตตยานุภาเวน** ด้วยอานุภาพรัตนะทั้งสาม คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้งสามประการนี้ จงดลบันดาลความสุขสวัสดิ์ให้อุบัติบังเกิดมี เป็นปรากฏในขันธบรรจบแห่งท่านผู้เป็นเจ้าภาพและสาธุชนทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแด่เวลาสมมุติว่ายุติธรรมิกถาโดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯลฯ

แต่ปางก่อน ของพระอนุรุทธมหาเถร

โดย **นิรนาม**

มนุษย์สมบัติ อันได้แก่ คุณสมบัติ รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ ของมนุษย์เรา นอกจากจะเกิดจากความขยันหมั่นเพียรศึกษา ปรับปรุงพัฒนาให้ได้มี ได้เป็น ด้วยตัวของตัวเองในปัจจุบันนี้แล้ว ส่วนหนึ่งของสมบัติเหล่านี้ก็มาจากบุญเก่าที่เคยสร้างสมอบรมมาด้วยดีแล้วแต่ปางก่อน กล่าวคือ ในอดีตชาติซึ่งส่งผลมาถึงปัจจุบันเป็นทุนเดิมติดตัวมา ไม่ว่าจะเป็น ชาติสมบัติ คือ การได้เกิดในตระกูลที่สูง มีฐานะเป็นที่ยอมรับในสังคม รูปสมบัติ คือ ความสวยสดงดงาม สง่างามเป็นที่ชอบของผู้ที่ได้พบเห็น คุณสมบัติ คือ ความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีมาแต่เกิดที่ปัจจุบันเรียกกันว่า พรสวรรค์ รวมถึงทรัพย์สมบัติ ได้แก่ โภคทรัพย์ทั้งปวง สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่ปุถุชนจะอาศัย บุญ บารมี ในอดีตชาติ แม้แต่พระอริยบุคคลก็จำต้องอาศัย บุญ บารมี ในอดีตชาติช่วยเกื้อหนุนเป็นพลวปัจจัย แต่มิได้มุ่งหวังเพียงแต่มนุษย์สมบัติ หรือสวรรค์สมบัติเท่านั้น แต่ยังมุ่งถึงสมบัติที่ยิ่งกว่าสมบัติทั้งปวง คือ นิพพานสมบัติ ได้แก่ มรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑

พระอริยเจ้ามหาเถรในพุทธกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระอสีติมหาสาวกต่างก็ตั้งใจบำเพ็ญบุญบารมี ทั้ง ๓๐ ทัศ เพื่อความหลุดพ้นจากกิเลส ตัณหา อุปาทาน ตามแนวทางคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และนอกจากนิพพานสมบัติอันเลิศแล้ว ความเป็นเลิศในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เรียกว่า เอตทัคคะ ก็เป็นสิ่งที่พระอริยสาวกเหล่านั้นสั่งสมอบรมมาในอดีตชาติทั้งสิ้น โดยมี อธิษฐานบารมี เป็นเข็มทิศนำทาง ดังที่ท่านผู้อ่านคงจะได้เคยทราบถึงประวัติการสร้างบารมีของพระมหาสาวกหลายองค์มาแล้ว ไม่ว่าจะโดยย่อหรือพิสดาร ซึ่งในโอกาสนี้ ผู้เขียนใคร่จะขอกล่าวถึง ประวัติการสร้างบารมีของพระอริยสาวกรูปหนึ่งที่ท่านผู้อ่านส่วนมากคงได้เคยได้ยินชื่อของท่านมาก่อน พระมหาสาวกที่จะกล่าวในที่นี้ คือ **พระอนุรุทธมหาเถร**

พระอนุรุทธมหาเถรเจ้านั้น ท่านได้รับการยกย่องจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็น เอตทัคคะ คือ เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในฝ่ายทิพจักษุ (ตาทิพย์) จนมีคำกล่าวกันว่า เว้นเสียแต่เวลาที่พระอริยเจ้าฉันภัตตาหารแล้ว

เวลาอื่นนั้นท่านย่อมพิจารณาแลดูหมู่สัตว์โลกทั้งปวงด้วยทิพจักขุญาณแล้วแลอยู่ การสร้างบารมีของพระมหาเถรเจ้านั้นเป็นไฉน ย้อนกลับไปในอดีตเมื่อแสนกัปป์ที่ผ่านมาในศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า **พระปทุมมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า** พระอนุรุทธมหาเถรได้เกิดเป็นกุลบุตรผู้มีทรัพย์ได้เข้าไปสู่พระวิหารเพื่อฟังพระสัทธรรมของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นพร้อมกับเหล่ามหาชนทั้งปวง หลังจากที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้แสดงธรรมอันประเสริฐแก่เหล่ามหาชน ยังความปิติยินดีแก่พุทธบริษัทที่มาประชุมแล้ว พระพุทธองค์ได้ทรงตั้งพระภิกษุองค์หนึ่งเป็น**เอตทัคคะ** คือ **เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายฝ่ายข้างทิพจักษุ** ฝ่ายกุลบุตรท่านนี้ เมื่อเห็นดังนั้นจึงมีดำริว่า ทำไฉนหนอ เราจะได้ฐานะที่เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายฝ่ายข้างทิพจักษุในศาสนาแห่งสมเด็จพระผู้พิชิตมารที่จะมาอุบัติในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า คิดดังนั้นกุลบุตรหนุ่มได้ไปอาราธนาสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมเหล่าภิกษุสงฆ์ไปรับบิณฑบาตในวันรุ่งขึ้นด้วยศรัทธาปสาทะที่ตั้งมั่นในพระรัตนตรัย

ครั้นรุ่งเช้า กุลบุตรหนุ่มจึงถวายอาหารบิณฑบาตแก่ที่ประชุมสงฆ์ อันมีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน และกระทำเช่นนี้ตลอด ๗ วัน พร้อมทั้งถวายผ้าจีวรเนื้อดีแด่พระผู้มีพระภาคพร้อมทั้งพระสงฆ์สาวก เมื่อสิ้นวันที่ ๗ กุลบุตรหนุ่มจึงตั้งจิตอธิษฐานว่า "ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระบาทได้กระทำซึ่งสักการะบูชานี้ จะหวังประโยชน์

ซึ่งมนุษย์สมบัติ หรือสวรรค์สมบัติก็หาไม่ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา พระองค์ได้ตั้งพระภิกษุองค์หนึ่งไว้ในที่เลิศกว่าพระภิกษุทั้งหลายฝ่ายทิพจักษุ แม้ข้าพระบาทก็ขออาศัยผลบุญต่าง ๆ นี้เป็นปัจจัยให้เข้าถึงฐานะที่เป็นเลิศกว่าพระภิกษุทั้งหลายฝ่ายข้างทิพจักษุในศาสนาแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งองค์ใดในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้าเทอญ" ครั้นแล้วก็หมอบกราบแทบพระบาทพระบรมศาสดา

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงพิจารณาซึ่งอนาคตกาล ก็ทรงทราบด้วยพุทธญาณว่า ความปรารถนาของกุลบุตรหนุ่มผู้นี้จะสำเร็จผล จึงมีพุทธพยากรณ์ว่า "ดูกรบุรุษผู้เจริญ สืบไปในอนาคตกาลเบื้องหน้า ในที่สุดแห่งแสนกัปป์นี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีพระนามว่า พระโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จอุบัติขึ้นในโลก และ

ท่านจะได้เป็นภิกษุผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในฝ่ายทิพจักษุ มีนามว่า อนุรุทธเถร" จากนั้นพระพุทธองค์จึงทำภัตตานุโมทนาแล้วเสด็จกลับสู่พระวิหาร

กุลบุตรหนุ่ม ครั้นได้ฟังพุทธพยากรณ์นั้นแล้วก็ให้อาจหาญร่าเริงในธรรม ตั้งใจศึกษาปฏิบัติธรรมประกอบความดีอยู่เนืองนิจ ครั้นเมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน มหาชนทั้งหลายได้ร่วมกันสร้างพระมหาเจดีย์ประกอบด้วยทองสูง ๖ โยชน์ครึ่ง กุลบุตรนี้ก็ได้เข้าไปยังสำนักแห่งพระภิกษุสงฆ์ไต่ถามว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าทั้งหลาย บุญอย่างใดเล่าจะเป็นที่อบรมสั่งสมแห่งทิพจักษุญาณ ภิกษุทั้งหลายจึงบอกว่า "ดูกรอุบาสก การให้แสงสว่างเป็นทาน การจุดประทีปโคมไฟบูชาสิ่งที่ควรบูชานั่นแหละเห็นสมควรอยู่"

กุลบุตรผู้นั้นจึงกระทำประทีปทาน กล่าวคือการจุดไฟใหญ่นับพันดวงรอบพระมหาเจดีย์และโคมไฟน้อยกว่าพันดวงตั้งไว้เป็นลำดับลดหลั่นกันไป ยังความสว่างให้มหาชนได้มาบูชาพระมหาเจดีย์ เมื่อกุลบุตรนี้แตกกายทำลายขันธ์ ก็ไปเกิดในเทวโลกล่วงแสนกัปป์ จนลุถึงกาลสมัยพระศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีนามว่า พระพุทธกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าในภัทรกัปป์นี้ กุลบุตรนั้นได้มาบังเกิดในเรือนแห่งเศรษฐีผู้มีสมบัติมากในกรุงพาราณสี เมื่อพระพุทธกัสสปบรมศาสดาเสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน มหาชนทั้งหลายได้สร้างพระมหาเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เศรษฐีผู้นี้ได้ให้ช่างทำอ่างทองเหลืองจำนวนมากใส่น้ำมันให้เต็มเรียงรายรอบพระมหาเจดีย์แล้วใส่ไส้เกลียวจุดไฟให้สว่างไสวรอบพระมหาเจดีย์ ยิ่งกว่านั้นท่านยังให้ช่างทำอ่างทองเหลืองขนาดใหญ่พิเศษใส่น้ำมันจนเต็มและมีเกลียวไส้จำนวนมากมายรอบปากอ่างจุดไฟให้รุ่งเรืองและพันรอบอ่างด้วยผ้าทูนไว้เหนือศีรษะของตนเดินเวียนประทักษิณรอบพระมหาเจดีย์เป็นประทีปบูชาสิ้นราตรีถึงรุ่งเช้า เศรษฐีนี้ได้ประกอบบุญกุศลอยู่เนืองนิจ เมื่อสิ้นอายุขัยก็จุติไปบังเกิดบนสวรรค์เวียนว่ายตายเกิดในเทวโลกมนุษย์โลก จนกระทั่งจุติมาเกิดในมนุษย์โลกในตระกูลคนเข็ญใจในนครพาราณสี เป็นคนหาบหญ้า ชื่อว่า อันนะภาร อาศัยเลี้ยงชีวิตในเรือนแห่งสุมนะเศรษฐี

อยู่มาวันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้า พระนามว่า **พระอุปริฏฐปัจเจกพุทธเจ้า**ได้เข้าสู่นิโรธสมาบัติ ณ คันธมาสน์บรรพต ครั้นครบ ๗ วัน พระองค์ก็ออกจากนิโรธสมาบัติ จึงมาพิจารณาว่า วันนี้อาตมาจะอนุเคราะห์แก่บุคคลใดหนอ จึงทรงทราบด้วยพระญาณว่า วันนี้สมควรอนุเคราะห์แก่อันนะภารบุรุษ พระผู้เป็นเจ้าจึงทรงถือบาตรออกจากภูเขาคันธมาสน์ เหาะขึ้นยังนภากาศลงไปยืนอยู่หน้าประตูบ้านของอันนะภารมานพ

เมื่ออันนะภารมานพแลเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้ทรงคุณอันประเสริฐ มีบาตรอันว่างเปล่าอยู่ในมือ จึงถวายอภิวาทพระผู้เป็นเจ้า และนมัสการถามว่า "ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ท่านได้ฉันภัตตาหารบิณฑบาตหรือยัง"

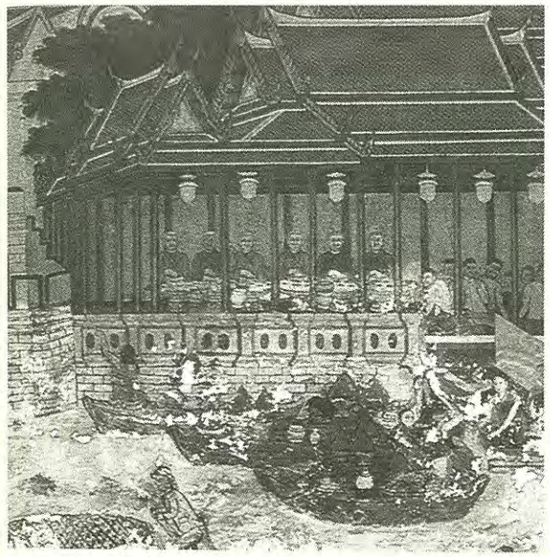

พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ตอบว่า "ดูกรท่านผู้มีบุญมาก อาตมายังไม่ได้ฉันภัตตาหารเช้าเลย"

ถ้ากระนั้น กระผมขอนิมนต์พระคุณเจ้าหยุดยั้งที่นี่หน่อยหนึ่งเถิด" มานพหนุ่มกล่าวจบก็วิ่งเข้าไปหลังบ้านถามผู้เป็นภรรยาว่า "อาหารส่วนที่เป็นของตนนั้น มีหรือไม่"

ภรรยาตอบว่า "มีจ่ะ"

มานพหนุ่มจึงรีบออกไปที่ประตู รับบาตรจากพระปัจเจกพุทธเจ้ารีบกลับเข้าเรือน พูดกับภรรยาว่า "น้องหญิง ทุกวันนี้เราขัดสน ไม่พอกินพอใช้ ด้วยเหตุว่า ในอดีตเราไม่ได้บำเพ็ญกุศลไว้ บางเวลาเมื่อเราทั้งสองปรารถนาจะให้ทานแก่ผู้ควรให้ไทยธรรมก็ไม่มีแก่เรา บางเวลาเมื่อเราพอมีไทยธรรมบ้าง เราก็หาได้พบกับปฏิคาหก คือผู้ควรให้ที่ชอบไม่ แต่วันนี้ พี่ได้พบพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้ทรงคุณอันประเสริฐ และอาหารส่วนของพี่ก็ยังมีอยู่ เธอจงนำอาหารส่วนของพี่ใส่ลงในบาตรนี้ และตั้งใจอนุโมทนาเถิด"

ข้างฝ่ายผู้ภรรยาผู้ชาญฉลาด เมื่อสามีตั้งใจสละอาหารส่วนของตนเป็นทานบูชาพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้ว ตนเองก็ใคร่มีส่วนร่วมในทานบ้าง คิดดังนั้นนางก็นำภัตตาหารทั้งส่วนของสามีและของตนใส่ลงบาตรและส่งให้แก่สามี "สาธุ"

มานพจึงนำบาตรพร้อมภัตตาหารไปประเคนแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า แล้วจึงตั้งจิตอธิษฐานว่า "ด้วยกุศลผลบุญนี้ ขอให้ข้าพเจ้าพ้นจากความลำบากในการยังชีพด้วยเทอญ **ชื่อว่า "ไม่มี" ขออย่าได้ประสบเลย"** สาธุ ความปรารถนาของท่านจงสำเร็จเทอญ"

พระปัจเจกพุทธเจ้าทรงกล่าวอนุโมทนาและรับบิณฑบาตไป มานพหนุ่มจึงนำผ้าของตนปูลงในที่ใกล้เคียงกับเรือนของตนแล้วนิมนต์พระผู้เป็นเจ้าฉันอาหารบิณฑบาตตามควร เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าเสร็จภัตกิจแล้ว อันนะภารมานพจึงถวายน้ำสำหรับล้างบาตร

เมื่อแล้วเสร็จ พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงกล่าวภัตตานุโมทนาคาถาว่า "ความปรารถนาอันใดที่ท่านตั้งไว้ด้วยกายก็ดี วาจาก็ดี ใจก็ดี ความปรารถนานั้นจงสำเร็จแก่ท่านโดยเร็วเทอญ ความดำริทั้งปวงของท่านจงเต็มบริบูรณ์ ดุจพระจันทร์วันเพ็ญ" แล้วพระปัจเจกพุทธเจ้าก็เดินจากไป

ฝ่ายเทวดาที่สิงสถิตในเรือนสุมนะเศรษฐี เมื่อได้ยินภัตตานุโมทนาของพระปัจเจกพุทธเจ้า

...ทั้งนี้เพราะอันนะภารบุรุษได้ซึ่งปฏิคาหก คือผู้รับทานอันประเสริฐยิ่ง อีกทั้งประกอบไปด้วยเจตนาที่เป็นกุศลในเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องปลาย...

แล้ว ก็เปล่งวาจาสาธุการ อนุโมทนาแก่อันนะภารบุรุษ ๓ ครั้งว่า "อโห ทานํ ปรม ทานํ ทานนั้นเป็นทานอันอุดมอย่างยิ่ง"

ท่านสุมนะเศรษฐีได้สดับเสียงสาธุการของเทวดา จึงมีวาจาถามไปว่า "ตลอดเวลาที่ผ่านมาข้าพเจ้าประกอบกุศลทานอยู่เนืองนิตย์นับไม่ถ้วน ท่านเพิ่งทราบหรือ จึงมากล่าวสาธุการในวันนี้"

เทวดาจึงกล่าวตอบว่า "เราไม่ได้ให้สาธุการในทานของท่าน แต่เราอนุโมทนาในบิณฑบาตทานที่อันนะภารบุรุษที่อาศัยในเรือนของท่านได้ทำไว้ดีแล้วแด่พระอุปริฏฐปัจเจกพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ"

สุมนะเศรษฐีจึงดำริว่า น่าอัศจรรย์จริงหนอ เราทำทานกุศลมาช้านาน เทวดายังไม่เคยกล่าวคำสาธุการกับเรา แต่อันนะภารบุรุษผู้อาศัยเลี้ยงชีพในเรือนของเรา ยังทำทานกุศลให้เทวดากล่าวสาธุการได้แม้เพียงแค่บิณฑบาตครั้งเดียวและไม่ประณีตเหมือนของตน **ทั้งนี้เพราะอันนะภารบุรุษได้ซึ่งปฏิคาหก คือผู้รับทานอันประเสริฐยิ่ง อีกทั้งประกอบไปด้วยเจตนาที่เป็นกุศลในเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องปลาย** ควรที่เราจะให้ทรัพย์แก่มานพนั้นเพื่อขอบุญเป็นของเราบ้าง คิดดังนั้นแล้ว สุมนะเศรษฐีจึงให้คนไปเชิญอันนะภารบุรุษมา แล้วถามว่า "ในเวลาวันนี้ท่านได้ให้ทานสิ่งหนึ่งสิ่งใดแก่ใครหรือไม่"

บุรุษนั้นจึงตอบว่า "เช้านี้ข้าพเจ้าและภรรยาได้ถวายอาหารอันเป็นส่วนของเราทั้งสองแก่พระอุปริฏฐปัจเจกพุทธเจ้า"

เศรษฐีจึงกล่าวต่อไปว่า "ถ้าเช่นนั้น ท่านจงรับเงินนี้และมอบบุญที่เกิดจากบิณฑบาตทานแก่เราบ้างเถิด" ชายหนุ่มก็ไม่ให้ เศรษฐีจึงเพิ่มทรัพย์มากขึ้นถึงพันกหาปนะ อันนะภารบุรุษก็ยืนคำปฏิเสธอยู่

เศรษฐีจึงขอร้องว่า "ถ้าเช่นนั้นท่านจงรับเงินพันกหาปนะนี้ และจงแบ่งส่วนบุญแก่เราบ้าง"

มานพจึงตอบว่า "การให้ส่วนบุญนั้น ข้าพเจ้ามิทราบว่าควรทำอย่างไร ข้าพเจ้าขอไปถามพระปัจเจกพุทธเจ้าก่อน" กล่าวดังนั้นแล้วอันนะภารบุรุษก็รีบติดตามพระปัจเจกพุทธเจ้าไปครั้นทันพระผู้เป็นเจ้าแล้ว จึงนมัสการถามว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ท่านสุมนะเศรษฐีจะให้ทรัพย์แก่กระผมและจะขอส่วนบุญที่เกิดจากบิณฑบาตทานที่กระผมถวายแด่พระผู้เป็นเจ้านั้น กระผมสมควรจะให้หรือไม่ ประการใด"

พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงตรัสว่า "ดูกรมานพผู้ฉลาด อาตมาจะอุปมาให้ท่านฟัง เทียนที่บุคคลจุดไว้สว่างดีแล้ว เมื่อมีผู้อื่นนำเทียนที่ยังไม่ได้จุดมาขอต่อไฟเพื่อให้สว่างขึ้น แสงสว่างของเทียน

...ขึ้นชื่อว่าบุญ แล้ว จะอุทิศให้บุคคลอื่นจำนวนมากเท่าใดก็หาทำให้บุญของผู้ให้นั้นลดน้อยถอยลงไม่...

ดวงเดิมจะลดน้อยลงหรือไม่"

"ไม่ครับ"

"แต่แสงเทียนของผู้มาขอจุดจะสว่างขึ้นใช่หรือไม่?"

"ใช่ครับ"

"นี่แหละคือ คำตอบของอาตมา **ขึ้นชื่อว่าบุญ แล้ว จะอุทิศให้บุคคลอื่นจำนวนมากเท่าใดก็หาทำให้บุญของผู้ให้นั้นลดน้อยถอยลงไม่** แต่กลับทำให้ผู้รับส่วนบุญ ได้รับบุญไปตามความสามารถและความตั้งใจในการประกอบคุณงามความดี เปรียบดังเทียนที่มาจุดไฟต่อนั้นจะสว่างเพียงใด ก็ขึ้นกับขนาดของเทียนนั้น และทั้งหมดนี้ก็จะทำให้สังคมได้รับความสุข ความร่มเย็นจากบุญนั้น ๆ เสมือนความสว่างที่เกิดจากเทียนหลาย ๆ เล่มที่ติดขึ้นพร้อม ๆ กัน แม้ว่าจะมาจากต้นกำเนิดคือเทียนสว่างเพียงเล่มเดียวก็ตาม"

อันนะภารบุรุษได้ยินดังนั้นก็เกิดปิติแช่มชื่นถวายอภิวาทพระปัจเจกพุทธเจ้า แล้วกลับไปยังเรือนแจ้งกับสุมนะเศรษฐีว่า "ข้าแต่ท่านเศรษฐีท่านจงอนุโมทนารับส่วนบุญในบิณฑบาตทานของข้าพเจ้าเถิด"

"สาธุ" สุมนะเศรษฐีกล่าวอนุโมทนาแล้วเกิดปิติยินดี กล่าวกับอันนะภารบุรุษว่า "ท่านจงรับทรัพย์พันกหาปนะนี้ไปเถิด"

มานพหนุ่มกล่าวตอบว่า "ข้าพเจ้าให้ส่วนบุญท่านด้วยศรัทธา ไม่ได้ขายบุญให้ท่าน"

"ก็เมื่อท่านให้ส่วนบุญแก่เราด้วยศรัทธา เราก็ให้ทรัพย์ท่านด้วยน้ำใจไมตรีเช่นกัน ท่านจงรับเถิด และจากนี้ไป งานเดิมที่ท่านเคยทำนั้นจงละเว้นเสีย และไปอยู่ในเรือนใหญ่กับเรา ถ้าขาดสิ่งใดก็จงบอกแก่เราเถิด" นี่ก็เป็นผลบุญจากบิณฑบาตทานอันบุคคลกระทำไว้ดีแล้วแก่พระปัจเจกพุทธเจ้าที่ออกจากนิโรธสมาบัติ ย่อมให้ผลประจักษ์ในวันนั้น ๆ ทีเดียว

และในบ่ายวันนั้น สุมนะเศรษฐีได้พาอันนะภารบุรุษไปเฝ้าพระราชา ณ ท้องพระโรงสมเด็จพระบรมกษัตริย์ได้ทอดพระเนตรบุรุษนี้

หาได้ทอดพระเนตรเศรษฐีไม่ สุมนะเศรษฐีจึงกราบทูลถามว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นสมมติเทพอันประเสริฐ ทำไมวันนี้พระองค์จึงได้ทอดพระเนตรบุรุษผู้นี้ยิ่งนัก"

พระราชาจึงตรัสว่า "เรามิเคยเห็นบุรุษผู้นี้มาก่อน บุรุษผู้นี้มีคุณประการใด ท่านจึงพามาด้วย ?"

"บุรุษผู้นี้รับทรัพย์ข้าพเจ้าพันกหาปนะ เพราะได้สละอาหารของตนถวายเป็นบิณฑบาตแก่พระอุปริฏฐปัจเจกพุทธเจ้าผู้ทรงคุณอันประเสริฐ"

พระราชาจึงตรัสว่า "ถ้าเช่นนั้นเราควรอนุโมทนากับบุรุษผู้นี้ด้วย" และพระราชาก็มีพระราชโองการให้เสนาจัดสร้างเคหสถานบ้านเรือนแก่บุรุษนี้

เป็นอัศจรรย์นัก เมื่อนายช่างผู้ดำเนินการก่อสร้างขุดที่อันจะปลูกสร้างบ้านเรือนให้แก่อันนะภารบุรุษนั้นก็พบขุมทรัพย์จำนวนมากฝังอยู่ใต้ธรณี ราชบุรุษจึงรับมากราบทูลพระราชา พระราชาจึงสั่งให้ขุดทรัพย์เหล่านั้นขึ้นมา แต่ยิ่งขุดทรัพย์เหล่านั้นก็ยิ่งจมลึกลงไปใต้ปฐพี มิสามารถนำขึ้นมาได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่าทรัพย์เหล่านั้นมิใช่ทรัพย์สมบัติของพระราชา แต่เป็นของอันนะภารบุรุษ พระราชาจึงให้ราชบุรุษพาอันนะภารบุรุษไปเป็นผู้สั่งการในการขุด บัดนั้น ขุมทรัพย์ทั้งปวงก็ผุดขึ้นมาเหนือปฐพีในที่ซึ่งราชบุรุษขุดลงไปด้วยจอบและเสียม มีมากมายดุจดังดอกเห็ดที่ผุดขึ้นมาจากแผ่นดินนับไม่ถ้วน ราชบุรุษจึงนำทรัพย์สมบัตินั้นมารวมกันวางลงหน้าพระที่นั่ง พระราชาจึงสั่งประชุมเสนาอำมาตย์ข้าราชการทั้งปวงพร้อมกัน แล้วตรัสถามว่า "ในพระนครนี้มีใครมีทรัพย์สมบัติมากกว่านี้หรือไม่"

"ไม่มีพระเจ้าข้า"

พระราชาจึงโปรดพระราชทานฉัตรสำหรับเศรษฐีและแต่งตั้งให้อันนะภารบุรุษเป็นมหาเศรษฐีในเวลานั้น จากนั้น อันนะภารมหาเศรษฐีก็ประกอบการกุศลสิ้นกาลช้านานจนตราบเท่าสิ้นชีวิต ไปบังเกิดในเทวโลก ท่องเที่ยวไปในเทวโลกมนุษย์โลก ช้านาน จากนั้นจึงมาปฏิสนธิในพระราชนิเวศน์แห่งพระเจ้าอมิตโตทนสากยราชผู้เป็นพระอนุชาพระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดา ในมหานครกรุงกบิลพัสดุ์ในสมัยพุทธกาลมีนามว่า **อนุรุทธกุมาร**

เจ้าชายอนุรุทธนี้เป็นพระอนุชาของท้าวมหานามสากยราช ทรงมีบุญอันยิ่งใหญ่ ไม่มีความขัดสนด้วยภัตตาหารหรือเครื่องอุปโภคบริโภคใด ๆ มารดาของพระอนุรุทธกุมารจึงดำริจะสอนบุตรให้รู้จักคำว่า "ไม่มี" บ้าง นางจึงเอาถาดทองคำเปล่า ๆ ใบหนึ่ง ครอบด้วยฝามิดชิดแล้วส่งถาดเปล่านั้นให้แก่อนุรุทธกุมารและบอกว่า "วันนี้ ไม่มีขนมให้เสวย" แต่ด้วยบุญของอนุรุทธกุมารที่ทำไว้ดีแล้วแต่ปางก่อน เทวดาทั้งปวงเห็นดังนั้น จึงเนรมิตขนมทิพย์ให้เต็มถาดเปล่าใบนั้น เมื่ออนุรุทธกุมารรับถาดไปเปิดฝาถาดพบขนมทิพย์อันโอชะก็นำมาบริโภคจนหมดสิ้น และกล่าวกับพระมารดาว่า "วันนี้ **ขนมไม่มี** อร่อยมาก"

อนุรุทธกุมารเสวยสุขสมบัติในประสาททั้ง ๓ ฤดูอย่างเป็นสุขดุจเทพบุตรเสวยสมบัติในวิมานก็ปานนั้น

ครั้น ณ กาลสมัย เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จกลับสู่กรุงกบิลพัสดุ์เพื่อโปรดพระพุทธบิดาและพระประยูรญาติแล้ว และทรงเสด็จไปสู่แคว้นมัลลราช ยับยั้งอยู่ในอนุปปิยะอัมพวัน ณ สมัยนั้นพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชพุทธบิดาได้ประชุมเหล่าสากยวงศ์ทั่วหน้า แล้วมีพระบรมราชโองการตรัสว่า "แม้ว่าพระอัครปิโยรสของเราอยู่ครองสมบัติเป็นฆราวาสไซร้จะได้เป็นบรมจักรพรรดิผู้ประเสริฐ ประกอบด้วย รัตน ๗ ประการ แวดล้อมด้วยหมู่กษัตริย์ทั้งปวง แต่เมื่ออัครปิโยรสของเราได้เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์และได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้า ก็เห็นควรที่กษัตริย์ทั้งปวงพึงเป็นบริวารแวดล้อมพระราชโอรสของเรา ท่านทั้งหลายพึงให้ขัตติยกุมารคนหนึ่ง ๆ ออกบรรพชาอุปสมบทเถิด"

เมื่อพระเจ้าสุทโธทนะบรมกษัตริย์ตรัสดังนี้ ขัตติยราชกุมารทั้งหลายพันพระองค์ก็ออกมาบรรพชาอุปสมบทพร้อมกันคราวเดียว

ข้างฝ่ายพระมหานามสากยราชจึงไปสู่สำนักเจ้าอนุรุทธ ปรารภว่า "บัดนี้ ขัตติยราชกุมารทั้งหลายต่างพากันออกมาบวชตามสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ตระกูลของเรายังหามีผู้ใดออกบวชไม่ ถ้ากระไรตัวเจ้าหรือเราคนใดคนหนึ่งควรจะออกบวชสักคน"

เจ้าอนุรุทธสากยราช เมื่อได้ยินคำว่าออกบวช ดังนั้น ก็มีจิตแช่มชื่นโสมนัสในการออกจากเพศฆราวาส จึงกล่าวกับพระมหานามผู้เป็นพระเชษฐาว่า "ตนจะขอออกบวชเอง ขอพระเชษฐาจงอยู่ปกครองบ้านเมืองเถิด"

ลำดับนั้น กษัตริย์ ๖ พระองค์ ได้แก่ ภัททิยกุมาร กิบิลกุมาร ภัคคุกุมาร อนุรุทธกุมาร อานนทกุมาร และเทวทัตกุมาร ก็ได้ออกบรรพชาอุปสมบทในคราวนั้น

พระอนุรุทธเถรได้เข้าศึกษาพระกรรมฐานในสำนักแห่งพระธรรมเสนาบดีสารีบุตร แล้วจึงแยกไปสู่ป่าอันวังสะมฤคทายวัน เจริญสมณธรรมอยู่ พระผู้เป็นเจ้าจึงมาตรึกตรองซึ่งมหาปุริสวิตก ๗ ประการ เมื่อตรึกตรองไปในมหาปุริสวิตกที่คำรบ ๘ นั้น ก็ถึงซึ่งความคับแคบในอารมณ์

มิอาจละทางเข้าสู่อริยมรรค อริยผลได้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบด้วยพุทธญาณว่าพระอนุรุทธได้รับความลำบากคับแคบใจในมหาปุริสวิตกที่คำรบ ๘ พระพุทธองค์จึงทรงดำริว่าตถาคตจะยังความดำริตรึกตรองของอนุรุทธเถรให้สำเร็จบริบูรณ์ ณ กาลบัดนี้ พระพุทธองค์จึงเสด็จไปในสถานที่ ๆ อนุรุทธเถรทำความเพียรอยู่ แล้วทรงประทับเหนือบวรพุทธอาสน์ แล้วกระทำซึ่งมหาปุริสวิตกที่คำรบ ๘ ให้สำเร็จบริบูรณ์ และทรงแสดงซึ่งอริยวงศ์ปฏิบัติ อันประดับด้วยความสันโดษ ยินดีพร้อมในปัจจัย ๔ และความยินดีในภาวนา แล้วพระพุทธองค์จึงเสด็จเหาะไปในเวหา ไปยังป่าเภสกลาวัน

ส่วนพระอนุรุทธเถรเจ้านั้น ก็พิจารณาตามที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ ก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์อันประเสริฐ ถึงพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา จึงดำริว่า สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ทรงทราบวาระจิตของอาตมาเสด็จมาทำซึ่งมหาปุริสวิตกที่คำรบ ๘ ของอาตมาให้สำเร็จบริบูรณ์แล้ว มรรค ผล นิพพาน ของอาตมาสำเร็จแล้ว วิชชา ๓ วิชชา ๘ ปฏิสัมภิทาญาณถึงแก่อาตมาแล้ว พระธรรมคำสอนอันประเสริฐ บัดนี้อาตมาก็ทำให้บริบูรณ์แล้ว

กาลต่อมา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะประทับอยู่ในพระเชตวันมหาวิหาร **พระพุทธองค์จึงทรงตั้งพระอนุรุทธเถรเจ้า เป็นเอตทัคคะที่อันเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายฝ่ายข้างทิพจักษุ** พระอนุรุทธมหาเถรเจ้าเมื่อระลึกถึงบุพพกรรมแต่ปางก่อน จึงเปล่งอุทานคาถาว่า อันว่าพระปัญญาทั้งหลาย มี อุปัฏฐานปัญญา มรรคปัญญา ผลปัญญา วิปัสสนาปัญญา และจตุปฏิสัมภิทาญาณ เป็นต้น มีแก่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใด อาตมาได้เข้าใกล้พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ครั้นแล้วอาตมาได้ประคองหัตถ์สักการะบูชาด้วยนิ้วทั้ง ๑๐ และได้ทำสักการะบูชาพระบรมสารีริกธาตุเจดีย์ด้วยประทีปทานเป็นอันมาก ด้วยผลานิสงส์แห่งประทีปทานนั้น อาตมาย่อมแลเห็นสิ่งทั้งปวงในที่ไกลถึงโยชน์หนึ่งด้วยตาเนื้อทั้งกลางวันและกลางคืน และมาบัดนี้อาตมาได้บรรพชาอุปสมบทในบวรพุทธศาสนาได้สำเร็จพรหมจรรย์แล้ว ทิพจักษุญาณได้เกิดขึ้นแก่อาตมา สามารถดูสรรพสิ่งทั่วสากลจักรวาลด้วยปัญญาจักษุ นี้ก็ด้วยมหาผลานิสงส์แห่งประทีปทานที่ได้กระทำสักการะบูชาพระมหาเจดีย์ในวารนั้น และนี่คือ การสร้างบารมีของพระอนุรุทธมหาเถรในแต่ปางก่อน

■■■■

จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน : วิธีพิจารณาธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ และเห็น จำ คิด รู้

โดย **พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม)**

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธาน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

สำหรับผู้ที่ถึงธรรมกายแล้ว ให้รวมใจของทุกกายให้หยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุด แล้วหยุดนิ่งลงไปที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นก็จะเห็นดวงกลมใสดวงเล็ก ๆ ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ เข้าไปข้างใน ขนาดประมาณเท่าเมล็ดโพธิ เมล็ดไทร หรือเท่าหยาดน้ำมันงาที่ใสติดอยู่ที่ปลายขนจามรีที่มัชฌิมบุรุษสลัดเสียแล้ว ๗ ครั้ง ตั้งอยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นแหละ คือ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ เข้าไปข้างใน ใสละเอียดยิ่งกว่ากันตามลำดับ

เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ ซึ่งเป็นธาตุละเอียดนี้เองที่ขยายส่วนหยาบออกมาเป็น ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้

ดวงเห็น มีขนาดประมาณเท่ากับเบ้าตาของกาย ธาตุเห็นอยู่ในท่ามกลางดวงนี้ มีหน้าที่รับอารมณ์ หรือเสวยอารมณ์

ดวงจำ มีขนาดเท่าดวงตาทั้งหมดของกาย ธาตุจำอยู่ในท่ามกลางดวงนี้ มีหน้าที่รวบรวมและจดจำอารมณ์

ดวงคิด มีขนาดเท่าตาดำ ธาตุคิดอยู่ในท่ามกลางดวงนี้ มีหน้าที่คิด หรือน้อมไปสู่อารมณ์ ไม่ว่าจะอยู่ไกลแสนไกล ก็ไปถึงได้โดยลำพัง

...ดวงคิด หรือ จิต นั้น ลอยอยู่ในเบาะน้ำเลี้ยงของหัวใจอันใสบริสุทธิ์ มีประมาณเท่าหนึ่งซองมือของผู้เป็นเจ้าของ และจิตนี้ โดยสภาพเดิมของมันแล้ว เป็นธรรมชาติที่ผ่องใส จึงมีชื่อว่า "ปัณฑระ"...

ดวงรู้ มีขนาดเท่าแววตาดำข้างใน ธาตุรู้อยู่ในท่ามกลางดวงนี้ มีหน้าที่รู้หรือรับรู้อารมณ์

เห็น จำ คิด รู้ สี่อย่างนี้เองที่รวมเรียกว่า "ใจ" เมื่อรวมหยุดเป็นจุดเดียวกันเช่นนี้ได้ เรียกว่าใจมีอารมณ์เป็นหนึ่ง หรือ **เอกัคคตารมณ์**

จงพิจารณาต่อไปให้ถ้วนถี่ ก็จะเห็นว่า ในขันธ์ทั้ง ๕ คือ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ ก็มีเห็น จำ คิด รู้ ทั้งสี่อย่างนี้เจืออยู่ด้วยหมดทุกขันธ์

และ ก็ เห็น จำ คิด รู้ นี้เอง ที่ขยายส่วนหยาบออกมาอีกเป็น **กาย ใจ จิต วิญญาณ** ของมนุษย์หรือสัตว์ทั้งหลาย

ดวงคิด หรือ **จิต** นั้น **ลอยอยู่ในเบาะน้ำเลี้ยงของหัวใจอันใสบริสุทธิ์ มีประมาณเท่าหนึ่งซองมือของผู้เป็นเจ้าของ** และ**จิตนี้ โดยสภาพเดิมของมันแล้ว เป็นธรรมชาติที่ผ่องใส** จึงมีชื่อว่า **"ปัณฑระ"** แต่เนื่องจากจิตมักตกไปในอารมณ์ที่น่าใคร่ และมักน้อมไปสู่อารมณ์ภายนอกตัวเองอยู่เสมอ จึงเปิดช่องให้กิเลสเข้ามาทำให้จิตใจเศร้าหมองไม่ผ่องใส สีน้ำเลี้ยงของจิตจึงเปลี่ยนสีไปตามสภาพของกิเลสแต่ละประเภทที่ผ่านเข้ามานั้น เป็นต้นว่า **เมื่อจิตระคนด้วยโลภะ หรือราคะก็จะเห็นเป็นสีชมพู หรือเกือบเป็นสีแดง, เมื่อจิตระคนด้วยโทสะ ก็จะมีสีเกือบดำ, และถ้าจิตระคนด้วยโมหะ ก็จะมีสีขุ่น เทา ๆ หรือสีตะกั่วตัดก็มี ขึ้นอยู่ที่สภาพของกิเลสว่าหนักเบาเพียงใด**

นอกจากนี้ **อาการลอยของจิตในเบาะน้ำเลี้ยงของหัวใจนั้น ก็บอกอาการของจิตว่าฟุ้งซ่าน หรือเซื่องซึม หรือปกติ หรือหยุดอยู่ในอารมณ์เดียวเพียงใด** กล่าวคือ **ถ้าจิตลอยอยู่เหนือระดับน้ำเลี้ยงของหัวใจมาก ก็แสดงอาการของจิตว่า ฟุ้งซ่านมาก, ถ้าลอยอยู่เหนือระดับน้ำเลี้ยง**

...ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้ยากนัก ละเอียดนัก มักตกไปในอารมณ์ที่ใคร่ (เพราะว่า) จิตที่คุ้มครองรักษาดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้...

ของหัวใจเพียงเล็กน้อย ก็นับว่าจิตมีสภาพปกติธรรมดา, ถ้าลอยปริ่มพอดีกับระดับน้ำเลี้ยงของหัวใจ ก็อยู่ในเอกัคคตารมณ์, และ ถ้าจมลงมาก ก็หลับไปเลย หรือหมดสติ อย่างนี้เป็นต้น

"จิต" จึง**เป็นธรรมชาติที่สามารถจะเห็นได้** แต่ไม่ใช่จะเห็นได้ด้วยตาเนื้อ หากแต่เป็น "ตาใน" ซึ่งเป็นทิพย์ อันเป็นผลจากการเจริญภาวนา ทำใจให้หยุด ให้นิ่งเป็นสมาธิที่แนบแน่น ถูกส่วน พระพุทธองค์จึงได้ตรัสไว้ว่า **ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้ยากนัก ละเอียดนัก มักตกไปในอารมณ์ที่ใคร่ (เพราะว่า) จิตที่คุ้มครองรักษาดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้**

และโดยเหตุที่จิตมักน้อมไปสู่อารมณ์ที่อยู่ภายนอกตัวอยู่เสมอ เมื่อจิตเปลี่ยนวาระนั้นจะตกสูญไปยังฐานที่ ๖ สำหรับผู้ปฏิบัติธรรมที่ยังไม่ละเอียดดีพอ ก็จะเห็นว่างหายไป แล้วจิตดวงใหม่ก็จะบังเกิดขึ้นมารับหน้าที่แทนอีกต่อไป **ดับแล้ว ก็ เกิด ๆ** อยู่อย่างนี้ พร้อม ๆ กับธรรมชาติอื่นทั้ง ๓ อย่าง จึงมีสภาวะที่เป็น**อนัตตา** คือไม่มีตัวตนให้ยึดถือได้ตลอดไป และอาการที่ว่างหายไปอยู่เสมอนั้นเอง จึงไม่มีรูปร่างให้เห็นได้แน่นอน นอกจากเสียว่า เมื่อรวมหยุดเป็นจุดเดียว เป็นเอกัคคาตารมณ์จริง ๆ ก็จะมีนิมิตให้เห็นเป็นดวงหรือเห็นสีน้ำเลี้ยงของจิตที่ผ่องใส หรือขุ่นมัวด้วยสภาพของกิเลสที่มาระคนหรือดลจิตใจนั้นอยู่ และเนื่องจากที่ศูนย์กลางกายนั้น เป็นที่ตั้งของกำเนิดธาตุธรรมเดิม และเป็นที่ตั้งของจิตใจอันถาวร คือ ไม่ว่าสัตว์ จะเกิด–จะดับ–จะหลับ–หรือจะตื่น จิตใจทั้งดวงก็จะตกสูญ แล้วจิตดวงใหม่ก็จะลอยขึ้นมายังศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นี้ก่อนเสมอ พระพุทธองค์จึงได้ตรัสถึงสภาวะอีกอย่างหนึ่งของจิตว่า **มีคูหาหรือถ้ำเป็นที่อาศัย** คืออยู่ภายในศูนย์กลางกายของมนุษย์หรือสัตว์ที่มีชีวิตนั่นเอง ถ้าร่างกายแตกทำลายแล้ว จิตใจก็จะอาศัยอยู่ด้วยไม่ได้

นี้คือ**การมีสติพิจารณาเห็นจิตในจิต** เป็น ณ ภายในของตนเอง ถ้าน้อมเอาธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของผู้อื่นมาพิจารณา เรียกว่ามีสติพิจารณาเห็น จิตในจิต เป็น ณ ภายนอกอันรวมเรียกว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

■■■■

ว่าด้วยการให้สำเร็จเป็น พระปัจเจกพุทธเจ้า

นักปราชญ์เหล่าใด เจริญสุญญตวิโมกข์ อนิมิตตวิโมกข์
และอัปปณิหิตวิโมกข์ ไม่บรรลุความเป็นพระสาวก
ในศาสนาพระชินเจ้า นักปราชญ์เหล่านั้น ย่อมเป็นพระสยัมภูปัจเจกพุทธเจ้า
มีธรรมใหญ่ มีธรรมกายมาก มีจิตเป็นอิสระ
ข้ามห้วงทุกข์ทั้งมวลได้ มีจิตโสมนัส มีปกติเห็นประโยชน์อย่างยิ่ง
เปรียบดังราชสีห์ เช่นกับนอแรด

สุ.ขุ.อ. ๓๒/๒

อัปปณิหิตวิโมกข์ = *ความหลุดพ้นด้วยไม่ทำความปรารถนา คือ พิจารณานามรูปเป็นทุกข์ แล้วถอนความปรารถนาเสีย*

อนิมิตตวิโมกข์ = *หลุดพ้นด้วยไม่ถือนิมิต คือ หลุดพ้นด้วยพิจารณาเห็นนามรูปเป็นอนิจจลักษณะแล้วถอนนิมิตนั้นได้*

สุญญตวิโมกข์ = *ความหลุดพ้นโดยง่ายจากราคะ โทสะ โมหะ คือ มองเห็นความว่าง หมดความยึดมั่นในนามรูปเพราะเห็นอนัตตา*

เปิดเซฟเก็บมาร

โดย **จิตรอารีย์**

"การได้ความเป็นมนุษย์เป็นของยาก พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จะบังเกิดขึ้นในโลกเป็นของยาก ธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว จะรุ่งเรืองในโลกเป็นของยาก ก็เมื่อความเป็นมนุษย์นี้เขาได้แล้ว พระตถาคตบังเกิดแล้ว และธรรมวินัยก็รุ่งเรืองแล้ว เพราะฉะนั้นเธอทั้งหลายพึงทำความเพียร เพื่อรู้ความจริงว่า นี้เป็นทุกข์ นี้เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ นี้เป็นความดับทุกข์ นี้เป็นข้อปฏิบัติ ให้ถึงความดับทุกข์ได้"*

หากหลาย ๆ คนได้ตระหนักถึง ความเกิดได้ยากดังกล่าวข้างต้นแล้ว ต่างพากันสนใจแสวงหาและฝึกตน เพื่อจะได้เข้าไปรู้เห็นความจริง อันเป็นอริยสัจด้วยความตั้งอกตั้งใจ กลุ่มบุคคลเหล่านั้นก็น่าที่จะได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่ง เพราะจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีส่วนในการจรรโลงพระสัทธรรมและรักษาไว้ให้ยืนยาวสืบไป ทั้งผู้ศึกษาอบรมตนและผู้ให้การสนับสนุนด้วย

**ฉิกคฬสูตรที่ ๒ พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๕*

ดังนั้นในวันที่ ๑๘ เม.ย ๓๑ คณะศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายหลายท่าน รวมได้ ๓ คันรถตู้ ก็เดินทางจากกรุงเทพฯ ติดตามพระอาจารย์เสริมชัยไปจังหวัดลำปาง เพื่อไปควบคุมและต่อวิชชาให้กับสามเณรภาคฤดูร้อนที่เปิดให้มีการอบรมระหว่าง วันที่ ๑-๒๓ เม.ย ณ วัดเกาะวาลุการาม จำได้ว่าเราออกเดินทางกันในตอนเช้าด้วยความสะดวกปลอดภัยไปตลอดทาง พวกเราจึงได้ถึงที่หมายเรียบร้อยตามที่คาดหมายไว้ในเย็นวันนั้นเอง และ ๒ คืนที่สำนักปฏิบัติธรรมแห่งนี้ ที่ผู้ปฏิบัติธรรมและผู้อบรมสั่งสอนต่างก็ได้กระทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่และเหมาะสมเป็นอย่างดี จนมีผลออกมาว่ามีทั้งสามเณรและฆราวาส ได้เข้าถึงธรรม ตลอดจนได้มีโอกาสเรียนวิชชาชั้นสูงด้วย

แม้ว่าเราจะได้เดินทางกลับกรุงเทพฯ ก่อนคณะทั้งหมด แต่ภาพของสามเณรน้อยจำนวนเป็นร้อยที่เดินเรียงแถวกันเป็นแนวยาว ด้วยอาการสำรวมประสานมือทั้งสองไว้ข้างหน้า และทอดสายตาลงต่ำ ดวงหน้าอันหมดจดและอาการก้าวเดินที่ตั้งอกตั้งใจจะกระทำหน้าที่ของสามเณรให้ถูกต้องและสมบูรณ์ตลอดระยะเวลาของการอบรมนั้น ทำให้เราต้องนึกถึงความรู้สึกของผู้ปกครองของสามเณรทั้งหลายนี้ว่า จะปลาบปลื้มและชื่นอกชื่นใจสักเพียงไร เมื่อได้มีโอกาสมาเห็นภาพอันงดงามน่ารักอย่างนี้เข้า

เกือบบ่าย ๓ โมงของวันที่ ๑๙ เม.ย คุณวลีกับเราสองคนแยกจากกลุ่มใหญ่ ที่จะไปลำพูนกันแต่เราจะกลับกรุงเทพฯ โดยเที่ยวบินทีจี ๑๗๓ ซึ่งจะบินไปแพร่และสุดที่พิษณุโลก แล้วจะได้จับเครื่องตรงเข้ากรุงเทพฯอีกที เมื่อเราไปถึงสนามบินจังหวัดลำปางนั้น อากาศที่เห็นเป็นปกติอยู่ ก็เริ่มมีกระแสลมกรรโชกแรงพาเอาฝุ่นผงฟุ้งกระจายเป็นครั้งคราว ขณะที่เราทั้งสองกำลังนั่งพิงเก้าอี้ที่พักคนโดยสารรอเวลาเครื่องออกอยู่เงียบ ๆ ความสว่างของแสงแดดก็เริ่มจางหายไป ปรากฏฟ้าครึ้มสีครามเข้าแทนที่ เราเริ่มรู้สึกถึงลมเย็น ๆ ที่พัดเข้ามากระทบบ่อยครั้ง จากนั้นฝนก็ไหลเทลงมาอย่างแรงพร้อม ๆ กับลมเย็นที่พัดรุนแรงเข้าปะทะอาคารสถานีเป็นครั้งคราว ขณะนั้นดูทีท่าว่าความแรงของฝนจะกระหน่ำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เวลาออกของเที่ยวบินนี้ที่พิมพ์ไว้ในตั๋วว่า ๑๕.๑๐ น. เรามองไปที่นาฬิกาแขวนของสถานีที่กำลังบอกว่า ๑๕.๐๕ น. คุณวลีหันมาพูดเบา ๆ ว่า ถ้าฝนยังตกหนักและลมรุนแรง จนมองไม่เห็นสนามบินอย่างนี้ รับรองว่าเราไปไม่ทันเครื่องที่พิษณุโลกแน่ เพราะเขาจะไม่นำเครื่องออกบินด้วยทัศนวิสัยที่ไม่ปลอดภัยเช่นนี้

เมื่อสถานการณ์น่าเป็นห่วงเช่นนี้ เราทั้งสองจึงสงบใจเข้าที่เจริญภาวนาเพื่อทำสิ่งที่ควรทำ คือเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูง เพื่อเก็บเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุของภัยพิบัติ ในธาตุในธรรมที่สุดละเอียด อันอาจส่งผลถึงธาตุธรรมส่วนหยาบให้หมดสิ้นไปจากธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของกายในกาย ทุกกายสุดกายหยาบกายละเอียดของเรา พอเวลา ๑๕.๑๐ น. สายลมจึงเริ่มอ่อนตัวลง

คงไว้เพียงแต่เม็ดฝนเล็ก ๆ ลงมาบ้าง เราจึงพากันลุกขึ้นไปสมทบกับผู้โดยสารท่านอื่น และขึ้นเครื่องด้วยการบริการกางร่มให้จากเจ้าหน้าที่ของสนามบิน สองสามนาทีต่อมาเจ้าเครื่อง SH 300 ลำย่อมก็ส่งเสียงเครื่องยนต์คำรามขึ้นเรื่อย ๆ แล้วมันก็เคลื่อนตัวไปตามเส้นทาง เพื่อไปตั้งลำใหม่บนรันเวย์สายใหญ่ เมื่อมองผ่านหน้าต่างออกไป เราก็ยังสังเกตเห็นฝนที่ยังตกอยู่แต่ไม่สู้มีลมนัก เสียงเครื่องบินเร่งขึ้นเรื่อยไปพร้อม ๆ กับการเคลื่อนตัวของมันไปข้างหน้าที่เร็วขึ้น จนในที่สุดมันก็หนีแรงดึงดูดของโลกพุ่งทยานขึ้นสู่กลุ่มเมฆเบื้องบน เรามองเห็นบ้านเมืองวัดวาอารามของลำปางได้ถนัดตาเมื่อเครื่องบินเอียงปีกเพื่อไต่เพดานบินขึ้นอีก พักเดียววิวริมหน้าต่างก็เปลี่ยนไปเป็นกลุ่มเมฆ และมองไม่เห็นบ้านเรือนอีกต่อไป

เราได้มองเห็นก้อนเมฆอยู่ครู่เดียวเท่านั้น ผู้โดยสารทั้งหมดที่มีอยู่ ๙ คนก็ให้รู้สึกเหมือนกับโดนจับโยนตกลงไปในหลุมอะไรสักอย่าง เครื่องบินเหมือนถูกกระแทกกับความว่างเป็นช่วง ๆ *"เครื่องบินตกหลุมอากาศ"* เสียงคุณวลีกระซิบดังข้างหู รู้สึกตระหนกอยู่หน่อย แต่ก็กลับสำรวมใจทันทีด้วยความคุ้นเคย *"ความปลอดภัย"* เรานึกในใจ เราเริ่มขยับตัวให้เข้าที่เหมาะ ๆ พอรู้สึกว่าถนัดดีก็เริ่มปล่อยใจเข้าสู่สมาธิจิตตามขั้นตอนของวิชชา ด้วยอาการที่มองเห็นแต่ภายนอกว่าเรากำลังนั่งประสานมือหลวม ๆ และทอดสายตาลงต่ำเท่านั้น เพราะเหตุที่ได้ฝึกทำวิชชาให้ได้ทั้งหลับตาและลืมตาอยู่เสมอเช่นนี้ ดังนั้นในยามนี้จึงไม่เป็นจุดสนใจของใคร ยกเว้นคุณวลีที่รู้ว่าเรากำลังทำอะไร เพราะเธอชิงรับเครื่องดื่มที่พนักงานต้อนรับส่งมาให้ไว้ที่เธอทั้งหมด เมื่อเจริญวิชชาชำระธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของกายในกาย ทุกกายสุดกายหยาบกายละเอียด จนใสสะอาดบริสุทธิ์ดี และถึงธาตุล้วนธรรมล้วนของพระพุทธเจ้า จักรพรรดิ ภาคผู้เลี้ยง ฯลฯ และต้นธาตุต้นธรรมในที่สุดของเขตธาตุเขตธรรม

แล้ว จึงน้อมเอาเส้นทางบินที่จะบินผ่านไปให้ปราศจากเมฆหมอกลมฝน ด้วยการทำวิชชาเก็บเหตุทั้งหลายเหล่านั้น แต่ขณะที่เพิ่งได้เริ่มเก็บอยู่นี้ ก็รู้สึกตัวว่าเหมือนถูกจับโยนลงไปในหลุมเป็นช่วง ๆ อีก มันวูวแล้ววูวอีกไม่ให้ตั้งตัวเลย ส่วนในใจก็รับรู้ว่าขณะนี้เครื่องบินกำลังตกอยู่ท่ามกลางอากาศที่แปรปรวนมาก แม้จะนั่งเครื่องบินมาแล้วหลายหน แต่ก็เพิ่งมาพบเหตุอย่างนี้เป็นครั้งแรก แวบหนึ่งของจิตที่มีความกังวลปนแทรกเข้ามาประกอบกับอาการสั่นคลอนของเครื่องบินที่ทวีมากขึ้น ใจของตนก็เกิดความหวาดกลัวขึ้นฉับพลัน จิตก็เคลื่อนออกจากสมาธิ เหตุเพราะสติมาจับเอาเรื่องภายนอก จึงเป็นผลให้มีความกลัวอันเป็นนิวรณ์เกิดแทรกขึ้นในใจได้

เมื่อสติระลึกรู้ทันจิตอย่างนี้ จึงเริ่มจรดใจเข้าไปใหม่อีก ทุ่มปักใจเข้ากลางของกลางต่อไปตามลำดับ อารมณ์ที่หวาดกลัวกลับหายไป เมื่อเราเข้าสู่ศูนย์กลางขององค์ต้นธาตุต้นธรรมได้อีก และท่ามกลางจิตที่อยู่ในสมาธินั้นเอง เสียงก้องกังวานทรงอำนาจก็ดังขึ้น ***"กลัวตายละซี่ นี่แหละลักษณะของใจคนที่ใกล้จะตาย เพราะที่กลัวความตายใจก็จะลอยเผินขาดสติอย่างนี้ จำเอาไว้"*** เสียงท่านเทศน์ขนาบเข้าให้ โดยเอาเราเป็นตัวอย่างเสร็จ แต่หลวงพ่อก็คงมากไปด้วยเมตตาอีกเช่นเคย เพราะท่านสั่งต่ออีกว่า *"เมื่อเครื่องบินมันตกวูบอีก เจ้าจงเอามันตกศูนย์ไปด้วย พร้อมกับใจของเจ้าดูซิ"* สิ้นเสียงของบูรพาจารย์ เราก็เริ่มอธิษฐานอาราธนาต้นธาตุต้นธรรมซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน ใสบริสุทธิ์ที่สุดนั้นทับทวีขึ้นมาเป็นเรา นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน เพื่อดับหรือเก็บธาตุธรรมภาคดำต่อไปพร้อม ๆ กับน้อมเอาเครื่องบินและผู้โดยสารทั้งหมดเข้ากลางของกลาง กำหนดเดินวิชชาเก็บเมฆหมอกลมฝนพร้อมกันไป ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ที่สุดละเอียดขององค์ต้น ๆ เครื่องบินและทุกคนในเครื่องที่เป็นส่วนละเอียดก็พลอยใสสะอาดตามไปด้วย เพราะได้ตกศูนย์ผ่านเข้าสู่การควบคุมขององค์ต้นธาตุต้นธรรมแล้ว

ขณะที่เรากำลังเจริญภาวนาผ่านวิชชาอย่างรวดเร็วนั้น ก็ได้รู้ตามกระแสขอบข่ายของญาณทัสนะว่า เครื่องบินกำลังบินลอยอยู่ในห้วงของอากาศที่เป็นปกติแล้ว มีแต่เฉพาะส่วนรอบนอก ๆ ออกไปที่ยังมีพายุลมแรงอยู่ และยังเห็นว่าเส้นทางที่จะบินไปนั้นก็ปลอดโปร่งไปตลอดทาง

เมื่อสถานการณ์กลับคืนสู่สภาพปกติ ผู้โดยสารหลายคนถอนหายใจ และเริ่มขยับตัวพูดคุยกันบ้าง หลังจากที่นั่งเกร็งเกาะเก้าอี้ปิดปากเงียบมาพักใหญ่ เรารับแก้วน้ำส้มจากคุณวลีมาดื่ม ทั้งที่กำหนดจี้ใจเข้ากลางของกลางต่อไปเรื่อย ๆ สักพักหนึ่งเสียงพนักงานสาวบนเครื่องบินก็ประกาศว่าเครื่องจะลงแวะยังสนามบินจังหวัดแพร่ในไม่ช้านี้ พอเครื่องลงจอดที่สนามบินจังหวัดแพร่เรียบร้อยเราก็พบว่าที่นี่ไม่มีฝนสักเม็ดเดียว เราทั้งสองยังต้องเดินทางไปสู่พิษณุโลกและได้เปลี่ยนเครื่องที่นั่นเป็นแบบ โบอิ้ง ๗๓๗ ที่มีขนาดใหญ่กว่าลำเดิมที่พาเราไปเขย่าลำไส้มาแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไป

...เรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องโลเลเหลวไหล ที่พูดเอาตามใจชอบ แต่เป็นเรื่องที่ทำได้จริงในผู้ที่ปฏิบัติจริง...

อย่างเรียบร้อยจนถึงสนามบินดอนเมืองเมื่อเวลา ๑๘.๒๕ น. การเดินทางคราวนี้นอกจากได้บทเรียนอีกบทหนึ่งในการปฏิบัติธรรมแล้ว เราก็ยังแอบตั้งใจเอาไว้ว่า จะไม่ขอขึ้นเจ้าเครื่องบินลำเล็กนี้อีกอย่างแน่นอน

จากเรื่องข้างต้นนั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงธรรมานุภาพหรืออานุภาพของธรรมกาย อันเป็นผลแต่การเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ซึ่งหากผู้ปฏิบัติธรรมศึกษาอบรมอย่างจริงจัง จะสามารถปฏิบัติเข้าถึงได้ และย่อมยังประโยชน์สุขแก่ตนได้มาก นั่นก็เป็นเรื่องที่ปรากฏมีอยู่ในวิชชาของพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น คนทั่วไปย่อมมีโอกาสที่จะเรียนรู้ได้ กล่าวแต่เฉพาะที่จะสามารถทำวิชชาให้เป็นขึ้นได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพากเพียร ความตั้งใจจริง ที่จะอบรมจิตของตนให้ได้ถูกกลั่นกรองจนบริสุทธิ์ หยุดนิ่งปลดเปลื้องจิตใจ ให้พ้นจากกิเลสนิวรณ์ต่าง ๆ ที่มีเจือปนอยู่โดยธรรมชาติของฝ่ายโลกียะเสียได้แล้ว จึงก้าวล่วงสู่ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง โดยอารมณ์ที่ประณีตของฌาน มากน้อยตามส่วนของความตั้งมั่นแห่งจิตของตนเองแล้ว ก็จะสามารถสัมผัสถึงวิชชาในพระพุทธศาสนาได้ รวมทั้งต้องมีบุญบารมีแต่อดีตที่สะสมอบรมมาไว้ดีแล้วพอควรด้วย เรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องโลเลเหลวไหล ที่พูดเอาตามใจชอบ แต่เป็นเรื่องที่ทำได้จริงในผู้ที่ปฏิบัติจริงตามสมควรแก่วาสนาบารมีของบุคคลนั้น ๆ ถ้าไม่เช่นนั้นหลวงพ่อวัดปากน้ำจะไม่กล่าวเมื่อ ๑๐ พ.ค. ๒๔๙๗ ว่า ***ในศาลานี้ ก็มีธาตุดินน้ำลมไฟเต็มไปหมด แต่ผู้ใดจะให้ฝนตก ผู้นั้นต้องทำฝนเป็น เรียกฝนเป็น แก้ไขทำฝนขึ้นได้ ทำน้ำขึ้นได้ ผู้เทศน์นี้ได้เคยแก้ไขมาแล้ว จะแก้ไขเกณฑ์ฝนได้เหมือนกัน"***

การทุ่มเทจิตใจฝึกปฏิบัติตามความรู้ที่ครูอาจารย์สอนอย่างจริงจังของเรา ปรากฏผลตอบสนองให้เห็นชัดเจนเป็นลำดับ นับแต่เมื่อเริ่มได้ธรรมกายใหม่ ๆ เมื่อสัก ๓-๔ ปีที่แล้ว ในช่วงเวลาที่ผ่านมา คำพูดของหลวงพ่อที่ว่า *"ธรรมกายยังไม่ถึง ๑๐ ปี ยังนับว่าใช้ไม่ได้"* นั้นเราถูกทำให้เข้าใจประโยคดังกล่าวอย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์ของการปฏิบัติ เพราะเหตุการณ์มากมายหลายอย่างที่ได้พบ กลับ

เป็นครูสอนเราให้ตระหนักถึงคำพูดของหลวงพ่ออยู่เสมอ เช่น เคยใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ในการนั่งทำวิชชาเข้าถึงสุดละเอียดของเขตธาตุธรรมหนึ่ง ๆ นั้น ในเวลาต่อ ๆ มา เมื่อมีความชำนาญมากขึ้น ก็สามารถทำวิชชา คำนวณวิชชาได้เร็วแรง และละเอียดประณีตมากขึ้นถึงเป็นอนู-ปรมาณูที่สุดละเอียดของเขตธาตุเขตธรรม นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน เพราะเข้าใจหลักและเคล็ดลับของวิชชาดีขึ้น จากที่ทำภาวนาคำนวณวิชชาเป็นสิบเขตใน ๑ ชั่วโมง ก็เป็น ร้อย-พัน-หมื่น-จนนับไม่ถ้วนเป็นอสงไขยเขตธาตุเขตธรรมเลยทีเดียว

ท่านผู้อ่านได้ติดตามมาจนถึงตอนนี้ ต้องขอให้รู้ว่า การทั้งหมดนี้เป็นเพียงการบอกกล่าวยืนยันว่า วิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าที่หลวงพ่อวัดปากน้ำได้สั่งสอนมายังหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร และสั่งสอนต่อลงมาถึงพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล ตลอดจนมาถึงศิษย์บัดนี้นั้น สามารถทำได้จริง และเป็นได้จริงไม่ใช่มีแต่ตัวอักษรอยู่ในตำราเท่านั้น และยังมีผู้สามารถเรียนรู้ได้ถึงอีกหลายท่าน มิใช่เราเพียงผู้เดียว เราจึงมิใช่ผู้สามารถวิเศษวิโสไปกว่าคนอื่น ๆ เป็นแต่เพียงผู้ตั้งใจปฏิบัติจริงจังเท่านั้น

อาจารย์ท่านสอนเสมอว่า ***"ของจริง อยู่ที่คนจริง และไม่ประมาท"*** ดังนั้นหลายครั้งหลายหนที่เราได้มีโอกาส พิสูจน์ผลดีของวิชชา มิใช่แต่เรื่องความปลอดภัยในการเดินทางเท่านั้น แม้สิ่งของที่หายไปด้วยการขโมยเป็นต้น เราก็ได้อาศัยวิชชาตรวจสอบและติดตาม จนรู้ว่าใครเป็นคนหยิบไปเมื่อไหร่ ของนั้นยังอยู่ เปลี่ยนมือหรือยัง และด้วยวิชชาอันบริสุทธิ์ของพระผู้มีพระภาคผู้ประเสริฐนี้เอง ที่ทำให้รู้ว่า ผู้ที่ขโมยไปนั้น ตั้งใจจะขายต่อเมื่อใด แต่แล้วเขาก็ต้องแอบนำกลับมาคืนไว้ โดยไม่ให้คนในบ้านเห็น อย่างนี้ก็เป็นเพราะการใช้วิชชาอันเป็นเพียงขั้นต้น ๆ เท่านั้น ด้วยอาการผ่านไปในสมาธิ และสั่งสอนอบรมเข้าไปในจิตในวิญญาณส่วนละเอียดของผู้นั้น ให้ได้มีความรู้สำนึกในความผิด รู้โทษในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปว่าเป็นบาป ที่จะเผาลนจิตใจให้เร่าร้อน จนกระทั่งเขาบังเกิดความละอายขึ้นมาเท่านั้นเอง

ความจริงวิชชาในพระพุทธศาสนามิได้เพ่งเล็งสอนกันอยู่เพียงวิชชา ๓ วิชชา ๘ อภิญญา ๖ อันมีอาสวักขยญาณเป็นที่สุดเท่านั้น เพราะพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้เคยกล่าวยืนยันถึงความเป็นจริงในวิชชาทางพระพุทธศาสนาว่าเป็นข้อที่ลุ่มลึกมาก เกินกว่าที่จะคาดคะเนด้วยปัญญาของคนทั่วไป ดังเช่นที่ท่านได้เคยกล่าวว่า ***"ต่อแต่นี้ไป เราจะต้องเข้าให้ถึงที่สุด เข้าไปในกายที่สุดของเราให้ได้ เป็นกาย ๆ ออกไป เมื่อเป็นกาย ๆ เข้าไปแล้ว ถ้าทำเป็นแล้ว ไม่ใช่เดินท่านี้ เดินในไส้ทั้งนั้น ในไส้เห็น ไส้จำ ไส้คิด ไส้รู้ ในกำเนิดดวงธรรมที่ทำให้เป็นสุดหยาบสุดละเอียด*** *(เถา-ชุด-ชั้น-ตอน-ภาค-พืด...ฯลฯ)* ***เดินในไส้*** *(หยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุด)* ***ไม่ใช่เดินทางอื่น เดินในกลางดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา เดินไปในกลางดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา ดวงวิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ นั่นเป็นทางเดินของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์เดินไปในไส้ ไม่ใช่เดินไปในไส้เพียงเท่านั้น ในกลางว่างของดวงธรรมานุปัสสนา-สติปัฏฐาน ของดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ว่างในว่างเข้าไป เหตุว่างในเหตุว่าง เหตุเปล่าในเหตุเปล่า เหตุดับในเหตุดับ เหตุลับในเหตุลับ เหตุหายในเหตุหาย เหตุสูญในเหตุสูญ เหตุสิ้นเชื้อในเหตุสิ้นเชื้อ เหตุไม่เหลือเศษในเหตุไม่เหลือเศษ....ฯลฯ หนักเข้าไปไม่ถอยหลังกลับ นับอสงไขยไม่ถ้วน นับชาติอายุไม่ถ้วน ไม่มีถอยกลับกัน เดินเข้าไปอย่างนี้นะ พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ไม่ใช่เดินโลเลเหลวไหล ที่เรากราบที่เราไหว้ เรานับถือนะ ท่านวิเศษวิโสอย่างนี้ นี่แหละเป็นผู้วิเศษแท้ ๆ นี่แหละเป็นที่พึ่งของสัตว์โลกแท้ ๆ ถ้าเป็นผู้รู้จริง เห็นจริง ได้จริง เราจึงเอาเป็นตำรับตำราได้..."***

ก็การที่จะปฏิบัติพระศาสนาจะต้องทำวิชชาเข้าไปถึงขนาดนั้น เพื่อเดินตามรอยบาทพระ-พุทธองค์ ตามรอยพระอรหันต์ก็เพราะเหตุผลที่หลวงพ่อว่า ***"พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านก็ไปถึงที่สุดเหมือนกัน* ถ้าใครยังไปไม่ถึงที่สุด ก็ยังไม่ฉลาดเต็มที่ ต่อเมื่อไปให้ถึงที่สุดกายของตัวต่อไปแล้วละก็ฉลาดเต็มที่แน่"*** เมื่อเป็นอย่างนี้เราผู้ปฏิบัติก็ต้องมาหาความหมายที่ว่า

**สติปัฏฐานสูตร พระธรรมเทศนา ๖๓ กัณฑ์*

"ที่สุดของตัว" นั่นมันคืออะไร? แล้วท่านก็จะพบว่า ความสำเร็จที่เป็นที่สุดของวิชชาในพระ-พุทธศาสนานั้นก็คือ ความหมายสำคัญที่หลวงพ่อท่านได้กล่าวคลี่คลายเคล็ดลับนี้ไว้ว่า ***"ต้องไปถึงที่สุดให้ได้ เมื่อไปถึงที่สุดของตัวได้ละก็ รักษาตัวได้เป็นอิสระ ไม่มีใครมาบังคับบัญชา"*** และท่านยังย้ำให้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีกว่า ***"ที่บังคับเรา ให้เกิด ให้แก่ ให้เจ็บ และให้ตายอยู่เดี๋ยวนี้แหละ พวกมารบังคับให้เป็นไปตามนั้น ส่วนพวกพระบังคับไม่ให้เกิด ไม่ให้แก่ ไม่ให้เจ็บ และไม่ให้ตาย นี่พวกพระพวกมารบังคับกันอย่างนี้ เวลานี้พวกพระบังคับไม่ให้รบกัน แต่พวกมารบังคับให้รบกันหนักขึ้น"***

...เราก็เข้าไปในกลางของกลางขององค์ต้นธาตุ ปักใจดิ่งสู่กลางในกลาง ทับทวีจนสุดละเอียด พร้อมกับตรึกขอดูผังของจริงในพระพุทธศาสนาที่ท่านวางไว้ ฉับพลันนั้นเอง ไม่ถึงอึดใจด้วยซ้ำ ภาพที่ปรากฏชัดเจนยิ่งกว่าเห็นด้วยตาเนื้อก็ปรากฏขึ้น...

ประสบการณ์ในธรรมปฏิบัติทุกครั้ง จะสอนให้เรามีความรอบรู้มากขึ้นและสำรวมมากขึ้นด้วย แต่บางครั้งความรู้นั้นก็ทำเอาพวกเราผู้ปฏิบัติ ต้องประหลาดใจจนพูดไม่ออกก็มี ดังจะเล่าให้ฟังกันต่อไป เรื่องเริ่มที่เมื่อถึงธรรมกายและหมั่นเพียรปฏิบัติและรักษาธรรม ให้มีความก้าวหน้าเป็นลำดับแล้วจนกระทั่งได้ทำวิชชาชั้นสูงและมีประสบการณ์มากขึ้น วันหนึ่งในตอนเช้า เช่นทุกวันที่ทำเป็นประจำก็คือการเข้าที่นั่งเจริญภาวนาในห้องพระ เมื่อเริ่มเดินวิชชาเป็นลำดับตามขั้นตอนไปพักใหญ่ จนได้เข้าถึงปราสาททำวิชชาของหลวงพ่อในอายตนะนิพพาน เราก็เข้าไปในกลางของกลางขององค์ต้นธาตุ ปักใจดิ่งสู่กลางในกลาง ทับทวีจนสุดละเอียด พร้อมกับตรึกขอดูผังของจริงในพระพุทธศาสนาที่ท่านวางไว้ ฉับพลันนั้นเอง ไม่ถึงอึดใจด้วยซ้ำ ภาพที่ปรากฏชัดเจนยิ่งกว่าเห็นด้วยตาเนื้อก็ปรากฏขึ้น ท่ามกลางความสว่างไสวและละเมียดละไมไปด้วยอณูของความสงบเย็น ที่รู้สึกว่าประณีตมากจนประมาณไม่ถูกนั้น เราจึงได้เห็นว่าตรงกลางนั้นเป็นที่ตำแหน่งขององค์ต้นธาตุต้นธรรมที่มีลักษณะเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ เป็นธาตุธรรมที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ทั้งองค์ จนเป็นประกายรัศมีโชติช่วงเปล่งปลั่งยิ่งนัก ส่วนที่อยู่รอบ ๆ องค์ท่านนั้นต่างก็นั่งสงบในท่าสมาธิกันเป็นระเบียบอย่างสวยงาม ในลักษณะคล้ายธาตุ ๖ ที่เคยเห็นมา คือมีซ้าย-ขวา-หน้า-หลัง ที่อยู่ใกล้องค์ต้นธาตุนั้นเป็นองค์กลางธาตุ และที่ห่างออกไปจึงเป็นปลายธาตุ ล้อมรอบท่านเป็นวงกลม เป็นชั้น เป็นชุด ออกไปเป็นปริมณฑลกว้างใหญ่มาก มีบุคคลมากมายทั้งพระและชีตลอดจนฆราวาส เต็มไปหมด ในส่วนหน้า ๆ นั้นจะเป็นพระสงฆ์เสียโดยมาก แม่ชีและอุบาสิกาไปอยู่ข้างหลังท่านเป็นส่วนใหญ่ เราก็มองตรวจหาพระอีก ๒ รูป กับแม่ชีอีก ๑ ที่เราเคยรู้จัก กลับปรากฏว่าไม่เห็นมีอยู่ในผังของต้นธาตุต้นธรรมนี้เลย จึงรู้สึกแปลกใจว่าทำไม จึงไม่ปรากฏมีธาตุธรรมอยู่ในผังของต้นธาตุต้นธรรมที่สุดละเอียดนี้ เพื่อแก้ความสงสัย เราจึงดับหยาบไปหาละเอียดเข้าสู่กลางของกลางขององค์ต้นธาตุต้นธรรม ในที่สุดเขตธาตุเขตธรรมต่อ ๆ ไปแล้ว จึงได้ตรึกทูลถามข้อสงสัยนั้น ก็ปรากฏมีเสียงดังฟังชัดขึ้นมาว่า ***"ที่ไม่มีอยู่ในผัง เพราะว่า ๑. เดินไม่ตรงทางที่หลวงพ่อวางไว้ ๒. ลบหลู่ครูบาอาจารย์ด้วยความไม่เคารพ"*** พอได้ทราบเท่านั้น เราก็ไม่ได้ทูลถามต่อ แต่ได้ทำวิชชาต่อไปจนสุดเขตธาตุเขตธรรม ในเขตธาตุเขตธรรมต่อ ๆ ไป นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน เพื่อชำระธาตุธรรมให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ต่อไป

แต่กลับเป็นข้อพูดคุยกันนอกสมาธิว่าทำไมเขาเหล่านั้นจึงไม่ปรากฏในผัง ความผิดที่ถูกระบุนั้นคงจะหนักหนาเอาการ ในวันต่อ ๆ มาที่ศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ ก็มีการต่อวิชชากันในตอนค่ำด้วย วันนั้น พร้อมด้วยผู้สนใจปฏิบัติราว ๔๐ ท่าน เรากับเพื่อนผู้ทำวิชชาชั้นสูงได้ถูกพระอาจารย์ท่านเรียกไปนั่งแถวหน้าสุดกัน ๓-๔ คน เรารู้สึกประหม่าเล็กน้อย เพราะไม่เคยไปนั่งแถวหน้าสุดใกล้พระอาจารย์อย่างนี้มาก่อน จึงต้องรีบจรดใจเข้าศูนย์กลางตลอดเวลา เพื่อไม่ให้เคลื่อน เพราะกลัวว่าท่านจะตามรู้และเราจะต้องถูกดุเอา เมื่อเริ่มเดินวิชชาไปตามปกตินั้น พอสักพักใหญ่ เราก็เข้าถึงพระพุทธเจ้าและพระจักรพรรดิในที่สุดละเอียด เสียงพระอาจารย์ก็ดังขึ้นว่า *"เอ้า เพื่อให้หายสงสัยกัน ให้ตรึกเข้าไปขออนุญาตจากหลวงพ่อองค์ต้นธาตุที่สุดละเอียด ว่าจะขอดูเซฟที่เป็นที่กักขังลงโทษแก่ผู้ที่เป็นกบฏต่อวิชชานั้นเป็นอย่างไร เอ้านิ่งเข้า ดับหยาบไปหาละเอียดตลอดเวลานะ"* และเมื่อเราทำตามที่ท่านบอก โดยนิ่งเข้าสู่สุดละเอียดนั้น ทับทวีไปจนถึงต้นธาตุต้นธรรมที่สุดละเอียดแล้ว ก็เข้าไปในกลางของกลาง โดยการคำนวณนับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน จนตกศูนย์เข้าปราสาททำวิชชาของหลวงพ่อ จึงต่อญาณ ต่อแว่น ต่อกล้องกับองค์ต้นในต้นของหลวงพ่อ ทับทวีไปจนสุดละเอียด ถึงพระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ ที่สะอาดบริสุทธิ์ปราศจากความปนเป็น เราจึงเข้าไปตรึกในกลางของกลางต้นในต้นที่สุดละเอียดนั้น อธิษฐานขอดูเซฟว่าเป็นอย่างไร สิ่งที่ได้เห็นในหัวใจเครื่องสิทธินั้น กลับเป็นภาพของบุคคลที่ไม่คิดว่าจะได้เห็นปรากฏอยู่ในเซฟ เราสังเกตเห็นผิวพรรณที่หม่นหมองของท่านเหล่านั้นอย่างชัดเจน อนิจจา! ไม่น่าเชื่อเลยว่าเป็นไปได้ เวรกรรมจริง ๆ มิน่าเล่าจึงไม่ปรากฏอยู่ในผังของหลวงพ่อ ขณะกำลังดูอยู่ เสียงท่านอาจารย์ก็บอกต่อไปว่า ***"เซฟที่เห็น มีสภาพเป็นที่คุมขังผู้กระทำผิดเป็นกบฏต่อวงศ์สายขาว โดยที่เซฟจะทำหน้าที่ดึงดูดเอาธาตุธรรมของกายนั้น ๆ มาทำลายเสีย"***

เมื่อเลิกนั่งแล้วพระอาจารย์ได้ให้ผู้ทำวิชชาชั้นสูง ที่ไปดูการเปิดเซฟนั้นเฉลยว่า ไปพบใครบ้างที่รู้จักถูกเก็บไว้ในเซฟบ้าง ผู้ทำวิชชา ๒ ใน ๓ อึกอักพูดไม่ออก มารู้ทีหลังว่า เขารู้สึกตกใจมากที่ได้เห็นบุคคลที่เขานึกไม่ถึงอยู่ในนั้นด้วย เมื่อแต่ละคนต่างเขียนชื่อของผู้ที่เห็นอยู่ในเซฟได้ชัดเจนและส่งให้พระอาจารย์ดู ปรากฏว่าทุกคนต่างเห็นตรงกันหมด พระอาจารย์ท่านกล่าวด้วยเสียงต่ำ ๆ แต่แฝงไว้ด้วยความเฉียบขาดว่า *"ห้ามพูดต่อ"* พวกเราจึงได้แต่พากันเงียบ

ท่านที่รัก เรื่องเซฟที่กุมขังลงโทษแก่ผู้อกตัญญู ลบหลู่ครูบาอาจารย์ และผู้ที่ทรยศเป็นกบฏต่อวิชชาเช่นนี้เป็นเรื่องพ้นจากการตรึกนึกเอาด้วยตรรก เพราะเป็นเรื่องอันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน ดังบาลีว่า ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ

วิญญูหิ จึงไม่ควรที่ผู้ยังมิได้เรียนรู้ หรือผู้ที่ยังมีปัญญาอันหยั่งยังไม่ถึง จะวิพากษ์วิจารณ์ผิดหรือถูกในเชิงตำหนิติเตียน เพราะหากกล่าวจาบจ้วงไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็อาจมีผลดุจเดียวกับทารกผู้ไร้เดียงสาลูบคลำใบมีดอันคมกริบเล่น ยังแต่จะให้โทษแก่ตนโดยไม่รู้ตัวเท่านั้น

อนึ่งการที่บุคคลหลงเข้าใจผิด ประทุษร้ายก่อกรรมทำเข็ญอย่างสาหัสกับภิกษุผู้บริสุทธิ์ แม้เมื่อภายหลัง จะได้ทราบความจริงว่าตนเข้าใจผิด จึงเกิดละอายใจ กลับมาขอให้ภิกษุนั้นงดโทษแก่ตนเสีย แม้ภิกษุผู้บริสุทธิ์นั้นจะไม่โกรธเคือง ให้อภัยแก่เขาด้วยความเมตตาอย่างยิ่งแล้วก็พอทำเนา แต่อายตนะให้ทุคติภูมิก็ยังทำหน้าที่ไม่ละเว้น เพราะเป็นกรรมกระทำเฉพาะของตนเองแท้ ๆ เมื่อถึงคราวจึงย่อมถูกดึงดูดเอาธาตุธรรมไปบังเกิดในทุคติวินิบาต เช่น อายตนะโลกันต์ นรก อเวจี-มหานรก เป็นต้น ฉันใดก็ฉันนั้น ท่านผู้ร่วมทุกข์ทั้งหลาย เรื่องเปิดเซฟเก็บมารนี้ก็ไม่ผิดรอยจากที่กล่าวมาแล้วนั้น และก่อนที่จะได้เขียนเรื่องนี้ ผู้เขียนก็รู้ดีว่า ด้วยปัญญาอันน้อยนิดของตน จึงไม่สามารถนำเรื่องทั้งหลายอีกมาก มาจำลองเป็นตัวอักษรได้ แต่อย่างไรก็ดีเราก็ยังมีคำพระที่ว่า

ยาทิสํ วปฺปเต พีชํ หว่านพืชเช่นใด
ตาทิสํ ลภเต ผลํ ย่อมได้รับผลเช่นนั้น

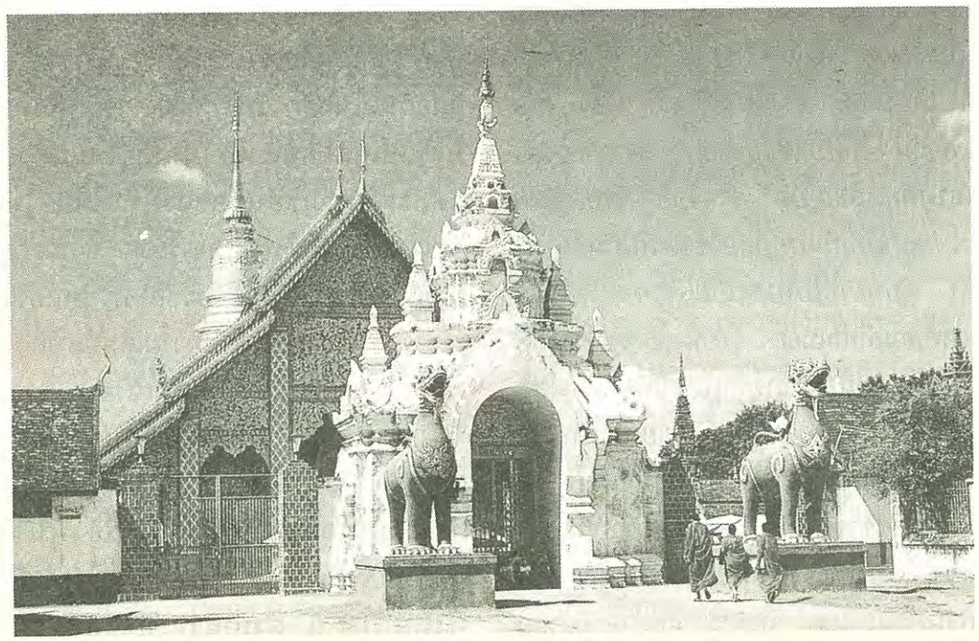

มาเนน วญฺจิตา เส สงฺขาเรสุ สงฺกิลิสฺสมานา เส
ลาภาลาเภน มถิตา สมาธึ นาธิคจฺฉนฺติ.

ผู้ถูกมานะหลอกลวง เศร้าหมองอยู่ในสังขาร
ถูกลาภและความเสื่อมลาภย่ำยี ย่อมไม่ลุถึงสมาธิ

(เสตุจฺฉเถร) ขุ. เถร. ๒๖/๒๘๓

ตรวจภพ ตรวจจักรวาล

โดย **ศศิประภา ศากยบุตร**

ตอนที่ ๒ **ธรรมทัศนาจร สำหรับชั้นประถม**
บทที่ ๑ **ตรวจภพ ตรวจจักรวาล**

..."ดูกรอานนท์ เมื่ออยากรู้จักนรกและสวรรค์และนิพพาน ก็ควรให้รู้เสียในเวลาก่อนตายที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่ออยากพ้นทุกข์ในนรก ก็รีบออกให้พ้นเสียแต่เมื่อยังไม่ตาย เมื่ออยากได้สุขในมนุษย์หรือในสวรรค์หรือในนิพพาน ก็ให้รีบขวนขวายหาสุขเหล่านั้นไว้แต่เมื่อยังไม่ตาย จะถือว่าตายแล้วจักพ้นทุกข์ในนรก ตายแล้วจึงจักไปสวรรค์ ไปพระนิพพาน ดังนี้เป็นอันใช้ไม่ได้"...

จากคิริมานนทสูตร

คุณเชื่อหรือไม่ ?

ในระยะนี้มีคำถามกันหนาหูเรื่อง บุคคลที่สลบไปสามรอบแล้วฟื้นกลับมา และพยายามที่จะรายงานประสบการณ์ให้เพื่อนมนุษย์ฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ เพราะเวลาของเขาตามที่เขาทราบด้วยญาณวิถีของเขามีเหลือไม่มาก และแล้วเขาก็ไปจากโลกในเวลาที่ใกล้เคียงจริง ๆ นี้เป็นเหตุบังเอิญหรือรู้จริงสิ่งที่เขากล่าวถึงผลของบุญจากการให้ทานนั้นเป็นดังกล่าวหรือ ? สมควรจะเชื่อหรือไม่ ?

ลองตามมาตรวจดู

ใคร่จะลองอุปมาอุปมัย เพื่อที่ผู้อ่านจะได้ตรึกตรองด้วยกำลังปัญญา สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเพียงสิ่งเปรียบเทียบเท่านั้น ในโลกมีการสมมติแบ่งเขตแดนเป็นประเทศ ทุกคนทราบว่ามีประเทศอื่น นอกจากประเทศที่เราอยู่ คือ ประเทศไทย แต่ละประเทศจะมีภูมิประเทศและภูมิอากาศต่าง ๆ กันไป ผู้ที่เคยไปเที่ยวประเทศไหนก็จะกลับมาบรรยายตามความจำที่ได้เห็นมา ที่เชื่อว่ามีประเทศอื่นเพราะมีบุคคลเคยไปมาแล้ว และสามารถจะไปดูได้ด้วยตนเอง แต่ต้องมีหนังสือเดินทางและวีซ่าผ่านเขตเมื่อจะไปทัศนาจรประเทศต่าง ๆ และมีกำหนดเวลาที่ไปและกลับ อันนี้เป็นการเดินทางในโลก

ในตามระบบภูมิศาสตร์ แล้วมองให้กว้างขึ้นมากไปกว่าโลก ก็จะมีจักรวาล จักรวาลที่เราอยู่เรียกว่า สุริยจักรวาล และยังมีกลุ่มของดาวฤกษ์เป็นกลุ่ม ๆ ที่โคจรไปพร้อมกับเรา เท่าที่ได้มีการศึกษากันก็มีกลุ่มที่พอจะมองเห็นด้วยกล้องส่องดูดาว คือ กลุ่มดาวฤกษ์ที่นำมาใช้ตั้งชื่อเดือน เป็นการกำหนดเวลาที่โคจรไปตามจังหวะ และได้มีผู้ทำสถิติว่า ผู้ที่เกิดในราศีต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อดวงชะตาชีวิตต่าง ๆ นา ๆ ตามการโคจรของโลกและกลุ่มดาวฤกษ์ทั้ง ๑๒ กลุ่มนั้นเอง กลุ่มดาวทั้งหลายที่โคจรไปในบรรยากาศนี้รวมกัน เรียกว่า **"จักรวาล"** และหลายจักรวาลไกลไปกว่ากลุ่มดาวฤกษ์ทั้ง ๑๒ นี้อีก รวมกัน เรียกว่า อนันตจักรวาล (กาแล็กซี)

โลกของเราก็เป็นดาวเคราะห์ดวงหนึ่ง ภาวะชีวิตของสัตว์ในโลก เรียกว่า **"ภพ"** โลกเป็นหนึ่งในกามภพ[๑] ซึ่งเป็นภพของสัตว์ที่ยังเสวยกามคุณ คือ อารมย์ทางอินทรีย์ทั้ง ๕ ได้แก่ อบาย ๔ มนุษย์โลก และกามาวจรสวรรค์ ทั้ง ๖

ภาคทฤษฎี

จิตของมนุษย์นี้ อันมีส่วนประกอบสำคัญ ๔ ส่วน คือ เห็น จำ คิด รู้ (ภาษาพระเรียก เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ) มีระดับหรือชั้นต่าง ๆ กัน ชั้นของระดับจิตนี้ เรียกว่า **ภูมิ** ภูมิแบ่งระดับใหญ่ออกเป็น ๔ ระดับ คือ

๑. อบายภูมิ ๔
๒. กามสุคติภูมิ ๗
๓. รูปาวจรภูมิ ๑๖
๔. อรูปาวจรภูมิ ๔

อบายภูมิ เป็น ภูมิที่ปราศจากความเจริญ
กามสุคติภูมิ เป็น ภูมิที่เป็นสุคติซึ่งยังเกี่ยวข้องกับกาม
รูปาวจรภูมิ เป็น ภูมิระดับรูปพรหม
อรูปาวจรภูมิ เป็น ภูมิระดับอรูปพรหม
ภูมิ ๔ หรือ ๓๑ (ชั้นแห่งจิต, ระดับจิต, ระดับชีวิต)

๑. อบายภูมิ ๔[๒, ๓, ๔] (ภูมิที่ปราศจากความเจริญ)
- ๑.๑ นิยะ (นรก)
- ๑.๒ ดิรัจฉานโยนิ (กำเนิดดิรัจฉาน)
- ๑.๓ ปัตติวิสัย (แดนเปรต)
- ๑.๔ อสุรกาย

๒. กามสุคติภูมิ ๗[๒, ๓, ๔]
- ๒.๑ มนุษย์ (ชาวมนุษย์)
- ๒.๒ จาตุมหาราชิกา (สวรรค์ชั้นที่ท้าวมหาราช ๔ ปกครอง)
- ๒.๓ ดาวดึงส์ (แดนแห่งเทพ ๓๓ มีท้าวสักกะเป็นใหญ่)
- ๒.๔ ยามา (แดนแห่งเทพผู้ปราศจากความทุกข์)
- ๒.๕ ดุสิต (แดนแห่งเทพผู้อิ่มเอิบด้วยสิริสมบัติของกาม)
- ๒.๖ นิมมานรดี (แดนแห่งเทพผู้ยินดีในการเนรมิต)
- ๒.๗ ปรนิมมิตวสรัตดี (แดนแห่งเทพผู้ยังอำนาจให้เป็นไปในสมบัติที่ผู้อื่นนริมิต)

ภูมิทั้ง ๑๑ สองหมวดนี้รวมเป็น กามาวจรภูมิ ๑๑

๓. รูปาวจรภูมิ ๑๖ (ชั้นรูปพรหม)
- ๓.ก. ปฐมฌานภูมิ ๓ (ระดับปฐมฌาน)
  - ๓.๑ พรหมปาริสัชชา (พวกบริษัทบริวารมหาพรหม)
  - ๓.๒ พรหมปุโรหิตา (พวกปุโรหิตพรหม)
  - ๓.๓ มหาพรหมา (พวกท้าวมหาพรหม)
- ๓.ข. ทุติยฌานภูมิ (ระดับทุติยฌาน)
  - ๓.๔ ปริตตาภาพรหม (พวกมีรัศมีน้อย)
  - ๓.๕ อัปปมาณาภาพรหม (พวกมีรัศมีประมาณไม่ได้)
  - ๓.๖ อาภัสราพรหม (พวกมีรัศมีสุกปลั่ง)

- ๓.ค. ตติยฌานภูมิ ๓
  - ๓.๗. ปริตตสุภาพรหม (พวกมีลำรัศมีงามน้อย)
  - ๓.๘. อัปปมาณสุภาพรหม (พวกมีลำรัศมีงามประมาณมิได้)
  - ๓.๙. สุภกิณหาพรหม (พวกมีลำรัศมีงามประมาณมิได้)
- ๓.ง. จตุตถฌานภูมิ ๓ (ระดับจตุตถฌาน)
  - ๓.๑๐ เวหัปผลาพรหม (พวกมีผลไพบูลย์)
  - ๓.๑๑ อสัญญีพรหม (พวกไม่มีสัญญา)
- ๓.จ. สุทธาวาส ๕ (พวกมีที่อยู่อันบริสุทธิ์ หรือที่อยู่ของพระอนาคามี)
  - ๓.๑๒ อวิหาพรหม (ผู้คงอยู่นาน)
  - ๓.๑๓. อตัปปาพรหม (ผู้ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ใคร)
  - ๓.๑๔. สุทัสสาพรหม (ผู้งดงามน่าทัศนา)
  - ๓.๑๕. สุทัสสีพรหม (ผู้มีทัศนาแจ่มชัด)
  - ๓.๑๖. อกนิฏฐาพรหม (ผู้ไม่มีความด้อยหรือน้อยกว่าใคร)

๔. อรูปวจรภูมิ ๔ (ชั้นอรูปพรหม)
- ๔.๑ อากาสานัญจายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะมีอากาศไม่มีที่สุด)
- ๔.๒ วิญญาณัญจายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงวิญญาณไม่มีที่สุด)
- ๔.๓ อากิญจัญญายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะไม่มีอะไร)
- ๔.๔ เนวสัญญานาสัญญายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะมีสัญญาก็ไม่ใช่ ไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่)

...พึงระลึกเสมอว่า เวลาเราท่องเที่ยวเป็นการหาความรู้และประสบการณ์นั้น ทำได้เพียงชั่วคราว เมื่อรู้จักเข้าใจดีแล้ว ก็ต้องรีบปฏิบัติหน้าที่อันเป็นแก่นสารยิ่งของตนต่อไป กล่าวคือปฏิบัติในศีลอันยิ่ง สมาธิอันยิ่ง และปัญญาอันยิ่ง เพื่อกำจัดกิเลสสาเหตุแห่งทุกข์ตามรอยพระยุคลบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้าสู่แดนอายตนะนิพพาน...

ภาคปฏิบัติ

เมื่อทราบถึงทฤษฎีของระดับจิตต่าง ๆ ดีแล้วตามภูมิทั้ง ๓๑ ภูมิ เหล่านี้เป็นที่สถิตของจิตตามลำดับชั้น ก็จะต้องพิสูจน์กันโดยธรรมทัศนาจรกันต่อไป

ก่อนอื่นจะต้องทราบข้อมูลเบื้องต้น คือ เราจะต้องรู้จักตนเสียก่อน รู้จักจิตของตนอันเป็นส่วนสำคัญ เช่นเดียวกับข้อมูลในการทำหนังสือเดินทาง ว่าชื่ออะไร อยู่ที่ไหน มีลักษณะสำคัญเป็นตำหนิให้บ่งชัดได้นั่นเอง นั่นคือ กำหนดรวมใจอันประกอบด้วยเห็น จำ คิด รู้ แล้วหย่อนลงในหลอดลมให้ไปตั้ง ณ ฐานที่ ๗ นั่นคือที่อยู่ (address) ณ ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกาย พิจารณาดูตนให้รู้จักว่าในกายเรานี้เป็นกายมนุษย์เป็นส่วนที่มาจากพ่อและแม่ มาเป็นตัวเรา นี้แหละมีกายทิพย์อยู่ ณ ศูนย์กลางกายเป็นกายเราโดยแท้ ในกายทิพย์ก็มีกายพรหม ในกายพรหมก็มีกายอรูปพรหม และในกายอรูปพรหมก็มีกายโคตรภู กายต้นของธรรมกาย ถอยเข้าถอยออกจนชัดดีแล้ว รู้จักดีแล้ว นี่แหละเป็นหนังสือเดินทางได้ จะไปตรวจภพตรวจจักรวาลกันก็ไปได้เอง ไม่ต้องให้ใครพาไป ไปพบอะไร พบใคร ถ้ารู้จักกันก็จะพบหมด สงสัยอะไรก็ถามเขาได้ แต่ที่สำคัญใจจะต้องนิ่ง ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ให้มั่นไว้ เมื่อสามารถรู้จักจนได้ถึงธรรมกายแล้ว ก็เท่ากับมีหนังสือเดินทางเรียบร้อย

ถ้าจะไปอบายภูมิ ก็ถอยใจมากายทิพย์ แล้วจรดใจ ณ ศูนย์กลางกายทิพย์ ตรงกับศูนย์ของกายเรานั้นแหละ จะท่องเที่ยวไป ณ อบายภูมิ ๔ ได้ นรกกี่ขุมก็ไปดูได้ ถ้าเห็นแล้วสงสัยว่า เขาทำอะไรมาจึงได้เป็นอย่างนี้ กรรมอันใดที่เขาทำมา เขาจะบอกให้ทั้งสิ้น เมื่อท่องเที่ยวนรกหมดแล้ว ก็เอากายทิพย์ไปเที่ยวสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น พบคนรู้จักก็ไถ่ถามได้ ทำบุญกุศลใดมา อันนี้แหละเข้าใจว่าเป็นอันเดียวกับที่มีเทปบรรยายถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นนี้แหละ พบใครก็ถามได้ตลอดหมดได้ ทำบุญทำกรรมใดมาจึงได้มาอยู่ ณ ที่นี้

ถ้าจะไปเที่ยวในแดนพรหม หรือรูปาวจรภูมิ ๑๖ ต้องเอากายพรหมไป ในระดับนี้มีแต่พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เต็มสว่างไสวไปทั่ว ถ้าจะไประดับอรูปาวจรภูมิต้องเอากายอรูปพรหมไป ท่องเที่ยวให้ทั่วให้หายสงสัย แล้วจะได้ทำอื่นต่อไป

ธรรมทัศนาจรนี้เป็นของชั่วคราว จักต้องกลับมาทำหน้าที่ต่อไป ถ้าจะไปก็ไปคนเดียว ดูคนเดียว อย่าไปดูให้คนอื่น เพราะทำมาได้ถึงแค่นี้ ยังมีความรู้น้อยเพียงระดับประถมเท่านั้น จะต้องศึกษาค้นคว้าต่อไปด้วยธรรมทัศนาจรจนถึงอายตนะนิพพาน อันเป็นจุดหมายปลายทางที่แท้ของพระอรหันต์ตามแนวพระพุทธศาสนา

พึงระลึกเสมอว่า เวลาเราท่องเที่ยวเป็นการหาความรู้และประสบการณ์นั้น ทำได้เพียงชั่วคราว เมื่อรู้จักเข้าใจดีแล้ว ก็ต้องรีบปฏิบัติหน้าที่อันเป็นแก่นสารของตนต่อไป กล่าวคือปฏิบัติในศีลอันยิ่ง สมาธิอันยิ่ง และปัญญาอันยิ่ง เพื่อกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ตามรอยพระยุคลบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้าสู่แดนอายตนะนิพพาน

เอกสารอ้างอิง

๑. **พระราชวรมุนี** (ประยุทธ ปยุตฺโต) ; พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ๓๓๗ : ๓๑๖-๓๒๐ พ.ศ. ๒๕๒๘

๒. **ทีฆนิกาย ปาฏิกวคฺค** พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๘๑ หน้า ๒๔๖

๓. **มชฺฌิมนิกาย มูลปณฺณาสท** พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๒ ข้อ ๑๗๐ หน้า ๑๔๘

๔. **องฺคุตฺตรนิกาย นวกนิปาต** พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๗๒ หน้า ๔๕๐

๕. **อุทาน อฏฺฐกถา** หน้า ๑๗๔

๖. **อิติวุตฺตกอฏฺฐกถา** หน้า ๑๖๘

คำถาม ที่มีผู้บรรยายเกี่ยวกับสวรรค์จริงหรือ ?

ตอบ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว สมควรที่จะไปดูด้วยตนเอง ให้แจ้งกับตนเอง อย่าเชื่อคำเขาบอกเล่า สวรรค์ก็ไม่ได้อยู่ที่อื่นเลย อยู่ ณ กลางตัวเรานี่แหละ หมั่นศึกษาอบรมจิตและให้มั่นในศีลไว้ สมาธิ ปัญญา ก็จะเกิดขึ้นเอง ปัญญานั้นแหละจะเป็นแสงสว่างส่องทางให้เอง

ในความมืด แสงเทียนเล่มเดียวก็ให้ความสว่างได้พอสมควร ทั้งเปลวเทียนยังสามารถต่อให้ความสว่างแก่เทียนเล่มอื่น ๆ ได้ ยิ่งมากดวงขึ้น ก็จะยิ่งสว่างมากขึ้น เช่นเดียวกับผู้ถึงธรรมกายแล้ว ถึงแม้ยังอ่อนอยู่ก็สามารถที่จะให้เกิดความสว่างได้เช่นกัน

ความมืดเปรียบอวิชชา เอาปัญญาเป็นแสงเทียน โดยพากเพียรอบรมจิต

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์

ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

๑. หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล จากกองทุนโลกทิพย์

๒. บริษัทไตรสตาร์ อินคอร์ปอเรชั่น จำกัด

๓. คุณปิยะบุตร-สุจินตนา ชลวิจารณ์ และครอบครัว

๔. คุณสุทธิวรรณ เก็งวินิจ

๕. คุณสุพจน์ ปิ่นภู่

๖. บริษัท มงคลนิธิ

ผู้มีรายนามข้างบนนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละส่วนเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคโปรดติดต่อ ขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ	ผู้รับ
คุณสุนทรี ลี้	ถวาย – พระราชเมธากร วัดเสนาสนาราม อ.เมือง จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
คุณสุนทรี ลี้	ถวาย – พระราชวรานุวัตร วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ อ.เมือง จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
คุณสุนทรี ลี้	ถวาย – พระเทพวรคุณ วัดสิริจันทรนิมิตร อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐
คุณสุนทรี ลี้	ถวาย – พระสิงหบุราจารย์ วัดกระทุ่มปี อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี ๑๖๑๑๐
คุณสุนทรี ลี้	ถวาย – พระราชปฏิภาณโสภณ วัดแก้วพิจิตร อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี ๒๕๐๐๐
คุณกอบเกียรติ ศรีรุ่งเรือง	ถวาย – พระอนันตสารโสภณ วัดเขาบางทราย อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐
คุณอรพร อาจริยะพร	ถวาย – พระมุนีนายก วัดสันตยาราม อ.เมือง จ.นครนายก ๒๖๐๐๐
คุณสุรพล – รื่นฤดี ภู่สาลี	ถวาย – พระวุฒิสารโสภณ วัดสารนาถธรรมาราม อ.เมือง จ.ระยอง ๒๑๐๐๐
คุณปราณี พิมานาภรณ์	ถวาย – พระศรีวิสุทธินายก วัดจันทนาราม อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐
คุณพิเชฐ รัศมีธรรมวงศ์	ถวาย – พระวินัยบัณฑิต วัดวรดิตถาราม อ.เมือง จ.ตราด ๒๓๐๐๐

คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระเทพวราภรณ์ วัดพระมหาธาตุ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระเทพสารสุธี วัดธรรมบูชา อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระอโนมคุณมุนี วัดโพธิการาม อ.เมือง จ.ชุมพร ๘๖๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระโสภณคุณาธาร วัดเจริญสมณกิจ อ.เมือง จ.ภูเก็ต ๘๓๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระวินัยโมลี วัดมัชฌิมาวาส อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐
คุณอุไรวรรณ สุขาภิรมย์	ถวาย – พระธรรมเมธาจารย์ วัดภูผาภิมุข อ.เมือง จ.พัทลุง ๙๓๐๐๐

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือ ผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม) ในอัตราปีละ ๑๒๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

รายชื่อเจ้าภาพร่วมสร้างอุโบสถ (เพิ่มเติม)
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

รายละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป (เพิ่มเติม)

ยสมนึก–นางสุนี ตั้งบุญจิตร และครอบครัว
ยซูจิ้น–นางหยวกกุง แซ่ตั้ง และครอบครัว
ญ. สมใจ แดงเปี่ยม
คุณเชื่อม ใจเที่ยง และคณะญาติมิตร
ธนาคาร สหธนาคาร จำกัด
คุณปลื้มจิตต์ ทองธำรง

รายละ ๓๐,๐๐๐ บาท (เพิ่มเติม)

คุณจินดา สวนทวี

รายละ ๑๐,๐๐๐ บาท (เพิ่มเติม)

ระชรุฑ สุวณฺณวณฺโณ
ณชัยฤทธิ์ ตรีวรัญญู
ณสมทรง สุเกียรติกุล
ณพรรณี สร้อยคำ และลูกหลาน
คุณจั้ว แซ่ลิ้ม และครอบครัว
คุณแม่เน้ย อนันตกลิ่น
คุณประสงค์–ไสว อนันตกลิ่น

เระประสงค์ ทกฺขญาโณ	๑,๐๐๐	คุณบุญสม–พิศมัย มณฑานุช	๑,๐๐๐
เระสงฆ์สามเณรที่เข้ารับการอบรมที่สถาบันรุ่นที่ ๑๕	๖,๐๖๓	คุณสุภา เตชะบุญอัคโข	๑,๑๐๐
เระวรกิจ วรกิวโจ	๑,๐๒๐	คุณปรีชา กัลยาณะวงศ์	๑,๐๐๐
เณสาลี ญาณอุดม	๑,๐๐๐	คุณพ่อฮกปอ แซ่เล้า–คุณแม่ซือเฮียง แซ่เอี้ยม	๔,๐๐๐
เณะรวมใจ	๑,๐๐๙	คุณเปี้ยน–จำลอง นารอด	๑,๐๐๐
เุณธงชัย วงษ์จริต	๑,๐๐๐	คุณปัญญา เรี่ยวแรง	๒,๐๐๐
เุณเพียร สูญกลาง	๑,๐๐๐	แม่ชีถนอมใจ บรรเทิงสุข	๑,๐๒๐
เุณบักเซ้ง แซ่ซึ้ม	๑๐,๐๐๐	คุณสุวัฒน์ เสถียรวิรภาพ	๑,๐๐๐
เุณวิจิตร อร่ามกุล	๒,๕๐๐	คุณเบญจมาศ แสงสว่างวัฒนะ	๑,๐๐๐
เุณสุดใจ อร่ามกุล	๑,๐๐๐	คุณชาตา บุญสูง	๑,๐๐๐
เุณลิ้นจี่ วงษ์สนิท	๕,๐๐๐	คุณโชติ อริยชาติ	๒๐,๐๐๐
เุณส้มลิ้ม อร่ามกุล	๕,๐๐๐	คุณนภาพร รักการค้า	๑,๐๐๐
เุณสุพจน์ ปิ่นภู่	๑,๐๐๐	ครอบครัวคุณอัมพร เอี่ยมเจริญเดช	๑,๐๐๐

คุณสุทธิวรรณ เก็งวินิจ	๑๐,๐๐๐	คุณไซ้ง้อ แซ่ตัง	๒,๕๐๐
รอ. บุญช่วย ถารีพันธ์ และครอบครัว	๑,๐๐๐	คุณคูน เชาวน์ศิริ	๑,๐๐๐
อุบาสิกาชุน โชติวังโส	๑๐,๐๐๐	คุณนิลวรรณ เลาหประสิทธิ์	๑,๐๐๐
ชมรมพุทธศาสน์การบินไทย	๑๘,๐๐๐	คุณสังวาลย์–อรุณ อ่อนวิไล	๑,๐๐๐
มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ	๑,๔๑๐	คุณบรรจง จินดาวัตต์	๑,๐๐๐
คุณเซ็ง และลูกหลาน	๑,๘๐๐	ด.ญ.อุทัยกรรณ–จุฬาลักษณ์–ธนิสร์ ศรีกลิ่นดี	๑,๐๐๐
คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร	๑๐,๐๐๐	คุณเบญจมาศ พันธุ์ฟัก	๑,๐๒๑
พท. เสถียร พัฒนโสภณ	๑,๐๐๐	อาจารย์อรรัตน์ วัชรวรรณ	๑,๐๐๐
พญ. สุกัญญา พิทักษ์ศิริพรรณ	๑,๐๐๐	คุณเพิ่ม เสนาะเสียง	๑,๐๐๐
คุณทองคำ พัดเกิด	๑,๐๖๐	คุณสุทธิพงษ์–มาลี เมฆเสรีกุล	๔,๘๐๐
คุณสมพงษ์–อภิญญา–ด.ช. สุวิชชา ธรรมแสง	๑,๐๐๐	คุณประดิษฐ์ เหมือนปั้น	๕๐,๐๐๐
คุณบุษบา หลิมกุล	๑,๐๐๐	ครอบครัวเจนสวัสดิชัย	๒,๕๐๐
ไม่ประสงค์ออกนาม	๑,๐๐๐	คุณหญิงพิไลวรรณ นิติศาสตร์ไพศาลย์	๒,๕๐๐
คุณมะลิ วงศ์รัตนะ	๑,๑๔๐	คุณแน่งน้อย จามรมาน	๒,๕๐๐
ครอบครัวคุณบุญเลิศ–ฮุ่นง้อ สุวรรณมาลัย	๑,๑๐๐	คุณนงลักษณ์ จามรมาน	๒,๕๐๐
คุณกำพล สุทธิพร	๑,๐๐๐	คุณธรรมพงษ์–สาวิตรี รังสิภัทธ์	๑,๐๙๙
คุณธนะ–จินตนา ธนไพบูลย์ชัยและครอบครัว	๑๒,๐๐๐	คุณชอบ–พิศาล–วิชิต ชูเชิด	๑,๐๐๐
คุณโชติ–ยุพิน เจียมสำราญ	๑,๐๐๐	คุณอินทิรา ไวยิ่ง	๑,๑๐๐
คุณชัยโรจน์ ขำนิวิกัยเวช	๒,๐๐๐	อุทิศส่วนกุศลให้คุณสมพร ฉลาดพจนพร	๑,๑๐๐
คุณประยูร เข็มขัน	๒,๐๐๐	จนท. กองสังคมสงเคราะห์,	
คณะครูอาจารย์พนักงานนักศึกษา		จนท. ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	๑,๒๔๐
วิทยาเขตเทคนิคขอนแก่น	๑,๐๐๐	คุณวิวัฒน์ ตั้งจานันตร, คุณมะลิ แซ่โทล	๑,๐๐๐
คุณวัชระ กิตติก้องและพี่น้อง	๑๐,๐๐๐	คุณบุญเลิศ สุวรรณมาลัย	๑,๐๐๐
คุณเยื้อน โพธิบุญ	๑,๐๐๐	คุณกอบบุญ โลจายะ	๑,๐๐๐
คุณยายเง็ก สามหงส์ทอง และคณะ	๑๐,๒๐๐	คุณพวงแก้ว ประเสริฐพันธ์	๑,๐๐๐
คุณเปลว–เถิม อ่อนอิน	๑,๐๐๐	พ.ต.ท. ตรี ภิบาลภักดี	๑,๐๐๐
คุณอุดม ใจสมบุญ	๑,๐๐๐	คุณสุวิธ วิจารณ์ปรีชา	๑,๐๐๐
กลุ่มชาวบ้านบ้านสิงห์	๒,๑๐๐	คุณมนตรี จักรวิเชียร	๑,๐๐๐
คุณวิภาดา แช่มศิริวัฒน์	๒,๐๐๐	คุณมนตรี รจิตวานิช และครอบครัว	๑,๕๐๐
คุณโนรีย์–เพ็ญศรี ชัยฤกษ์ถวิล	๒,๐๐๐	คุณภาล กมลธรรมวงศ์ และมิตร	๑,๐๐๐
คุณพรชัย ประวัฒโน	๑๐,๐๐๐	คุณสมโภชน์–รัตมา จาวทวิภาส	๑,๐๐๐
คุณชัยฤทธิ์ ตรีวรัญญู	๑,๐๐๐	คุณศุภกิจ รุ่งศรีทอง	๒๐,๐๐๐

คุณทองแดง ศิริมาศกุล	๑,๐๐๐	คุณโรมรัน หิรัญดร	๑,๐๐๐
คุณบุญมี-อรุณี-ปุรณี อย่างธารา	๑๔,๐๐๐	คุณสิน ลีธรรมวัฒน์กุล	๑,๐๐๐
คุณสุจิน-เพ็ณทิดา-ด.ญ.ไปรมา มุขน้อย	๑,๐๐๐	คุณเสนอ-จำรัส สุระกุล	๑,๐๐๐
คุณกมล ทองประกอบ และครอบครัว	๑,๐๐๐	คุณชุมนุมพร ชวนานนท์	๑,๐๐๐
คุณจิราวรรณ อภิพานิชย์กุล	๑,๐๐๐	คุณณรงค์ กิจบรรจง	๒,๐๐๐
นพ. เฉลิมชัย-สุมาลี ธเนศวร	๑,๐๐๐	คุณออมสิน การ์ดิเนอร์	๒,๔๗๑
คุณเจ็งลิ้ม แซ่ลี้	๑,๐๐๐	คุณสุนทร-มิลดี ศรีบุญทอง	๑,๐๐๐
คุณจิรศักดิ์ เพ็ชรวิภาค	๑,๐๐๐	คุณนภา วรรธมะดุษฎีเดช	๑,๑๐๐
คุณอบเชย วันรับสิน	๕,๐๐๐	คุณชื้น เกตุวิลัย	๕,๐๐๐
คุณอ้อยเพียร ศิริโชติ	๑,๐๐๐	คุณนาฏน้อย พรหมบำรุง	๑,๐๐๐
คณะกรุงเทพ-เปรง พร้อมญาติมิตร	๑,๕๐๐	คุณสุกัญญา เอี่ยมละออ	๑,๐๐๐
คุณทิฆัมพร โชติวรสกุล	๑,๐๐๐	คุณเฉลา-ทองดี-จันทรา-มาศธร-ทวิมาศ ชัยพานิช	๒,๕๐๐
คุณสยมพร-อำนาจ แสงมณี	๑,๐๐๐	คุณประยงค์ ตันเต็มทรัพย์	๓,๐๐๐
คุณประดิษฐ์-ประกอบ จงสืบพันธ์	๒,๐๐๐	คุณมานิตย์-เพ็ญศรี กัลยาณรัตน์	๑๐,๒๐๐
พล.ต. อาริยะ อุโฆษกิจ	๑,๐๐๐	คุณสำราญ-อุไร รังสิภัทธ์	๑,๐๕๕
คุณจตุพร บุญลือ และครอบครัว	๑,๐๐๐	คุณพิเชชฎ์-ด.ญ. บุษยมาส สุธรรมวัชโรทัย และคณะ	๑,๐๐๐
คุณวาสนา ปิยะอัจฉริยะ	๑,๐๐๐	คุณไฉซึ้ง	๕,๐๐๐
คุณจักกริช คุ้มประวัติ	๑,๐๕๐	คุณสงวน สาขากร	๑,๐๐๐
คุณทังกุย แซ่ลี้-คุณกี แซ่แต้	๑,๐๐๐	คุณจินตนา อภิสารธนรักษ์	๔,๐๐๐

บริษัท บางกอกสลักภัณฑ์ จำกัด เป็นเจ้าภาพบริจาคเงินค่ารถรับสาธุชนไปปฏิบัติธรรมทุกเสาร์ต้นเดือน
ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เดือนละ ๒,๕๐๐ บาท

ธรรมสภา

โดย **วิมังสา**

ปเป็นเวลาถึง ๓ เดือน จึงจะได้มีโอกาสพบกันสักหน แต่ถึงอย่างนั้นก็ตาม เวลาที่ท่านหยิบนิตยสารธรรมกายนี้ขึ้นมาหนใด ท่านก็จะรู้สึกเกินคุ้มกับสนนราคาของหน้ากระดาษเหล่านี้ เพราะนิตยสารธรรมกายมีนโยบายที่จะรักษา ความมีคุณค่าทางธรรมปฏิบัติอย่างหนาแน่นไว้ตลอดไป ดังนั้นไม่ว่าวันใดปีใด นิตยสารธรรมกายทุกเล่มก็ย่อมทรงคุณค่าอย่างนั้นเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ปฏิบัติธรรมเจริญภาวนา นิตยสารเล่มนี้จะมีค่าดุจครูประจำบ้านทีเดียว

กฐินหลวง กฐินราษฎร์

ปีนี้หลังจากวันอังคารที่ ๒๕ ต.ค. อันเป็นวันออกพรรษาแล้ว พอวันรุ่งขึ้นคือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (ตรงกับวันที่ ๒๓ พ.ย.) นั้น ท่านเรียกกันว่า เทศกาลกฐิน เพราะมีพระพุทธานุญาตให้พระภิกษุ ผู้อยู่จำพรรษาครบถ้วนไตรมาส รับผ้าไตรจีวรจากทายกทายิกา ผู้ปวารณากฐินได้ ทั้งยังทรงบัญญัติให้พระภิกษุผู้กรานกฐินแล้ว ให้ได้รับอานิสงส์ ๕ ประการ ซึ่งจะมีผลให้พระภิกษุนั้นได้รับความสะดวก ในการประพฤติพรหมจรรย์ต่อไป

และถ้าจะว่ากันตามเวลาก่อนหลังละก็ **วันเสาร์ที่ ๕ พ.ย.** ๓๑ นั้น งานกฐินในกรุงเทพฯก็จะมีที่**วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร**นี่เอง ซึ่งก็เป็นกฐินพระราชทานเช่นเคย และวันนี้ทาง**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ก็ทอดกฐินราษฎร์ เพราะเป็นกฐินสามัคคี โดยจะ**ตั้งองค์กฐินเวลา ๐๙.๓๐ น.** บนศาลาอเนกประสงค์ และ**ถวายผ้ากฐินกันเวลา ๑๓.๓๐ น.** งานนี้ยังคงจัดรถรับ – ส่งฟรีเช่นเคย คือเวลา ๐๗.๓๐ น. มีรถออกที่ศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ และทางเข้าวัดปากน้ำภาษีเจริญอีกจุดหนึ่ง ปีนี้สถาบันฯ มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา ๒๖ รูปและมีสามเณรอีก ๑๒ รูป ซึ่งก็ได้มีการเรียนการสอน ทั้งภาคปริยัติ ภาคปฏิบัติกันตลอดพรรษา โดยที่ในบริเวณเขตพุทธาวาสก็กำลังขมีขมันก่อสร้างอุโบสถกันอยู่คาดว่าจะแล้วเสร็จเอาปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และงบประมาณก็ยังขาดอยู่อีก ใครศรัทธาจะเติมให้ครบ ๆ ก็ขอเชิญได้ และเมื่ออุโบสถเสร็จก็จะต้องมีพระประธานนั้นเป็นเรื่องแน่นอน ดังนั้นในขณะนี้การสร้างพระพุทธปฏิมาประธานธรรมกายด้วยหินผลึกขาวใส ขนาดหน้าตักราว ๑๗ นิ้ว จึงกำลังดำเนินการอยู่ ท่านใดประสงค์จะได้มีส่วนในการสร้างปูชนียวัตถุที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญชิ้นนี้ก็ขอ-

เรียนเชิญอีกเช่นกัน ควรต้องรีบทำกันเสียตอนนี้ เพราะเมื่อเสร็จเรียบร้อยท่านก็จะหมดโอกาสในการเป็นเจ้าของกองบุญอันไพศาล หากมีเวลามีโอกาสขอให้ลองไปเยี่ยมเยียนสถานที่อันเป็นบุญเขตนี้ และถ้าจะให้ดีงานกฐินคราวนี้ก็อย่าได้พลาดเสียล่ะ

ส่วนทาง**วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ**ก็ได้กำหนดให้**มีการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ในวันอาทิตย์ที่ ๖ พ.ย. ๓๑ เวลา ๐๙.๓๐ น.** ซึ่งปีนี้มีพระภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษากันเกือบ ๕๐๐ รูป และปัจจัยต่าง ๆ ที่จะได้จากงานกฐินนี้ก็จะได้เป็นกองทุนในการก่อสร้างหอเจริญสมถวิปัสสนาอีกด้วย

ปฏิบัติธรรมถวายพระราชกุศลแด่สมเด็จแม่

เมื่อวันที่ ๑๒ ส.ค. ๓๑ นั้น กองทัพบกได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชมน์พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ณ ท้องสนามหลวง โดยมีประชาชนจำนวนมากได้ให้ความสนใจเข้าร่วมในพิธีนี้ นับตั้งแต่พิธีตักบาตรในภาคเช้า ที่มีพระสงฆ์จากวัดต่าง ๆ ได้มารับบิณฑบาตถึง ๔๕๗ รูป และการจัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ตลอดจนพิธีถวายราชสดุดี ฯลฯ ส่วนในภาคเย็นนั้นได้มีประชาชนประมาณเกือบหมื่นคน และพระสงฆ์ราว ๓๐๐ รูป เข้าร่วมในพิธีปฏิบัติธรรมกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้ได้มีการแสดงปาฐกถาธรรมเริ่มตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐ น. โดย**พระครูภาวนาวิสุทธิ์** วัดอัมพวัน จ.สิงห์บุรี และ**พระเทพวิสุทธิเมธี** (ปัญญานันทะ) วัดชลประทานรังสฤษดิ์ จ.นนทบุรีตามลำดับ จนกระทั่งได้เวลาที่**พลเอกวันชัย เรืองตระกูล** รองผู้บัญชาการทหารบก ประธานในพิธีปฏิบัติธรรม นำประชาชนรับศีลก่อนการปฏิบัติเจริญจิตตภาวนา จาก**ท่านเจ้าคุณพระธรรมมหาวีรานุวัตร** จนเวลา ๑๘.๔๕ น. **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** ซึ่งได้รับมอบหมายจาก**พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ให้เป็นผู้นำพุทธบริษัทปฏิบัติพระกัมมัฏฐาน และถวายพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถเป็นลำดับสุดท้ายก็ได้รับการอาราธนาขึ้นสู่ธรรมาสน์นำประชาชนเจริญจิตตภาวนา

นับเป็นงานที่ยิ่งใหญ่งานหนึ่งที่มีผู้ให้ความสนใจให้ความร่วมแรงร่วมใจกันหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นองค์การขนส่งมวลชนที่จัดรถรับส่งบริการฟรีแก่ประชาชนที่มาร่วมงาน และเรื่อยมาถึงน้ำปานะที่คณะศิษย์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้จัดนำมาบริการแก่ประชาชนในบริเวณงานด้วย...น่าชื่นใจแท้ ๆ

ทัพภาค ๓ จัดอุปสมบทถวายเป็นพระราชกุศล

คุณความดีที่สมควรกล่าวถึงและบันทึกไว้เป็นอนุสรณ์ในธรรมสภานี้สักหน เพราะกองทัพภาคที่ ๓ โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๓ ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่ง**พลตรี เสริม ไชยบุตร** รองแม่ทัพภาคที่ ๓ ได้ทำหนังสือนมัสการมายัง**พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี** เจ้าคณะภาค ๗ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ขออาราธนาไปสอนพระกัมมัฏฐานถวายแก่พระนวกะจำนวน ๕๒ รูป ซึ่งได้อุปสมบทในโครงการอุปสมบทหมู่ เพื่อเป็นพระราชกุศล ในวโรกาสพิธีรัชมังคลาภิเษก ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยคณะสงฆ์จาก ๑๗ จังหวัดในภาคเหนือ ในระหว่างวันที่ ๓๐ มิ.ย. - ๑๓ ก.ค. รวม ๑๔ วัน

ดังนั้น เพื่อให้การเจริญจิตตภาวนาพระกัมมัฏฐานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดีจึงได้มอบหมายให้ **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** พระวิปัสนาจารย์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ทำหน้าที่แทนพระคุณท่านในการสอนและควบคุมการเจริญพระกัมมัฏฐานในครั้งนี้ ดังนั้นจึงได้มีคณะพระสงฆ์ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายวัดสระเกศฯ ร่วมเดินทางไปเป็นพระวิทยากร อีกทั้ง**พระเดชพระคุณพระเมธีรัตโนดม** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ก็ได้กรุณาเสียสละเวลาไปช่วยควบคุมการสอนด้วยเช่นกัน...ขอกราบอนุโมทนาด้วยขอรับ

และในที่สุดเป้าหมายของโครงการอุปสมบทหมู่เพื่อถวายพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสรัชมังคลาภิเษกครั้งนี้ก็สำเร็จลงอย่างราบรื่น หลังจากที่คณะ**พระวิปัสสนาจารย์จากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ต้องฟันฝ่าต่อกำแพงแห่งความสงสัย และแก้ต่างให้กับวิชชาธรรมกายของจริงในพระพุทธศาสนา ที่ขณะนี้กำลังถูกเปื้อนเปรอะไปด้วยพฤติกรรมที่สวนทางกับคำสอนของพระบรมศาสดา** ของคณะบุคคลที่กำลังชูคำว่า "ธรรมกาย" ไปกับความประพฤติของตนเองที่นอกรีตนอกรอยไปจากครูบาอาจารย์ อันนำความกระทบกระเทือนมาสู่ชื่อเสียงของหลวงพ่อวัดปากน้ำเป็นอย่างยิ่ง

สัทธรรมปฏิรูปเฟื่องฟู

บัดนี้เหล่าพุทธศาสนิกชนชาวไทยโดยทั่วไป กำลังตกอยู่ในท่ามกลาง อาณาจักรแห่งความเคลือบแคลงสงสัยและหวาดระแวงว่า แนวทางเดินของพระพุทธศาสนากำลังถดถอยไหลลงต่ำหรืออย่างไร เพราะเหตุที่ได้มีการเผยแพร่คำสอนของสำนักที่มีแนวปฏิบัติตนอันผิดแปลกล่วงล้ำเกินเลยพระวินัยพุทธบัญญัติ ที่บรรพบุรุษได้เคยยึดถือดำเนินมาเป็นเวลานาน ซึ่งอันที่จริงเส้นทางแห่งพุทธะ ก็สามารถสร้างความสงบสุข ความร่มเย็น โดยปราศจากความฟุ้งเฟ้อ เพราะสมบูรณ์อยู่ด้วยสันโดษโดยแท้ ทั้งนี้หลักใจอันสำคัญของคนในสมัยก่อนนั้นก็คือ เหล่าพระสงฆ์ผู้เป็นนักบวชในพระพุทธศาสนา ที่ก้าวนำหมู่ประชาเดิน

ไปสู่หนทางแห่งอริยมรรค อันมีมัชฌิมาปฏิปทาเป็นแกนหลักสำคัญ เราจึงไม่เคยได้ยินว่าครูบาอาจารย์ในอดีตจะได้ยึดเอาคำสอนของเทวทัตเป็นธงชัยแห่งตน หรือมุ่งประกอบอาชีวะแข่งกับชาวบ้าน สร้างอาณาจักรแห่งพุทธพานิชย์เป็นล่ำเป็นสันโดยไม่เอื้อไม่อายต่อพระธรรมวินัยที่ท่านได้กล่าวไว้ว่าเป็น **อเนสนา** คือหาเลี้ยงชีพในทางที่ไม่ควรแก่ภิกษุ อาทิ การใช้เงินลงทุนหาผลประโยชน์ ที่เรียกว่าลาภต่อลาภ อันผิดทางสมณะเยี่ยงปัจจุบันนี้

ดังนั้นเพื่อรักษาความมั่นใจและความศรัทธาที่กอปรด้วยปัญญาของชาวพุทธ อันจะได้มีต่อพระธรรมพระวินัยสืบไป คณะศิษย์ในพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภายใต้โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำภาษีเจริญ อันมี**พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสเป็นองค์ประธาน และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร อันมี**พระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์** เจ้าอาวาส เป็นองค์ประธาน ซึ่งก็ได้ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ผลิตพระวิปัสสนาจารย์มา ๑๕ รุ่นแล้ว เพื่อเผยแพร่และรักษาพระสัทธรรมอันบริสุทธิ์ของพระพุทธศาสนาไว้ นับแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นต้นมานั้น ต้องขอประกาศให้ได้ทราบกันในธรรมสภานี้ว่า **เรามิได้มีส่วนสนับสนุน หรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลใด ๆ ที่นำเอาชื่อเสียงของ "วิชชาธรรมกาย" ไปกอบโกยต่าง ๆ นานา จนชาวประชาทั้งวงการพระสงฆ์และฆราวาสต้องพากันเบือนหน้าหนี เมื่อได้ยินคำว่าธรรมกาย** แม้ชื่อของโครงการของเราจะมีบางส่วนที่คล้ายอยู่บ้าง แต่งานของเรานั้นก็มุ่งหน้าสร้างและรักษาธรรมปฏิบัติตามที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ และวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร**ต้องการให้มีขึ้นเป็นหลักฐาน เป็นที่พิสูจน์ได้ เป็นเอหิปัสสิโก** ว่า วิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าที่แท้ที่หลวงพ่อวัดปากน้ำได้ค้นพบมา ด้วยความพากเพียรขั้นอุกฤษฏ์นั้น **เป็นอย่างนี้ มีอย่างนี้ ไม่ผิดไปจากนี้** เพราะว่าเป็นมัชฌิมาปฏิปทาล้วน ๆ ดังคำกล่าวใน**ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร**ว่า

"ข้อปฏิบัติสายกลางนี้
อันตถาคตได้ตรัสรู้แล้ว
เป็นเหตุให้เกิดธรรมจักษุ
เป็นเหตุให้เกิดญาณ
เป็นไปเพื่อความสงบระงับ
เพื่อความรู้ยิ่ง
เพื่อความตรัสรู้
เพื่อพระนิพพาน" ดังนี้...

สุดท้ายในธรรมสภาคราวนี้ ขอย้ำเตือนด้วยธรรมบทที่ ๒๕/๕๔ ว่า **อญฺเญสํ ปีหยํ ภิกฺขุ สมาธิ นาธิคจฺฉติ ภิกษุปรารถนาลาภของผู้อื่นอยู่ จิตย่อมไม่มีสมาธิ**

■■■■

กรรมการ ควบคุมการก่อสร้าง วิหารธรรมกาย (อุโบสถ) สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี ตรวจสอบการก่อสร้าง

วิหารธรรมกาย (อุโบสถ) อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างตัวอาคารชั้นบนและวิหารแกลบโดยรอบ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๓๒ งบประมาณค่าก่อสร้าง ๑๒.๕ ล้านบาท

พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล นำปฏิบัติธรรมเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในมหามงคลสมัย วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และวันแม่แห่งชาติ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๑ ณ ท้องสนามหลวง ในการนี้มีสาธุชนร่วมปฏิบัติธรรมเพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศลเป็นจำนวนมาก

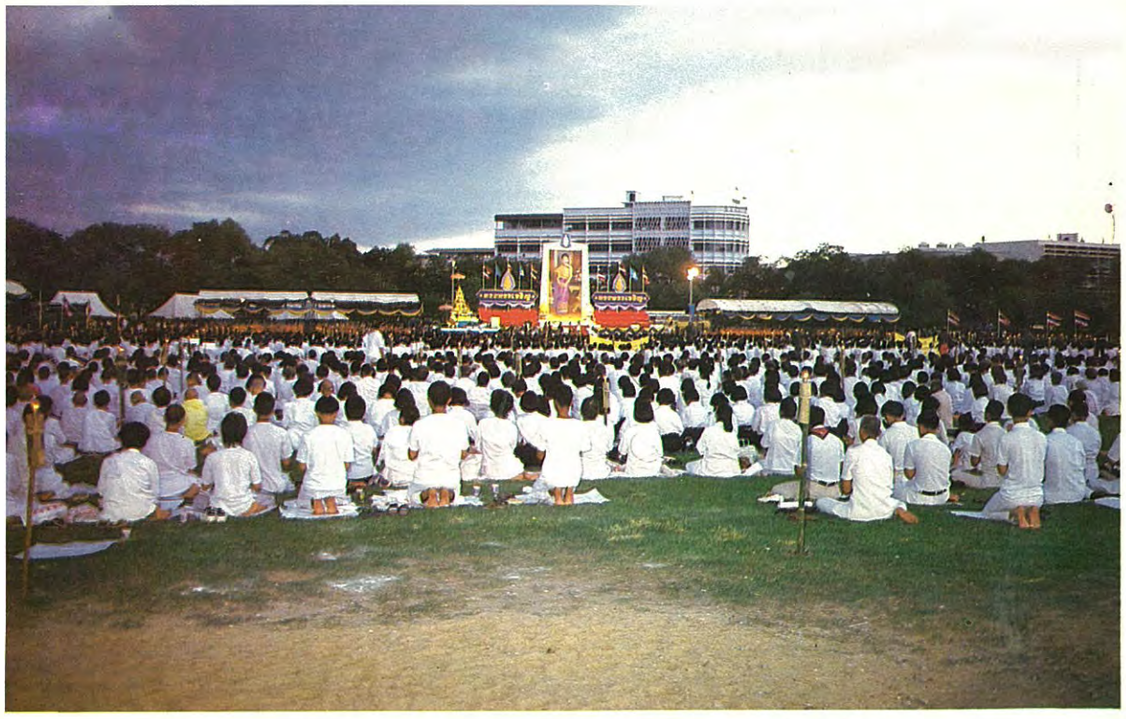

พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล แสดงปาฐกถาธรรม เรื่องโรคจิตกับกรรมฐาน ณ ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๑

ภายหลังการปาฐกถาธรรม พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล ได้ให้สัมภาษณ์นักข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ ถึงปัญหาที่น่าสนใจ และแนวปฏิบัติที่ถูกวิธี

สำนักพรหมศาสตร์ ได้อาราธนาพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล แสดงธรรมบรรยาย และแนะนำธรรมปฏิบัติ เนื่องในงานบุญใหญ่ เพื่อทอดผ้าป่าของสำนักฯ

สาธุชนร่วมกันรักษาศีล เจริญภาวนา ถวายผ้าอาบน้ำฝน และเวียนเทียนเนื่องในโอกาสวันอาสาฬหบูชา ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๑ รอบศาลาอเนกประสงค์ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอุปสมบทหมู่ที่วัดเกาะ จ.ลำปาง โดยพระอาจารย์เสริมชัย ยมงฺคโล และมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเป็นเจ้าภาพ

ประวัติสังเขป และประสบการณ์
ในการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย
ของ

พระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส)

ปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

...การที่จะดูอย่างนี้ละต้องดูเฉพาะตัวนะ และอย่าไปดูให้ใคร เมื่อได้ธรรมกายแล้วจะแก้โรคภัยไข้เจ็บได้ทุกอย่าง แต่ถ้าเราไม่แก้ได้ละก็ดี หรือเราไม่ดูให้ใครได้ละก็ดี เราไม่ให้เขารู้ว่าเรารู้ได้ละก็ดี ถ้าว่าให้เขารู้ละก็ หนักเข้าก็มีคนมาหา เมื่อมีคนมาหาเข้าละก็ ทีหลังเราแก้ไขเขาก็จะให้ลาภสักการะ นี่มันจะกลายเป็นหมอดูไป เมื่อกลายเป็นหมอดูละหนักเข้า เขาก็ให้ลาภสักการะได้เงินได้ทอง เกิดโลภขึ้น เมื่อเกิดโลภขึ้นแล้วก็กลายเป็น "ธรรมโกย" หละ ทีหลังเวลาเขาจะมาหาก็จะคิดเอาเงินเอาทองเขา เมื่อเกิดโลภขึ้นเช่นนั้น ธรรมกายนี่เป็นของบริสุทธิ์ หนักเข้าก็มืดไปเสีย ไม่งั้นก็ดับสูญหายไปเสีย...

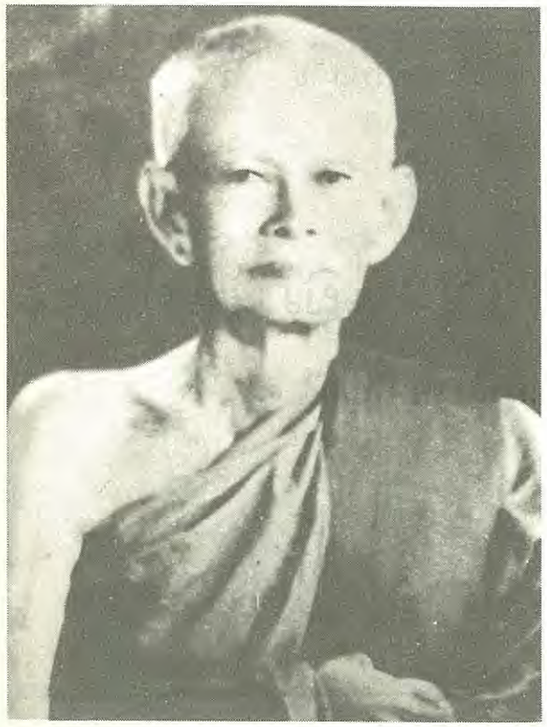

๑. ประวัติสังเขป

พระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส) เป็นพระเถระที่นับได้ว่าเป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดอย่างยิ่งรูปหนึ่งของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นพระเถระผู้งามพร้อมด้วยศีลาจารวัตร ทรงไว้ซึ่งพระธรรมพระวินัยอย่างเคร่งครัด มีผู้กล่าวว่าท่านเป็นพระสุปฏิปันโนองค์หนึ่ง ซึ่งปรารถนาพุทธภูมิด้วย ท่านได้เป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย

พระครูวินัยธรซึ่งศิษยานุศิษย์บางท่านนิยมเรียกว่า "พระครูชั้ว" นั้น มีนามเดิมว่า ชั้ว จุฬจัมบก เกิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี บ้านเดียวกับพระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต เป็นลูกพี่ลูกน้องกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เมื่อย่างเข้าสู่วัยแห่งการอุปสมบท ท่านได้บรรพชาอุปสมบท ที่วัดสองพี่น้อง ในกาลต่อมาท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะตำบลแห่งหนึ่งในเขตอำเภอสองพี่น้องนั้น

เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากน้ำแล้ว พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้มีโอกาสกลับไปยังอำเภอสองพี่น้องบ้านเดิมของท่าน ได้พบและกล่าวกับพระครูชั้วว่า "เวลานี้ผมได้พบของจริงแล้ว" นั่นคือพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้บรรลุธรรมกายของจริงในพระพุทธศาสนาแล้ว และได้ชักชวนพระครูชั้วให้ย้ายมาอยู่วัดปากน้ำกับท่าน พระครูชั้วก็ยินดีและได้มาอยู่ภายใต้ร่มบารมีธรรมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อตั้งแต่นั้นสืบมาจนสิ้นอายุขัย

ในวัดปากน้ำพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เมตตาให้ท่านอยู่ร่วมกุฏิ ท่านพระครูได้เจริญภาวนาร่วมกับหลวงพ่อทุกวันซึ่งมีอานิสงส์ในการรักษาสุขภาพซึ่งไม่ค่อยดีของท่านด้วย เนื่องจากท่านมีโรคประจำตัวคือโรคปอด ในระหว่างที่ท่านอาศัยอยู่กับพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านได้รับความเมตตา และความไว้วางใจอย่างสูงจากหลวงพ่อ เมื่อหลวงพ่อได้เจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายชั้นสูง ได้พบได้เห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ ก็จะนำมาเล่าให้ท่านพระครูฟังเสมอ ซึ่งท่านก็สามารถจดจำได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

รวมทั้งคำพูดที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อสอนพระภิกษุสามเณรและแม่ชีในโรงงานทำวิชชาขณะกำลังเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง เช่นเรื่องต้นธาตุต้นธรรมทั้ง ๓ ภาค คือ ภาคขาว ภาคกลาง ภาคดำ และการปกครองธาตุธรรมของสัตว์โลกในที่สุดละเอียด ท่านก็สามารถจดจำได้ ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นท่านยังไม่ถึงธรรมกาย แม้แต่กลอนฉันท์และวรรณกรรมยาว ๆ บางเรื่อง ท่านก็จดจำได้หมด จึงนับว่าท่านเป็นผู้มีความทรงจำเป็นเลิศหาผู้เสมอได้ยากผู้หนึ่ง

ท่านได้ชื่อว่าเป็นผู้สำรวมเคร่งครัดในพระธรรมพระวินัยเป็นอย่างยิ่ง ปรากฏแก่มหาชนทั้งหลาย จนได้รับการแต่งตั้งจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อให้เป็น **พระครูวินัยธร** ความเป็นผู้สำรวมทรงศีลวินัยอย่างเคร่งครัดของท่านปรากฏออกมาในรูปศีลาจารวัตรอันงดงามเพรียบพร้อมของท่าน เช่น การนุ่งห่ม การฉันอาหาร การไม่จับต้องเงินทอง และในรูปคำสอนที่มีต่อพระเณรผู้เป็นอันเตวาสิกของท่าน เช่นท่านกล่าวว่า

"ศีล เปรียบเสมือนแผ่นดินซึ่งได้ปราบหญ้าทำพื้นให้ราบเรียบ เมื่อจะเอาของสิ่งใดมาตั้งวางมองดูแล้วก็สวยงาม ก็เปรียบเสมือนพระภิกษุที่ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เคร่งในศีล วินัย ย่อมเหมาะแก่การเจริญธรรมอื่น ๆ ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป"

ท่านคอยชี้แนะสั่งสอนถึงคุณของการสำรวมเคร่งครัดในศีลวินัยและโทษของการประพฤติผิดพระวินัย เช่น ถ้าหากพระรูปใดนุ่งห่มไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ชาติหน้าก็จะได้แต่ของหยาบ ๆ ไม่ประณีต ส่วนการเคร่งครัดในศีลวินัยนั้นจะเป็นอานิสงส์ส่งไปชาติหน้าให้เป็นผู้มีปัญญาแจ่มแจ้ง สามารถศึกษาเรื่องราวทั้งทางโลกและทางธรรมได้อย่างละเอียดถ่องแท้ เพราะอานิสงส์จากการที่ตนได้สำรวมเคร่งครัดสอดส่องในศีลของตนอย่างละเอียดมาก่อน

นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความไม่ประมาทในธรรมทั้งปวง เช่น ก่อนและหลังบริโภคอาหารทุกครั้ง ท่านจะพิจารณาถึงอาหาเรปฏิกูลสัญญา และบริโภคเพียงเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้ และเมื่อบริโภคแล้วทุกครั้ง ท่านจะแผ่ส่วนกุศลโมทนาแก่ผู้ถวายภัตตาหารนั้น ท่านกล่าวว่า ถ้าไม่ทำเช่นนั้นก็เท่ากับบริโภคด้วยการเป็นหนี้

ท่านได้ปวารณาตนกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระอาจารย์ของท่านว่า ถ้าหากท่านกำลังจะกระทำสิ่งใดที่เป็นความผิดร้ายแรง ก็ขอให้พระเดชพระคุณหลวงพ่อตักเตือนท่านด้วย ความเป็นผู้ไม่ประมาทในธรรมทั้งปวงยังอาจดูได้จากโอวาทของท่าน เรื่อง **"เป็นธรรมกายแล้ว อย่าเป็นธรรมโกย, ธรรมเก, ธรรมโกง"** ดังนี้

"....เมื่อพบเห็นพระพุทธเจ้าหมดแล้ว จะเข้าไปถวายนมัสการท่านได้และจะทูลถามท่านได้ ติดขัดเรื่องอะไร ทูลถาม ท่านจะบอกหมด แต่ว่าถ้าจะทูลถามพระพุทธเจ้าต้องนิ่งให้สนิทนะ ถ้านิ่งไม่สนิทหละไม่ได้ยินเสียงท่าน จะเห็นแต่โอษฐ์ท่านงาบ ๆ อยู่เท่านั้น เพราะเรานิ่งไม่พอ ถ้าเรานิ่งพอหละ พระสุรเสียงดังก้องอย่างฟ้าเชียวไพเราะ

การที่จะดูอย่างนี้ละต้องดูเฉพาะตัวนะ และอย่าไปดูให้ใคร เมื่อได้ธรรมกายแล้วจะแก้โรคภัยไข้เจ็บได้ทุกอย่าง แต่ถ้าเราไม่แก้ได้ละก็ดี หรือเราไม่ดูให้ใครได้ละก็ดี เราไม่ให้เขารู้ว่าเรารู้ได้ละก็ดี ถ้าว่าให้เขารู้ละก็ หนักเข้าก็มีคนมาหา เมื่อมีคนมาหาเข้าละก็ ทีหลังเราแก้ไขเขาก็จะให้ลาภสักการะ นี่มันจะกลายเป็นหมอดูไป เมื่อกลายเป็นหมอดูละหนักเข้าเขาก็ให้ลาภสักการะ ได้เงินได้ทองเกิดโลภขึ้น เมื่อเกิดโลภขึ้นแล้วก็จะกลายเป็น "ธรรมโกย" หละ ทีหลังเวลาเขาจะมาหาก็จะคิดเอาเงินเอาทองเขา เมื่อเกิดโลภขึ้นเช่นนั้นธรรมกายนี่เป็นของบริสุทธิ์ หนักเข้าก็มืดไปเสียไม่งั้นก็ดับสูญหายไปเสีย

บางที เมื่อทำสิ่งใด เมื่อสติมันเกิดเป็น "ธรรมเก" ขึ้น เมื่อเป็นธรรมเกขึ้นแล้ว ทีนี้มันก็จะต้องเกิดเป็น "ธรรมโกง" หนักเข้าก็จะต้องหลอกลวงเขาเลี้ยงชีวิตเมื่อดับมืดเสียแล้ว นี่เป็นแต่ครั้งพุทธกาลมาแล้วที่เป็นธรรมกาย ธรรมเก ธรรมโกง

ธรรมโกง นี่น่ะ พระเทวทัต น่ะ นั่งธรรมกายดีกว่าเดี๋ยวนี้มากมาย ถึงกับเหาะไปในอากาศได้ แต่ทีนี้ไปติดลาภเข้า พอพระเจ้าอชาตศัตรูบำรุงบำเรอด้วยภัตตาหารบริบูรณ์ ก็เกิดเป็นธรรมโกงขึ้น ธรรมกายเป็นของบริสุทธิ์ นี่คิดจะฆ่าพระพุทธเจ้าจะเป็นพระพุทธเจ้าเสียเอง ธรรมกายก็ดับไป เมื่อดับแล้วก็เกิดเป็นธรรมเกขึ้น ทีนี้พระเจ้าอชาตศัตรูไม่เล่นด้วย ก็เสื่อมจากลาภสักการะ เกิดเป็นธรรมโกง ไปขอวัตถุ ๕ ประการ ต่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่ให้ ก็เกิดทำสังฆเภทขึ้นก็ไปอยู่ในอเวจีนรกกันเท่านั้น..."

หลังจากที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มรณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านก็ได้พยายามเจริญภาวนาด้วยอิทธิบาทธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไปโดยไม่หยุดหย่อน จนในที่สุดท่านก็ได้บรรลุธรรมกายในเวลาต่อมา ท่านเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายมากท่านหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากบันทึกของท่านที่จะกล่าวต่อไป ท่านได้อยู่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัททั้งหลาย จนกระทั่งเมื่ออายุได้ ๘๓ ปี ท่านก็ได้ถึงแก่มรณภาพที่โรงพยาบาลสงฆ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

แม้ท่านจะมรณภาพไปแล้วเป็นเวลานานก็ตาม แต่ปฏิปทาศีลาจารวัตรอันงดงามของท่านยังคงทรงจำอยู่ในจิตใจของสาธุชนในภายหลังมิรู้ลืม สมกับที่เป็นปูชนียบุคคลและเป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดของบูรพาจารย์ผู้ทรงคุณธรรมอันไพศาล คือหลวงพ่อวัดปากน้ำอย่างแท้ทีเดียว

๒. ประสบการณ์ในการปฏิบัติภาวนา ตามแนววิชชาธรรมกาย

๒.๑ การครองจีวรและการปกครองธาตุธรรม

การที่พระห่มผ้าม้วนขวาม้วนซ้ายนี้ เป็นของลึกลับอยู่ ข้าพเจ้าเที่ยวสืบถามดูนักต่อนักแล้ว ว่าข้างไหนถูก ข้างไหนผิดกันแน่ ไม่มีใครบอกได้เลย กระทั่งเปรียญเก้าประโยค เป็นแต่บอกว่าให้ทำเหมือน ๆ กัน ข้าพเจ้าก็นึกว่า แบบหลับตาคลำทางกันอย่างนี้จะไปได้เรื่องราวอะไรกัน

จนเข้าไปเรียนวิปัสสนากับหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ที่จังหวัดธนบุรีอยู่หลายปีกว่าจะรู้เรื่อง ออกมาบ้านนอก แล้วก็เข้าไปในกรุงแต่เข้า ๆ ออก ๆ อยู่อย่างนี้สิบหกปี จึงรู้เรื่องว่าห่มผ้าม้วนขวาม้วนซ้ายเป็นอย่างไร

คือมีพระพุทธเจ้า[๑]อยู่สามภาคที่ไม่ถูกกันเป็นข้าศึกกันจริง ๆ เข้ากันไม่ได้อย่างเด็ดขาด เพราะผิดธาตุผิดธรรมกัน พระพุทธเจ้า (ธาตุล้วน ธรรมล้วน) สามภาคนี้ ขาวภาคหนึ่ง ดำภาคหนึ่ง ไม่ดำไม่ขาวภาคหนึ่ง

ภาคขาวนั้นคือ **กุสลาธัมมา** พระพุทธเจ้าภาคนี้พระกายขาวใสเหมือนแก้วขาว เกตุแหลมเป็นดอกบัวตูม ให้สุขแก่สัตว์แต่ฝ่ายเดียว ไม่มีให้ทุกข์เลย

อีกภาคหนึ่ง **อกุสลาธัมมา** พระพุทธเจ้า (ธาตุล้วน ธรรมล้วน) ภาคนี้พระกายดำใสเหมือนแก้วดำ หรือนิล เกตุแหลมเป็นดอกบัวตูม ให้ทุกข์แก่สัตว์ฝ่ายเดียว ไม่มีให้สุขเลยเหมือนกัน

อีกภาคหนึ่ง **อัพยากตาธัมมา** พระพุทธเจ้า (ธาตุธรรม) ภาคนี้พระกายไม่ขาวไม่ดำ ใสเป็นสีกลาง ใสเหมือนแก้วสีตะกั่วตัด จะว่าขาวก็อมดำ จะว่าดำก็อมขาว เกตุแหลมเป็นดอกบัวตูมเหมือนกัน ให้ไม่สุขไม่ทุกข์แก่สัตว์

---

๑ ท่านหมายถึง **ธาตุล้วน ธรรมล้วน** สามฝ่ายคือ **ฝ่ายดี (ธรรมขาว) ฝ่ายชั่ว (ธรรมดำ)** และ **ฝ่ายไม่ดีไม่ชั่ว (ธรรมกลาง ๆ)**

ต้นธาตุต้นธรรม[๒] สำหรับต้นธาตุต้นธรรมของภาคขาวสายของพระสมณโคดม มีฤทธิ์มากกว่า ภาคขาวต้องคอยช่วยภาคขาวอยู่เหมือนกันให้สุขแก่สัตว์เหมือนภาคขาว ภาคนี้พระกายสีเหลือง เหมือนแก้วสีเหลือง ห่มผ้าคาดรัดประคดหรือบางทีห่มบังเฉวียง คือห่มจีบพาดบ่าเอาชายข้างหนึ่งขึ้นเหน็บชนบ่าซ้าย

มีพระรัศมีทั้งหกประการด้วยกันทั้งนั้น พระรัศมีต้นธาตุต้นธรรมกับของภาคขาวนิ่มตานวลตาเหมือนกัน แต่พระรัศมีภาคดำนั้นบาดตาเคืองตา พระรัศมีภาคกลางไม่บาดตาเคืองตา ไม่นิ่มตานวลตา แล้วก็เข้ากันไม่ได้

พระพุทธเจ้า (ธาตุล้วน ธรรมล้วน) ขาว กลาง ดำ สามภาคนี้คอยประมูลฤทธิ์กันอยู่เสมอ แย่งกันปกครองธาตุธรรม ภาคขาวก็คอยจะสอดสุขให้แก่สัตว์โลก ภาคกลางกับภาคดำคอยกีดกันไว้ ภาคดำก็คอยจะสอดทุกข์ให้แก่สัตว์โลก ภาคขาวกับภาคกลางก็คอยกันไว้ ถ้าภาคกลางจะสอดไม่สุขไม่ทุกข์ให้แก่สัตว์โลก ภาคขาวกับภาคดำก็คอยกันไว้เหมือนกัน ไม่ให้ความสะดวกแก่กันได้ ไม่งั้นเสียอำนาจกัน

ภาคขาวเห็นว่าทำดี ให้สุขแก่สัตว์จึงจะถูก, ภาคดำเห็นว่าทำชั่วให้ทุกข์แก่สัตว์จึงจะถูก, ภาคกลางเห็นว่าทำไม่ดีไม่ชั่ว ให้ไม่สุขไม่ทุกข์แก่สัตว์จึงจะถูก

แต่พระพุทธเจ้า (ธาตุล้วน ธรรมล้วน) สามภาคนี้ท่านก็ยังแย้งกัน แล้วมนุษย์ล้วนแต่มีธาตุธรรมปนเป็นอยู่ทั้งนั้นทำไมจะไม่แย้งกัน เข้ากันไม่ได้เหมือนเชือกสามเกลียว บิดขวาเสียเกลียวหนึ่ง บิดซ้ายเสียเกลียวหนึ่ง ไม่บิดอีกเกลียวหนึ่งฝั้นเข้าก็ไม่กินเกลียวกัน เพราะบิดคนละทาง แล้วต่างก็เอาพระไตรปิฎกบังคับกาย วาจา ใจของสัตว์ เอาพระวินัยปิฎกก็วินัยปิฎกด้วยกันบังคับกายสัตว์ไว้สำหรับทำ, เอาพระสุตตันตปิฎกก็สุตตันตปิฎกด้วยกันบังคับวาจาสัตว์ไว้สำหรับพูด, เอาพระปรมัตถปิฎกก็ปรมัตถปิฎกด้วยกันบังคับใจสัตว์ไว้สำหรับคิด แล้วก็คอยแย่งกัน **สอดญาณ**เข้าไปในไส้ญาณสุดละเอียดของตัว[๓] บังคับสัตว์เอาตามอำนาจพระไตรปิฎกของตัว ถ้าภาคขาวสอดเข้าไส้ญาณสุดละเอียดของตัวได้ ก็บังคับกาย วาจา ใจของสัตว์ จะทำจะพูดจะคิดก็ล้วนแต่ดีเป็นบุญเป็นกุศลไปทั้งนั้น, ถ้าภาคดำสอดเข้าไปในไส้ญาณสุดละเอียดของตัวได้ ก็บังคับกาย วาจา ใจของสัตว์ จะทำจะพูดจะคิด ก็ล้วนแต่ชั่วเป็นบาปอกุศลไปทั้งนั้น, ถ้าภาคกลางสอดเข้าในไปไส้ญาณสุดละเอียดของตัวได้ ก็บังคับกาย วาจา ใจของสัตว์ จะทำจะพูดจะคิด ก็เป็นแต่กลาง ๆ ไม่บุญไม่บาปไปทั้งนั้น

สุดแท้แต่ว่าภาคใดเข้าในไส้ญาณสุดละเอียดได้ ภาคอื่นก็เข้าไม่ได้ เปรียบเสมือนตอไม้ที่นั่งได้คนเดียว ถ้าขึ้นนั่งได้เสียคนหนึ่งแล้ว คนอื่นก็ขึ้นไปนั่งไม่ได้ แล้วก็แย่งกันปกครองธาตุธรรมตลอดหมด ทั้งนิพพาน ภพสาม โลกันต์ ไม่มีที่ว่างดินฟ้าอากาศ ล้วนแต่อยู่ในปกครองของสามภาคนี้เท่านั้น ภาคขาวคอยเปิด ภาคดำคอยปิด ภาคกลางไม่เปิดไม่ปิด

ภาคขาวคอยเปิด เห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์ **ให้เห็นว่านิพพานมี,**

ภาคดำคอยปิด เห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์ **ให้เห็นว่านิพพานสูญ** (ไม่มี),

ภาคกลางก็ให้สัตว์เห็นว่านิพพานไม่มีไม่สูญ (คือ ให้ไม่รู้เรื่องนิพพาน)

หนทางของภาคขาวล้วนแต่ดีเป็นสุขทั้งนั้นก็เปิดให้สัตว์เห็น จะได้สร้างแต่ความดี ไปแต่ในทางสุข, หนทางของภาคดำ ล้วนแต่ชั่วเป็นทุกข์ทั้งนั้น ก็ต้องปิด ไม่ให้สัตว์เห็น จะได้สร้างแต่ความชั่ว ไปแต่ในทางทุกข์, ส่วนภาคกลาง ไม่ดีไม่ชั่ว ก็ไม่ปิดไม่เปิดให้สัตว์เห็น จะได้ทำไม่ดีไม่ชั่วไปในทางไม่สุขไม่ทุกข์ ทั้งสามทางนี้ตรงกันข้ามทุกอย่าง จึงลงรอยกันไม่ได้เสียเลย **ที่โลกเดือดร้อนอยู่ทุกวันนี้ เดี๋ยวสุข เดี๋ยวทุกข์ เดี๋ยวไม่สุขไม่ทุกข์ ก็เพราะฤทธิ์สามภาคนี้แหละ ประมูลฤทธิ์ไม่แพ้กัน แย่งกันปกครองธาตุธรรมปกครองกันตลอดทั้งนิพพาน ภพสาม โลกันต์** ไม่ผิดอะไรกันกับมนุษย์แลสัตว์ ที่แย่งเขตแย่งแดนกันปกครอง แต่พระพุทธเจ้า (ธาตุล้วน ธรรมล้วน) ปกครองขั้นละเอียด เทวดา มนุษย์ สัตว์ ปกครองกันแต่ที่หยาบ แต่ก็อยู่ในปกครองของพระพุทธเจ้า (คือ ธาตุล้วน ธรรมล้วน) ทั้งสามภาคนี้ทั้งนั้น

ถ้าประเทศใด บ้านใด เมืองใด หมู่ใด ตำบลใด ภาคขาวปกครองได้มากกว่าภาคอื่น ก็บังคับเห็น จำ คิด รู้ ของมนุษย์และสัตว์ในที่นั้นให้ทำแต่ความดีกันทั้งนั้น เป็นต้นว่า ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่

---

[๒] **ต้นธาตุต้นธรรม**นี้มีทั้งสามภาค ซึ่งต่างก็คอยสอดละเอียดช่วยภาคของตัวในการปกครองธาตุธรรมของสัตว์ให้เป็นไปตามปิฎกของตัว และต่างก็ประมูลฤทธิ์เพื่อแย่งกันปกครองธาตุธรรมอยู่ตลอดเวลา

[๓] **ไส้** คือ **ใจกลางของกลาง**ธาตุธรรมหรือญาณ

ส่วนนี้ เป็นตอนที่พระครูวินัยธร (ชั้ว) ได้กล่าวถึงลักษณะของการครองผ้าจีวรของพระพุทธเจ้า และต้นธาตุต้นธรรมทั้ง ๓ ภาค คือ ทั้งภาคขาว ภาคกลาง และภาคดำว่าครองผ้าจีวรต่างกัน ตามที่ท่านเห็นด้วยตาพระธรรมกาย และรู้ด้วยญาณพระธรรมกายของท่าน ว่า **ภาคขาวนั้นครองจีวรม้วนขวา คือม้วนลูกบวบเข้าใน**แบบเดียวกันกับที่พระภิกษุสงฆ์ไทยครองกันมาแต่โบราณกาล และยังคงมีครองกันอยู่ในหมู่พระสงฆ์มหานิกายไทยในปัจจุบันที่ยังมิได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม **ส่วนภาคดำนั้นครองจีวรม้วนซ้าย คือม้วนลูกบวบออกนอกตัว** และ**ภาคกลาง ๆ นั้นไม่ม้วนเข้าในและออกนอก** จึงขอให้ผู้ปฏิบัติธรรมที่ถึงธรรมกาย ซึ่งได้ผ่านการเจริญภาวนาทำนิโรธให้ละเอียดบริสุทธิ์ดีแล้ว ตรวจดูให้เห็นประจักษ์ด้วยตนเองด้วยเถิด – **มงคลบุตร**

ลักทรัพย์ ไม่ทำผิดกาเม ไม่โกหก ไม่กินเหล้า ทำแต่ความดีกันทั้งนั้น เมตตากรุณาแก่กัน ให้ความสุขแก่กัน ไม่เบียดเบียนกัน ให้แต่ความสุขสบายแก่กันทั้งนั้น ภาคขาวก็เก็บเหตุที่มนุษย์แลสัตว์ทำดีนั้นไว้แล้วก็ส่งผลลงมาให้ ก็ล้วนแต่ดีทั้งนั้น เป็นต้นว่าให้ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวปลาอาหารก็ให้บริบูรณ์ไม่ฝืดเคือง ผู้คนพลเมืองก็ล้วนแต่สุขสบาย เมื่อตายแล้วก็ส่งผลให้ไปเกิดในสุขสมบัติ เป็นเทวบุตรเทวธิดาอินทร์พรหมบรมจักรพรรดิตรา ถ้าจุติจากนั้นมา ถ้าจะเกิดเป็นมนุษย์ก็ส่งผลให้เป็นคนบริสุทธิ์ชั้นสูง เช่นนายกรัฐมนตรี เศรษฐี ท้าวพระยามหากษัตริย์ ถ้าเกิดเป็นพ่อค้า ชาวนา ก็เป็นคนที่มีทรัพย์สินสมบัติ ศฤงคาร บริวาร ล้วนแต่เป็นสุขสบายทั้งนั้น

ถ้าประเทศใด บ้านใด เมืองใด หมู่ใด ตำบลใด ถูกภาคดำปกครองได้มากกว่าภาคอื่น ก็บังคับเห็น จำ คิด รู้ ของมนุษย์แลสัตว์ในที่นั้น ให้ทำแต่ความชั่วทุกอย่างทั้งนั้น เป็นต้นว่าฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ทำผิดกาเม โกหก กินเหล้า ให้เกลียดชังกัน ให้อิจฉาริษยา เบียดเบียนกัน ฉก ลัก ปล้นสะดม ชกต่อย เตะตี รบราฆ่าฟันกัน ทำแต่ทุกข์ให้กันทั้งนั้น ภาคดำก็เก็บเหตุชั่ว ๆ ที่มนุษย์และสัตว์ทำไว้ แล้วก็ส่งลงมาเป็นผลชั่วทั้งนั้น เป็นต้นว่าให้ฟ้าฝนแห้งแล้ง ข้าวยากหมากแพง อดอยากลำบาก เจ็บไข้ ล้มตาย เมื่อตายแล้วก็เอาไปลงโทษในนรก ๔๕๖ ขุม ทนทุกข์เวทนาแสนสาหัส ร้องไห้ครวญครางไม่มีขาดเสียงมีแต่ทุกข์ล้วน ๆ พ้นจากนั้นให้เป็นเปรต อดอยากข้าวน้ำอยู่เป็นนิจ แล้วให้มาเป็นอสุรกาย แลให้มาเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้าให้มาเกิดเป็นมนุษย์ก็ให้เป็นคนเลวทรามต่ำช้า ยากจนอนาถา ไร้ทรัพย์ อับปัญญา ใจบาปหยาบช้า เอาดีไม่ได้ ล้วนแต่ทุกข์ทั้งนั้น

ถ้าประเทศใด บ้านใด เมืองใด หมู่ใด ตำบลใด ภาคกลางแย่งเข้าปกครองได้มากกว่าภาคอื่น ก็บังคับ เห็น จำ คิด รู้ ของมนุษย์และสัตว์ในที่นั้น ให้ทำแต่กลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว ที่ไม่เป็นบุญเป็นบาป ภาคกลางก็เก็บเหตุที่ไม่ดีไม่ชั่ว ที่มนุษย์และสัตว์ทำไว้นั้นแล้วก็ส่งผลลงมาให้เป็นแต่กลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว

แต่ว่า**ท่านผู้ใดได้อ่านหรือได้ฟังหนังสือเรื่องนี้แล้วก็อย่าเพิ่งเชื่อก่อน เพราะไม่ใช่โฆษณาชวนเชื่อหรอก ข้าพเจ้าก็ไม่อยากให้ท่านเชื่อข้าพเจ้าเหมือนกัน ให้ท่านเชื่อตัวของท่านเองดีกว่า ท่านต้องทำให้มี ให้เป็น ให้เห็นขึ้นเองแล้ว นั่นแหละจึงค่อยเชื่อ**

ถ้าท่านจะทำให้มี ให้เป็น ให้เห็นนั้น ต้องทำตามสติปัฏฐานทั้งสี่ดังที่ข้าพเจ้าจะบอกต่อไปดังนี้ แต่ว่าอย่าเอาคาถาบาลีมาใส่ด้วยเลย เพราะข้าพเจ้าไม่ได้เรียนพระปริยัติเรื่องอรรถแปลแก้ไขแล้ว ข้าพเจ้าโง่จริง ๆ ตั้งแต่บวชก็เรียนทำแต่ภาวนาทางวิปัสสนาเท่านั้น อาจารย์ท่านสอนแต่ทางภาวนา จึงไม่รู้ทางพระปริยัติ พูดกันแต่ภาษาไทยล้วน ๆ ดีกว่า ฟังก็ง่ายด้วย

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

■■■■

แวดวงธรรมกาย

โดย **วิชชาธร**

ในวันคืนที่ได้ผ่านพ้นไปวันแล้ววันเล่านั้น แม้จะเห็นว่า ดวงอาทิตย์ยังคงหายลับไปในยามเย็น และโผล่พ้นขอบโลกขึ้นมาใหม่ในยามเช้า ในทิศทางเดิมอยู่ก็ตาม แต่สรรพสิ่งในโลกก็ยังคงฝังจมอยู่ภายใต้อำนาจของการแปรเปลี่ยน ไม่แน่นอน และยึดเอาเป็นที่พึ่งไม่ได้อยู่อย่างนั้น

ซึ่งในความเป็นธรรมชาติที่ไม่แน่นอนนี้เอง ที่หมู่สัตว์โลกน้อยใหญ่ ได้ประคับประคองให้ชีวิตดำเนินไป ตามแต่จักษุแห่งตนจะมองเห็นได้ ซึ่งบ้างก็มีจักษุอันแจ่มใส เพราะมีปัญญาที่สว่างไสวเป็นอาภรณ์ จึงพอมองเห็นหนทางที่จะนำตนให้หลุดพ้นออกไปจากกรงขังแห่งไตรลักษณ์ได้ แต่บ้างก็มีจักษุที่ขุ่นมัว เพราะมีอวิชชาอันมืดสลัวเป็นอาภรณ์ จึงรังแต่จะตกไหลไปตามกระแสของอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซ้ำแล้วซ้ำอีกอย่างน่าอนาถใจ

แล้วท่านละ....จะเลือกเดินไปบนเส้นทางใด เพื่อที่ชาตินี้ท่านจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่เกิดมาเปล่าแล้วตายไปเปล่าอย่างนี้

พระปลิว ถาวรธมฺโม อายุ ๗๒ พรรษา ๒๔
รักษาการ เจ้าอาวาสวัดคีรีพิศาล อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี

▷ สิ่งบันดาลใจที่ทำให้อยากเข้ามาปฏิบัติธรรมก็คือ ในสมัยนั้นหลวงวิจิตรวาทการได้เขียนหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่งชื่อ **จิตตานุภาพ** ซึ่งได้พูดถึงการฝึกหัดของพวกโยคี แล้วอาตมาก็ยังมีความสนใจในเรื่องของวิชาลี้ลับต่างๆ อยู่ จึงได้ลองฝึกหัดตามหนังสือของคุณหลวงวิจิตรฯนั้น

▷ สมัยนั้นมันก็ยังหนุ่มๆ อยู่ มีความสนใจในเรื่องลี้ลับต่างๆ ก็ต้องไปพูดคุยศึกษา กับพระภิกษุอยู่เสมอๆ จึงได้ทราบว่ามีอยู่อย่างที่พวกโยคีประพฤติกันนั้นก็มีปฏิบัติกันในพระพุทธศาสนาในเมืองไทยเรา คือการปฏิบัติกัมมัฏฐานนั่นเอง ซึ่งก็มีขั้นมีตอนเป็นลำดับไป การที่จะรู้แจ้งเห็นจริงได้นั้น ก็ต้องอุทิศตนเองมาบวชเป็นพระภิกษุ เพื่อที่จะได้ทำกันอย่างจริงๆ จังๆ ก็เลยลาออกจากงานในตอนนั้นแล้วเข้าบวชเป็นพระเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๖

▷ พอบวชแล้วต่อมาไปเรียนกัมมัฏฐานที่วัดมหาธาตุ มีพระราชสิทธิมุนีเป็นพระอาจารย์ แล้วไปเรียนที่วัดปรินายก มีพระมหาชุบเป็นพระอาจารย์ กินเวลาประมาณ ๒-๓ ปีได้ที่เรียนทีหลังพระอาจารย์ได้ลาสิกขาไปมีครอบครัว

▷ เรื่องธรรมกายนี้มาได้ยินเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๙ คือตอนที่อยู่จำพรรษาที่วัดคีรีพิศาล พออาพาธก็ได้เข้ารักษาตัวในกรุงเทพฯที่ ร.พ. สงฆ์ พอออกพรรษาก็ได้คุยกับพระนวกะในขณะที่นั่งรถกลับจันทบุรี ท่านก็ได้เล่าถึงการที่ได้ศึกษาแนวธรรมกายนี้มา อาตมาก็เลยรู้สึกสนใจ เพราะได้พยายามปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่หลังบวชแล้ว ราวพ.ศ. ๒๕๐๘-๐๙ นั่นแหละ นี่ก็เนิ่นนานมาจนเดี๋ยวนี้ ก็ยังมีชีวิตอยู่ เลยมาคิดว่า เอ..นี่ก็บั้นปลายของชีวิตแล้ว เราก็ไม่รู้ว่าจะเร็วหรือช้านะ พอมาคิดตามพระพุทธพจน์ที่ว่า ละชั่ว ประพฤติดี ทำใจให้ใสสะอาดนั้น จึงว่าสมควรจะปฏิบัติดู พร้อมกันนั้นทางสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้ส่งข่าวการเปิดอบรมพระกัมมัฏฐานไปถึงที่วัดด้วย อาตมาก็เลยสมัครมา และขออนุญาตมาอยู่ก่อนเวลาของการเปิดอบรมจริง เพราะเป็นห่วงเรื่องสังขารร่างกายที่ไม่แน่นอนนี้ ทางสถาบันฯก็อนุญาต

▷ ข้อวัตรปฏิบัติที่นี่อาตมาคิดว่าเป็นวัดแบบครึ่งป่าครึ่งเมือง คือไม่เคร่งครัดจนเกินไป แล้วก็ไม่หย่อนยานจนเกินไป สรุปว่าเป็นสายกลางๆ เพราะมีการปฏิบัติที่ไม่เคร่งเครียด จนขนาดที่ทำให้เสียอารมณ์ได้ แต่ก็ไม่ได้ปล่อยปละละเลยจนเกินไป เรียกได้ว่ากำลังพอดีๆ นะ เรื่องการอยู่การขบฉัน ก็เป็นไปตามที่เขามีให้ อาตมาสู้ได้ แต่ถ้าจะว่ากันในเรื่องอาหารตามจริงแล้ว ที่นี่ก็ไม่เป็นที่สองรองใครจากจังหวัดอื่นๆ หรือสำนักอื่นๆ ที่เคยผ่านมานะ เพราะก็ได้การสนับสนุนจากญาติโยม ซึ่งเรียกว่าอุดมสมบูรณ์ดี โดยเฉพาะที่มีความประทับใจมากที่สุด ก็คือมีคุณโยมท่านหนึ่งได้รับเป็นเจ้าภาพทำฟันให้ เพราะอาตมาอายุมันก็มากแล้ว ฟันฟางมันก็หักเกือบหมดนะ นั่นเขาก็เสียเงินไปมาก ระหว่างที่ทำฟันนี่ทางสถาบันฯ ก็ดูแลจัดหาอาหารพิเศษให้ด้วยความเมตตาอารีให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

▷ ข้อวิจารณ์ความเห็นต่อเรื่องวิชชาธรรมกายนี้ เราต้องมาวิเคราะห์คำว่าธรรมกายกันก่อนว่ามีหนทางมาอย่างไร หรือมีมาในพระสูตรใด แต่อาตมามีความเข้าใจเอาเองนะว่าวิชชาธรรมกายนี้เป็นวิธีการปฏิบัติขั้นสุดท้ายทีเดียว ดังพระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า ให้ละชั่วให้ประพฤติดี ทำใจให้ผ่องใส ก็คงเอามาจากสุดยอดของพระพุทธพจน์อันที่ว่า **สพฺพปาปสฺส อกรณํ กุสลสฺสูปสมฺปทา สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธาน สาสนํ** อาจจะเอาปริศนาธรรมมาจากอันนี้ นี่อาตมาสันนิษฐานนะ พอเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดสามพระยา ท่านให้โอวาทรับรองว่าวิชชาธรรมกายนี้สูงมากอย่างนี้ ก็ต้องเป็นอย่างนั้นละนะ เพราะท่านมีความรู้มีการศึกษามาก ว่าที่จริงคำนี้เป็นปริศนานะ ถ้าไม่พิจารณากันให้ดี และไปมองแต่เฉพาะในแง่ของพระสูตรแล้ว ก็คงจะหายาก แต่พระอาจารย์เสริมชัยท่านก็ได้พยายามค้นคว้านำมาอ้างอิงอยู่บ้างเหมือนกัน

▷ ถ้าจะมาพูดถึงการที่ได้ไปรู้ไปเห็นนั้น สำหรับผู้ที่เข้าถึงแล้วก็ต้องได้เห็นอย่างนี้ พอถูกต้องอย่างนี้แล้วก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาทับทวีขึ้นมา อันนี้เป็นธรรมดา แต่บางคนที่ยังไม่รู้ไม่เห็นก็อาจจะว่า เอะ... มันอะไรกัน ความจริงเรื่องอย่างนี้ มันเป็นที่วิธีการสอนที่

แตกต่างกันไปตามแต่ละสำนักแต่ละอาจารย์ ซึ่งอาตมาก็ผ่านมาเยอะ แต่ถ้าทำถูกต้องจนใจเป็นกลางได้ ก็เป็นอันไม่ผิดเป้าหมายของพระพุทธศาสนา ฉะนั้นเมื่อเราปลงใจเป็นศิษย์เข้าเรียน ก็ต้องรับฟังประพฤติตามโอวาทนั้น ๆ และที่สำนักนี้ ก็ยังได้ถ่ายทอดวิชชาด้วยความเอ็นดู ไม่ได้ปิดบังอะไร

▷ ถามเรื่องการครองจีวรขององค์ธรรมกายพระพุทธเจ้านั้น ก็ต้องบอกว่า ท่านครองจีวรแบบธรรมดา ๆ ไม่มีผ้ารัดอกอย่างที่หุ่นรูปเหมือนหลวงพ่อสดนี้หรอกนะ อันนี้ไม่มี...ไม่มี

๐๐๐

ศิริชัย เชื่อมวราศาสตร์ อายุ ๑๔ ปี
โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จ.นครปฐม

▷ ผมเคยฝึกทำสมาธิมาบ้างครับที่โรงเรียน คือมีอาจารย์มาชวนไปนั่งฝึกแบบนี้ คือภาวนาสัมมาอะระหังแล้วนึกถึงลูกแก้วนี้ละครับ

▷ ใช้เวลาไม่นานครับ เพราะคราวนั้นพอไปเริ่มฝึกก็ตั้งใจทำตามที่ครูเขาสอน ก็เห็นเลย เห็นจริง ๆ แล้วต่อมาก็ฝึกตามขั้นตอนจนถึง ๑๘ กายครับ

▷ พอมาที่สถาบันฯนี่ก็ได้ไปต่อวิชชาจากหลวงป๋า ทำให้ธรรมะดีขึ้นคล่องขึ้น การเห็นแจ่มชัดขึ้น เพราะผมได้ฝึกพิศดารกายและเรียนรู้วิชชาชั้นสูงด้วยครับ

▷ การฝึกสมาธินี่คิดว่าคงให้ประโยชน์มาก โดยเฉพาะด้านการเรียนสำหรับผม เพราะว่าทำให้ความจำดีขึ้น และคิดว่าการฝึกธรรมะนี้คงจะมีผลดีถึงพ่อแม่ด้วยครับ

▷ เดี๋ยวนี้รู้สึกเย็นไม่ค่อยขี้โกรธง่าย ๆ แล้ว ดีขึ้นครับ

▷ ได้มาที่นี่ก็เพราะอาจารย์ท่านชวนมาครับ ก็รวมกับเพื่อน ๆ ได้ ๔-๕ คน

▷ พอมาอยู่ที่นี่หลายวันก็เริ่มได้เรียนรู้เรื่องประวัติต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาครับ ได้รู้ว่าการกราบไหว้ที่ถูกต้องควรทำอย่างไร และได้รู้ถึงวิธีทำสมาธิระดับสูง ๆ ขึ้นไปด้วยครับ

▷ ตอนนี้ผมคิดอย่างนี้ครับว่า อยากให้พวกเยาวชนอย่างผมมานั่งสมาธิกันบ้าง อย่ามัวแต่ไปเล่นเลย จะได้มีโอกาสรับประโยชน์อย่างที่ผมเป็นอยู่บ้าง

๐๐๐

นันทพร พุ่มแสง อายุ ๑๖ ปี
โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี จ.ราชบุรี

▷ เคยฝึกสมาธิมาบ้างเหมือนกันที่วัดทราย ตอนนั้นเพื่อนชวนไปค่ะ

▷ ชอบบรรยากาศที่นี่มาก ถูกใจค่ะ เพราะดูสงบดี ร่มรื่นพอสมควรนะคะ

▷ พอปฏิบัติมาจนถึงวันที่ ๕ ก็เห็นดวงค่ะ แล้วก็ทำไปเรื่อย ๆ ตามที่ท่านสอน ตอนนี้เริ่มเรียนวิชชาชั้นสูงแล้วค่ะ

▷ เมื่อเข้าถึงนิพพานก็เห็นพระพุทธเจ้าด้วยค่ะ ท่านห่มครองจีวรธรรมดาไม่มีผ้ารัดอก

▷ ได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้นเมื่อมาอยู่ที่นี่ เช่น เรื่องพิธีต่าง ๆ ในทางพุทธศาสนา ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น การกราบแบบเบ็ญจางคประดิษฐ์ และยังมีการสอนให้รู้จักการอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ด้วยค่ะ

▷ เดี๋ยวนี้รู้สึกสงบและใจเย็น ไม่คิดมากฟุ้งซ่านเรื่อยเปื่อยเหมือนแต่ก่อนค่ะ ขณะเมื่อไปอยู่ที่กลางองค์พระก็จะรู้สึกสบายใจมาก ๆ

▷ การฝึกสมาธินี่คิดว่ามีประโยชน์หลายอย่างนะคะ เช่น ความจำดีขึ้นและก็คงมีผลให้การเรียนดีขึ้น

▷ คนที่ยังไม่มีโอกาสปฏิบัติธรรมนี่ ถ้าหากแนะนำเขาได้ ก็จะบอกจะชักชวนให้เขาหัดปฏิบัติบ้าง แล้วเราก็ยังจะได้บุญได้กุศลด้วย แต่ถ้าหากเขาบอกว่า เขาปฏิบัติวิธีอื่นอยู่แล้ว ก็จะไม่ว่าอะไร คงจะแนะนำได้เท่าที่ทำได้ค่ะ

๐๐๐

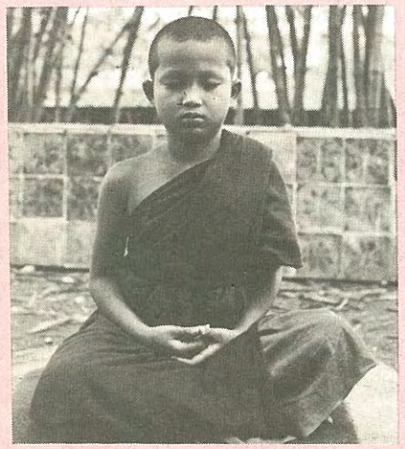

สามเณร ชัชวาลย์ วังโสภา อายุ ๙ ปี
ชั้น ป.๔ โรงเรียนเทศบาล ๓ จ.ลำปาง

▷ ผมอยากบวชเองครับ แล้วคุณแม่ก็ให้บวชครับ

▷ ผมมาฝึกได้ ๒ วัน ก็เห็นดวงก่อนครับ แล้วต่อมาก็ได้เห็นองค์พระครับ ครั้งแรก ๆ ก็ยังเห็นไม่ค่อยชัดครับ แต่ตอนนี้ชัดขึ้นกว่าเดิมแล้วครับ

▷ ผมมีพี่น้องรวม ๔ คนครับ

▷ เมื่อผมเห็นพระธรรมกายนั้น มีจีวรมีสังฆาฏิครับ ไม่เห็นมีผ้ารัดอกครับ

▷ อยากให้คนที่เขายังไม่ได้ปฏิบัติธรรมให้มาบวชเถอะครับ อยากให้มาบวชวัดนี้แหละครับ เพื่อให้เขาได้ประโยชน์ในเรื่องธรรมะนี่ละครับ เช่นได้ฟังเทศน์ครับ

๐๐๐

ษมาภรณ์ สราญกวิน
โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี จ. ราชบุรี

▷ ก่อนนั้นเคยศึกษาเรื่องศาสนาอื่นมาบ้าง เคยกระทั่งไปเข้าค่ายกับน้องสาว ไปโบสถ์กับเขาแต่ใจเราก็ไม่รับ ไม่ถูกจริตตนเอง ก็เลยมาศึกษาเรื่องศาสนาพุทธ

▷ เคยไปปฏิบัติที่วัดพระธรรมกาย จังหวัดปทุมธานีเหมือนกัน แต่ไม่ได้ผลอะไรแล้วก็ไม่ชอบด้วย เพราะมีคนมากมายเกินไป อยากจะถามอะไรกับพระสงฆ์ก็ทำไม่ได้ ต้องไปถามหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งเมื่อฟังคำตอบคำอธิบายแล้ว ก็ไม่สามารถทำให้เราเข้าใจแจ่มแจ้งพอ ก็เลยเลิกสนใจไปพักหนึ่งค่ะ

▷ ที่ได้มาศึกษาอีกครั้งที่สถาบันฯนี่ ก็เพราะได้ย้ายมาสอนหนังสือที่โพธาราม แล้วมีเพื่อนอาจารย์ด้วยกัน แนะนำให้มาลองศึกษาดูค่ะ

▷ ครั้งแรกที่มาก็ประทับใจตั้งแต่เมื่อย่างเข้ามาในสถาบันฯ แห่งนี้ เพราะว่าเป็นสถานที่มีความสงบมาก มีความรู้สึกว่าเหมาะสมจะเป็นสถานที่ในการปฏิบัติธรรมจริง ๆ ไม่ใช่มีผู้คนมากมายเช่นบางวัดที่มีคนมากขนาด เราต้องไปนั่งนอกวัด แบบนี้ไม่ชอบค่ะ อีกประการหนึ่งคือรู้สึกศรัทธาในพระสงฆ์ที่นี่มาก เพราะสังเกตเห็นว่าท่านมีหลักปฏิบัติที่เคร่งมากในศีลในวินัยดีค่ะ

▷ ตอนนี้ก็ปฏิบัติจนได้ผลแล้วคือ เข้าถึงธรรมกายแล้ว และต่อ ๑๘ กายได้แล้วค่ะ ส่วนวิชชาชั้นสูงนั้นเพิ่งเริ่ม

▷ เมื่อมาใน ๒ วันแรกก็ยังไม่ได้อะไรค่ะ จิตใจยังคิดถึงเรื่องนี้เรื่องโน้นอยู่ มาหยุดเอาเมื่อเข้าวันที่ ๓ จึงเริ่มค่อยเห็นดวงปฐมมรรคค่ะ ตอนนั้นเวลาเห็นดวงก็สามารถเห็นตลอดแม้ยามเดินยืนไปไหนมาไหนด้วย พอเลยมาวันที่ ๔-๕ ก็ก้าวหน้าต่อไปจนถึงธรรมกายเลย

▷ อยากจะบอกไปยังผู้ที่ไม่เคยปฏิบัติธรรมนั้น ให้มาเริ่มฝึกกันที่นี่ค่ะ เพราะมีหลักและวิธีการสอนที่ดีมากนะคะ ซึ่งโดยปกติแล้ว เวลาที่เราจะทำอะไรในชีวิตประจำวันนั้น เราก็ต้องมีสมาธิ ดังนั้นจึงควรมาฝึกหัดใจตนให้มีสมาธิ เพื่อที่ว่าเราจะได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ต่อไปได้ดีที่สุดค่ะ

๐๐๐

สุขใจไร้ทุกข์จริง เมื่อชาย-หญิง เข้าถึงธรรม

ขอเชิญร่วมเฝ้ารับเสด็จ

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาฯ

เนื่องในพิธียกฉัตรพระประธาน ประจำศาลาอเนกประสงค์

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

เวลา ๑๔.๐๐ น.

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

เจ้าคณะใหญ่หนกลาง

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

เป็นประธาน

เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน แด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๑๖

ในวันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

เวลา ๑๐.๐๐ น.

พระคุณเจ้ารูปใดสนใจจะเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานในครั้งนี้ โปรดแจ้งความประสงค์ ทางจดหมายมายัง พระอาจารย์ เสริมชัย ชยมงฺคโล ตึกศรีบุณยรัตน์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐

พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกเบื้องขวา

โดย **พระพรหมคุณาภรณ์** *

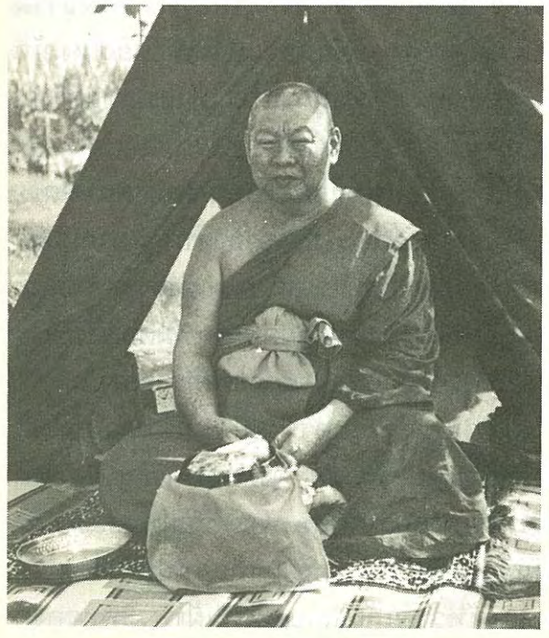

พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์

ชาติภูมิ

ท่านพระสารีบุตร เป็นสาวกองค์สำคัญในพระพุทธศาสนา เลิศกว่าสาวกทั้งหลายในทางปัญญา ดำรงตำแหน่งอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธองค์ เป็นบุตรของพราหมณ์ ชื่อ วังคันตะ และนางสารี พราหมณ์ผู้บิดาเป็นนายบ้าน เกิดในบ้านนาลันทะ (นาลกะ) ไม่ห่างจากเมืองราชคฤห์ ในแคว้นมคธนัก ท่านมีชื่อ ๒ ชื่อคือ ชื่อว่า อุปติสสะ และ สารีบุตร เพราะเป็นลูกของพราหมณ์ผู้มั่งคั่ง ประกอบกับท่านเป็นเด็กเฉลียวฉลาด ท่านมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อ โกลิตะ เป็นบุตรของพราหมณ์นายบ้านผู้หนึ่งเหมือนกัน ทั้งสองคนมักไปไหนมาไหนด้วยกัน และเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในถิ่นนั้น

** ได้รจนาไว้เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ ที่พระเทพคุณาภรณ์*

ดูหนังดูละครย้อนดูตน

วันหนึ่งสหายทั้งสองคนได้ชวนกันไปดูมหรสพซึ่งเขาจัดเป็นประจำปีที่ยอดเขาแห่งหนึ่ง ตามธรรมดาอุปติสสะเป็นคนร่าเริงสนุกสนาน และมักตกรางวัลแก่ผู้แสดงในตอนที่ตนชอบใจ แต่วันนั้นอุปติสสะเงียบเหงา ไม่รื่นเริง กลับแสดงความเศร้าสลดจนเห็นได้ชัด เพราะเกิดความคิดว่า คนพวกนี้ คือ ทั้งผู้แสดงและผู้ดู ไม่ทันถึง ๑๐๐ ปี ก็จะต้องตายหมด มัวมานั่งดูอยู่อย่างนี้จะมีประโยชน์อะไร ควรที่จะหาทางให้พ้นไปจากสิ่งเหล่านี้ ขณะที่อุปติสสะครุ่นคิด โกลิตะมองดูเห็นผิดสังเกตจึงถามขึ้น ทราบว่าอุปติสสะมีความรู้สึกตรงกับที่ตนรู้สึก จึงตกลงกันเสาะแสวงหาที่บวช ได้ตัดสินใจพาบริวารไปบวชในสำนักท่านสัญชัยซึ่งเป็นนักบวชประเภทหนึ่งในสมัยนั้น เมื่อบวชแล้วได้สนใจในลัทธิของอาจารย์เป็นพิเศษเรียนจนจบหมดทุกอย่าง สอบถามอาจารย์ว่ามีอะไรที่จะต้องศึกษาอีก ได้รับคำตอบว่าหมดแล้ว และถูกอาจารย์ขอร้องให้ช่วยเป็นอาจารย์สอนลัทธินั้นสืบต่อไป แต่เห็นว่า ลัทธินั้นยังไม่เป็นที่พอใจของตน เพราะไม่เป็นทางแห่งความหลุดพ้น จึงได้ตกลงกับโกลิตะผู้สหายว่า ใครได้โมกษธรรมจงบอกแก่กัน

พบนักบวชผู้น่าเลื่อมใส

เวลานั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงส่งพระสาวกออกประกาศพระศาสนาไปในทิศทางต่าง ๆ ส่วนพระองค์ได้เสด็จมาถึงเมืองราชคฤห์และประทับอยู่ที่เมืองนั้น ท่านพระอัสสชิ ซึ่งเป็นพระอรหันต์ผู้ประกาศพระศาสนารูปหนึ่งได้เดินทางมาเฝ้าพระพุทธองค์ ออกบิณฑบาตตอนเช้าตรู่ด้วยอาการสงบน่าเลื่อมใส ขณะนั้นอุปติสสะกำลังเดินมาจากสำนักปริพาชกพบเห็นเข้ารู้สึกแปลกใจ และเกิดเลื่อมใส เพราะไม่เคยเห็นนักบวชแบบนั้นเลย อยากจะสนทนาด้วย แต่เห็นว่าท่านกำลังบิณฑบาต จึงเดินตามไปข้างหลัง เมื่อท่านกลับไปฉันเสร็จ ได้เข้าไปขอโอกาสถามพร้อมกับยกย่องว่าอินทรีย์ของท่านผ่องใสนักผิวพรรณของท่านผุดผ่อง ท่านบวชเจาะจงท่านผู้ใด ใครเป็นครูของท่าน ท่านชอบใจธรรมะของใคร ท่านพระอัสสชิตอบให้ทราบโดยตลอด เมื่อได้ฟังคำตอบแล้วได้ขอให้ท่านกรุณาแสดงธรรมโปรด ท่านพระอัสสชิชี้แจงว่าท่านยังใหม่นักบวชยังไม่นาน แต่ถูกขอร้องให้แสดงโดยสังเขปท่านจึงแสดงธรรมะว่า

> **เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต**
> **เตสญฺจ โย นิโรโธ จ เอวํวาที มหาสมโณ.**
> พระตถาคตทรงแสดงเหตุแห่งธรรมทั้งหลายซึ่งมีเหตุเป็นแดนเกิดและความดับแห่งธรรมนั้น พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้

ท่านพระสารีบุตรฟังจบแล้วได้มีความเข้าใจถึงขั้นดวงตาเห็นธรรม จึงถามถึงพระบรมศาสดาทราบว่าพระบรมศาสดาประทับอยู่ที่พระเวฬุวันในเมืองราชคฤห์ ขอถือโอกาสลาไปพบเพื่อนเพื่อบอกให้ทราบแล้วจะพากันไปเฝ้าพระพุทธองค์ เมื่อพบโกลิตะได้เล่าเหตุการณ์ให้ฟังมา โกลิตะก็เข้าใจถึงขั้นดวงตาเห็นธรรมเช่นกัน ทั้งสองคนได้พากันไปหาอาจารย์ และชักชวนให้ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แต่กลับได้รับคำปฏิเสธ พร้อมทั้งวาทะของอาจารย์ว่าในโลกนี้คนโง่มาก คนฉลาดน้อย คนโง่มาหาเรา คนฉลาดจงไปหาพระสมณะโคดม ทั้งนี้เพราะมีมานะทิฐิว่า ตนเป็นหัวหน้าหมู่หัวหน้าคณะยอมให้ใครไม่ได้ อยู่กับคนโง่ดีกว่าการทำลายมานะทิฐิ เพื่อความเจริญอย่างแท้จริง

เข้าเฝ้าพระพุทธองค์

ท่านพระสารีบุตรแม้จะถูกสัญชัยขอร้องให้อยู่กับตนต่อไป ก็ไม่ยอมฟัง พาบริวารพร้อมทั้งท่านพระโมคัลลานะไปเฝ้าพระพุทธองค์ที่พระเวฬุวันแล้วทูลขออุปสมบท พระพุทธองค์ทรงบวชให้ด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทาโดยทั่วกัน เมื่ออุปสมบทแล้ว บรรดาบริวารได้บรรลุพระอรหัตโดยไม่นานนักท่านพระโมคคัลานะอุปสมบทได้ ๗ วัน จึงได้บรรลุพระอรหัต ส่วนท่านพระสารีบุตรอุปสมบทได้กึ่งเดือน จึงได้บรรลุพระอรหัตโดยการได้สดับพระธรรมเรื่องทิฐิ และวิธีละทิฐิ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงแก่ปริพาชกคนหนึ่ง ชื่อ ทีฆนขะอัคคิเวสสนโคตร ที่ถ้ำสุกรขาตา บนเขาคิชฌกูฏเมืองราชคฤห์

ในอรรถกถากล่าวว่า การที่ท่านพระสารีบุตรบรรลุพระอรหัตช้า เพราะมีปัญญามาก คนมีปัญญามากต้องใคร่ครวญมาก และได้อุปมาไว้ว่าเหมือนพระราชา เมื่อจะเสด็จไปไหนจะต้องตระเตรียมเป็นการใหญ่ ต่างการไปของสามัญชน

ทรงยกย่องว่ามีปัญญามาก

ต่อมาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงยกย่องท่านพระสารีบุตรไว้ในตำแหน่งเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายทางปัญญา เพราะเป็นพระสาวกรูปเดียวที่สามารถแสดงพระธรรมจักร และอริยสัจทั้งสี่ได้กว้างขวางพิสดารแม้นกับพระพุทธองค์ ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงปัญญาของท่านพระสารีบุตรมากแห่ง เช่น กล่าวว่าปัญญาของท่านพระสารีบุตรกว้างใหญ่ไพศาล หากจะใช้ความเร็วแห่งปัญญานับเม็ดฝนที่ตกลงมา หรือนับเม็ดทรายในพื้นแผ่นดิน สิ่งทั้งสองนั้นก็จะหมดไปก่อนคือไม่พอให้นับ ต่อมาพระพุทธองค์ทรงตั้งไว้ในตำแหน่งอัครสาวกเบื้องขวา และทรง

ยกย่องเป็นพระธรรมเสนาบดี หมายถึงแม่ทัพธรรม ส่วนพระองค์ทรงเป็นธรรมราชา จึงเป็นคำคู่กันในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาว่า **ธรรมราชา ธรรมเสนาบดี** บางแห่งใช้คำว่า ธรรมเสนาบดี ก็เป็นเครื่องหมายให้รู้ว่า ท่านพระสารีบุตร

พระภิกษุเดินทางไกลต้องลาท่านพระสารีบุตร

หากมีพระภิกษุมาทูลลาเพื่อเดินทางไกล พระพุทธองค์มักตรัสให้ไปลาท่านพระสารีบุตรด้วย เช่นครั้งหนึ่งพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่เมืองเทวทหะ ภิกษุเป็นจำนวนมากมาทูลลาเพื่อเดินทางไปปัจฉาภูมิชนบท พระพุทธองค์ตรัสถามว่าลาพระสารีบุตรแล้วหรือ และทรงแนะนำให้ไปลาท่านพระสารีบุตร ท่านพระสารีบุตรได้ให้โอวาทตักเตือนภิกษุเหล่านั้นเป็นอันมาก เช่นว่าหากเขาถามว่าครูของท่านสั่งสอนอย่างไร พึงตอบเขาว่า ทรงสอนให้ละความกำหนัดรักใคร่ หากเขาถามต่อไปว่า กำหนัดรักใคร่อะไร พึงตอบเขาว่า กำหนัด รักใคร่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ที่นำมากล่าวนี้เพียงส่วนหนึ่งของโอวาทที่ท่านพระสารีบุตรสอนพระภิกษุที่จะเดินทางไกลไปต่างประเทศ เพราะความสามารถเป็นอเนกประการ และเพราะท่านมีน้ำใจอนุเคราะห์เพื่อนบรรพชิตทั้งหลาย พระพุทธองค์จึงทรง **เปรียบท่านพระสารีบุตรเหมือนมารดาผู้ให้กำเนิด** คู่กับท่านพระโมคคัลลานะซึ่ง **เปรียบเหมือนนางนม** พระพุทธองค์ทรงแนะนำภิกษุทั้งหลายให้พยายามคบหาสมาคมกับท่านพระสารีบุตร

ท่านพระสารีบุตรมีปฏิภาณ

ครั้งหนึ่งพระภิกษุชื่อยมกะ มีความเห็นผิดว่าพระขีณาสพตายแล้วขาดสูญ แม้ภิกษุทั้งหลายจะคัดค้านอย่างไร เธอก็ไม่ยอมเชื่อฟังพระภิกษุทั้งหลายขอให้ท่านพระสารีบุตรช่วยแก้ไข ท่านได้ใช้ปฏิภาณสอบถามพระยมกะเป็นข้อ ๆ เช่นว่าขันธ์ห้ากับพระขีณาสพเป็นอย่างเดียวกันหรือ จนพระยมกะเข้าใจแยกอย่างถูกต้อง และยอมจำนน ในเรื่องนี้เองท่านพระสารีบุตร ได้แสดงข้ออุปมาเรื่องขันธ์ห้าไว้อย่างน่าฟัง เพราะเหตุที่ท่านมีปัญญาปฏิภาณ จึงปรากฏว่า มีพระสูตรที่ท่านแสดงเป็นอันมาก เช่น

สังคีติสูตร ทสุตตรสูตร แสดงธรรมเป็นหมวดตั้งแต่ 1 ถึง 10 หมวด

สัมมาทิฐิสูตร แสดงความเห็นที่ถูกต้องแต่ละอย่าง

อนังคณสูตร แสดงกิเลสอันยั่วยวนใจ และความแต่งแห่งบุคคล

ปฏิสัมภิทามรรค แสดงญาณต่าง ๆ

ท่านกล่าวกันว่า ภาษิตของท่านพระสารีบุตรมากกว่าพระสาวกองค์อื่น ๆ

กตัญญูกตเวทีตัวอย่าง

พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านพระสารีบุตรอีกทางหนึ่งว่า เป็นกตัญญูกตเวทีตัวอย่าง ดังมีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งราธพราหมณ์ปรารถนาจะบวช แต่ภิกษุทั้งหลายไม่รับบวชให้ เพราะชราเกินไป พระพุทธองค์ทรงทราบเรื่องนี้แล้วทรงประชุมสงฆ์ทรงสอบถามถึงผู้ที่พอจะระลึกความดีของราธพราหมณ์ได้ ปรากฏว่าท่านพระสารีบุตรระลึกได้ ครั้งหนึ่งท่านไปบิณฑบาต ราธพราหมณ์ได้ให้คนนำข้าวมาใส่บาตรให้ท่านทัพพีหนึ่ง พระพุทธองค์จึงทรงมอบให้ท่านพระสารีบุตรสงเคราะห์ให้แกได้บวช ท่านพระสารีบุตรจึงบวชให้ด้วยวิธี **ญัตติจตุตถกรรมวาจา** ครั้งแรก

อีกเรื่องหนึ่ง ท่านพระสารีบุตรได้ฟังธรรมครั้งแรกจากท่านพระอัสสชิ ต่อมาแม้ท่านจะเป็นอัครสาวกเบื้องขวา แต่เมื่อทราบว่าท่านพระอัสสชิอยู่ทางทิศไหน ท่านจะนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น

เป็นอุปัชฌาย์บวชสามเณรองค์แรก

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ได้เสด็จไปโปรดพระประยูรญาติ ณ กรุงกบิลพัสดุ์ พระนางพิมพาทรงแนะให้พระราหุลกุมารทูลขอพระราชสมบัติ แต่พระพุทธองค์ทรงประสงค์จะประทานอมตอริยทรัพย์ จึงทรงมอบหมายให้ท่านพระสารีบุตรบวชพระราหุลกุมารเป็นสามเณรองค์แรกด้วยวิธีถึงไตรสรณคมน์ ท่านพระสารีบุตรจึงทำหน้าที่เป็นอุปัชฌาย์บวชพระราหุลกุมาร ท่านจึงเป็น **พระอุปัชฌาย์บวชสามเณรองค์แรก** และได้เป็น **พระอุปัชฌาย์บวชราธพราหมณ์ด้วยวิธีญัตติจตุตถกรรมวาจาองค์แรก** และวิธีบวชอย่างนี้ใช้มาจนกระทั่งบัดนี้

บำเพ็ญกรณียกิจพิเศษ

ท่านพระสารีบุตรได้บำเพ็ญกรณียกิจพิเศษซึ่งเป็นประโยชน์แก่พระศาสนามาจนบัดนี้เป็นอเนกประการ เช่น ครั้งหนึ่งพระเทวทัตได้เกลี้ยกล่อมพระภิกษุผู้บวชใหม่ให้หลงเชื่อในตน แล้วแยกไปตั้งเป็นคณะขึ้น พระพุทธองค์ทรงมอบภาระให้ท่านพระสารีบุตร กับท่านพระโมคคัลลานะจัดการเรื่องนี้ ท่านพระสารีบุตรสามารถนำพระนวกภิกษุเหล่านั้นกลับคืนมาได้ โดยมิต้องลำบากแต่ประการใด

อีกเรื่องหนึ่ง เมื่อท่านมหาวีระศาสดาผู้ยิ่งใหญ่องค์หนึ่งถึงมรณกรรมลง บรรดาสาวกแตกแยกกันเป็นหมู่ ๆ หาอะไรเป็นหลักยึดมิได้เลย ท่านพระสารีบุตรเห็นเหตุการณ์เช่นนี้จึงได้กราบทูลให้พระพุทธองค์ทรงจัดคำสอนให้เป็นหมวดหมู่สะดวกแก่การกำหนด และนำสืบต่อกันไปและได้ทำเป็นตัวอย่าง เช่น การจัดหมวดธรรมะในทสุตตรสูตร เป็นต้น ต่อมาเมื่อพระพุทธองค์เสด็จปรินิพพานแล้ว ท่านพระมหากัสสปะได้ทำสังคายนาร้อยกรองพระธรรมวินัย ตามนัยที่ท่านพระสารีบุตรเคยปรารภไว้ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก

ปรินิพพาน

ในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ท่านพระสารีบุตรได้เดินทางไปยังมาตุภูมิเพื่อโปรดมารดา เมื่อท่านได้แสดงธรรมโปรดมารดาจนบรรลุโสดาปัตติผลแล้วก็ปรินิพพานเวลาใกล้รุ่ง วันเพ็ญเดือน ๑๒ พระจุนทะน้องชายซึ่งเดินทางไปด้วยได้จัดการปลงศพท่าน แล้วนำพระอัฐิธาตุมาถวายพระพุทธองค์ซึ่งประทับอยู่ที่พระเชตวันเมืองสาวัตถี พระพุทธองค์โปรดให้ก่อพระเจดีย์บรรจุพระอัฐิไว้ในเมืองนั้นเอง

หลักการเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน และเหตุที่บุคคลพึงเจริญภาวนานี้

โดย **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล**

ความจริง เรื่องของ "เวทนา" และเรื่องของ "จิต" นั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ "จิต" ทำหน้าที่คิดหรือน้อมไปสู่อารมณ์ต่าง ๆ จึงมีชื่อในภาษาบาลีในที่มากแห่งว่า "สังขาร" ส่วนเวทนานั้นเล่าก็ทำหน้าที่รับอารมณ์และเสวยอารมณ์ที่จิตคิดหรือน้อมไปหา และภายในจิตก็มี "วิญญาณ" ทำหน้าที่รู้หรือรับรู้อารมณ์ และภายในเวทนานั้นก็มี "สัญญา" ทำหน้าที่รวบรวมและจดจำอารมณ์

ธรรมชาติทั้ง ๔ อย่างนี้ แม้แต่ส่วนใดส่วนหนึ่งกระทบเข้ากับส่วนที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ ก็จะต้องกระทบกระเทือนถึงกันหมด กล่าวคือ ทำหน้าที่สัมพันธ์กันหมด ประดุจดังข่ายของใยแมงมุม ซึ่งไม่ว่าจะมีอะไรมากระทบส่วนหนึ่งส่วนใดของข่ายนั้น ก็จะกระเทือนถึงกันหมดทั้งข่าย

เพราะฉะนั้น เมื่อจะพูดถึงเรื่อง "เวทนา" ก็จะต้องพูดเกี่ยวพันไปถึงเรื่องของ "จิต" ด้วย และเมื่อจะพูดถึงเรื่องของจิต ก็จะต้องเกี่ยวข้องพาดพิงไปถึงธรรมชาติอื่นอีก คือ เวทนา สัญญา และวิญญาณด้วย แต่เพื่อให้ท่านได้ศึกษาให้เข้าใจในธรรมชาติของ "ใจ" ทั้ง ๔ อย่างนี้ ก็จะต้องแยกพิจารณากันเป็นอย่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องของ "เวทนา" และ "จิต" แล้วจึงค่อยสรุปรวมกันอีกทีหนึ่ง ก็จะเข้าใจได้โดยง่าย

ในลำดับนี้ จะได้กล่าวถึง เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน เสียก่อน

ก. **เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานนี้มีมาในสติปัฏฐานสูตร** แปลเป็นใจความว่า

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็อย่างไร ภิกษุ, ย่อมพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเนือง ๆ อยู่

๑. ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในศาสนานี้ เมื่อรู้รสสุขเวทนาก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสสุขเวทนา

๒. เมื่อรู้รสทุกขเวทนา ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสทุกขเวทนา

๓. เมื่อรู้รสอทุกขมสุขเวทนา ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสอทุกขมสุขเวทนา

๔. หรือเมื่อรู้รสสุขเวทนา มีอามิส (คือเจือด้วยกามคุณ) ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสสุขเวทนา มีอามิส

๕. หรือเมื่อรู้รสสุขเวทนา ไม่มีอามิส (คือไม่เจือด้วยกามคุณ) ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสสุขเวทนาไม่มีอามิส

๖. หรือเมื่อรู้ทุกขเวทนา มีอามิส ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสทุกขเวทนา มีอามิส

๗. หรือเมื่อรู้รสทุกขเวทนา ไม่มีอามิส ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสทุกขเวทนา ไม่มีอามิส

๘. หรือเมื่อรู้รสอทุกขมสุขเวทนา มีอามิส ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสอทุกขมสุขเวทนา มีอามิส

๙. หรือเมื่อรู้รสอทุกขมสุขเวทนา ไม่มีอามิส ก็รู้ชัดว่า บัดนี้เรารู้รสอทุกขมสุขเวทนา ไม่มีอามิส

อย่างนี้ ภิกษุย่อมพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเป็นภายในบ้าง ย่อมพิจารณาเห็นเวทนาใน

...ถ้าเกิดเวทนาอันเนื่องแต่ รูป เสียง กลิ่น รส หรือสิ่งสัมผัสทางกายก็เรียกว่า รู้รสเวทนาโดย มีอามิส...

เวทนาเป็นภายนอกบ้าง ย่อมพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งภายใน ทั้งภายนอกบ้าง ย่อมพิจารณาเห็นเป็นธรรมดา คือความเกิดขึ้นในเวทนาบ้าง ย่อมพิจารณาเห็นธรรมดา คือความเสื่อมไปในเวทนาบ้าง ย่อมพิจารณาเห็นธรรมดา คือทั้งความเกิดขึ้น ทั้งความเสื่อมไป ในเวทนาบ้าง ก็หรือสติ (ความระลึก) ว่าเวทนามีอยู่ เข้าไปตั้งอยู่เฉพาะหน้าแก่เธอนั้น แต่เพียงสักว่าญาณ (ความรู้) แต่เพียงสักว่า ความอาศัยระลึก เธอย่อมมีสันดานอันตัณหาและทิฏฐิไม่อาศัยอยู่ด้วย ย่อมไม่ถือมั่นอะไร ๆ ในโลกด้วย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุย่อมพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเนือง ๆ อยู่อย่างนี้แล."

ข. **หลักของการเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน**

การเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานนั้น หมายถึงการมีสติสัมปชัญญะเป็นปทัสถานในการเพียรระวังป้องกันและกำจัดกิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเกิดแต่เวทนา อันจะให้ผลที่เป็นความทุกข์ให้หมดสิ้นไป โดยการหมั่นมีสติสัมปชัญญะพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเป็นทั้งภายในและภายนอก

เวทนาที่ว่านี้ ถ้าเกี่ยวกับกาย ก็มีอยู่สองลักษณะ คือ ถ้ากายเป็นสุขก็เรียกว่า "สุขเวทนา" ถ้ากายเป็นทุกข์ก็เรียกว่า "ทุกขเวทนา" ถ้าเกี่ยวกับใจ ก็มีสามลักษณะ คือถ้าเป็นสุขใจ ก็เรียกว่า "โสมนัสเวทนา" ถ้าเป็นทุกข์ใจก็เรียกว่า "โทมนัสเวทนา" และถ้าเฉย ๆ คือใจสงบนิ่ง ก็เรียกว่า "อุเบกขาเวทนา" หรือ "อทุกขมสุขเวทนา"

ถ้าเกิดเวทนาอันเนื่องแต่ รูป เสียง กลิ่น รส หรือสิ่งสัมผัสทางกายก็เรียกว่า รู้รสเวทนาโดยมีอามิส แต่ถ้าเกิดเวทนาอันไม่เนื่องกับ รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งสัมผัสทางกาย ก็เรียกว่า รู้รสเวทนาโดยไม่มีอามิส ดังนี้เป็นต้น

การพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเป็นภายในคือการพิจารณาเห็นเวทนาภายในตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสุขเวทนา ทุกขเวทนา หรืออทุกขมสุขเวทนาอันไม่สัมปยุตต์ด้วยปัญญาอันเห็นชอบ แล้วเข้าไปยึดมั่นถือมั่นให้เกิดความทุกข์ เหล่านี้ มีอยู่ในใจของกายมนุษย์หยาบ-มนุษย์ละเอียด, ในใจของกายทิพย์หยาบ-ทิพย์ละเอียด, ในใจของกายรูปพรหมหยาบ-รูปพรหมละเอียด, และในใจของกายอรูปพรหมหยาบ-อรูปพรหมละเอียด **แล้วพึงให้ละวางเสียด้วยการเจริญภาวนา** ทำใจให้สงบให้หยุด ให้นิ่ง ผ่าน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุติ และวิมุตติญาณทัสสนะ **ก็จะผ่านเวทนาในเวทนาของกายต่าง ๆ ดังกล่าวเข้าสู่อุเบกขาเวทนาอันสัมปยุตต์ด้วยปัญญาอันเห็นชอบของกายธรรมหรือธรรมกาย และธรรมกายที่ละเอียด ๆ ต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด แล้วทรงคุณธรรมนั้นอยู่**

...และถ้าหากเจริญภาวนาได้ถึงธรรมกายแล้ว ยังสามารถจะเห็นเวทนาในเวทนาผู้อื่นโดยอาศัยปัจจัยภายในได้อีกด้วย...

เมื่อเจริญภาวนาได้ถึงธรรมกายแล้ว ย่อมพิจารณาเห็นเวทนาของกายโลกียะทั้ง ๘ กายข้างต้นนั้นว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตาโดยแจ้งชัด เพราะประสบกับอุเบกขาเวทนาอันสัมปยุตต์ด้วยปัญญาของธรรมกายซึ่งปัจจัยทั้งหลายกระทำหรือปรุงแต่งไม่ได้แล้ว จึงทำลายความเห็นผิดในเวทนาของมนุษย์ ทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม ว่าเป็นบุคคลตัวตน เราเขาของเราของเขา ซึ่งรวมเรียกว่า สักกายทิฏฐิ ลงเสียได้, กิเลส ตัณหา อุปาทานอันเกิดแต่เวทนา และที่จะให้ผลเป็นความทุกข์ก็ย่อมถูกกำจัดให้หมดสิ้นไปด้วย

อนึ่ง เมื่อใจของผู้ปฏิบัติธรรมนั้นจรดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายของพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดอยู่เสมอแล้ว ย่อมหลุดจากเวทนาอันมีลักษณะที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตาของกายโลกียะทั้ง ๘ หมด เข้าสู่อุเบกขาเวทนาอันสัมปยุตต์ด้วยปัญญาอันเห็นชอบ ถึงแล้วแล (ทรง) อยู่ เวทนาทั้งหลายแม้จะเกิดกับกาย ก็ย่อมจะเป็นสักแต่เวทนา และย่อมจะเห็นชัดว่าหาใช่ตัวตน บุคคล เราเขา ของเราของเขาไม่

ส่วนการให้พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาเป็นภายนอกนั้น ก็ได้แก่พิจารณาเห็นเวทนาในผู้อื่นหรือสัตว์อื่น ซึ่งย่อมมีทั้งภายนอก และภายในของภายนอกอีกเช่นกัน เป็นต้นว่า เห็นอาการทุกขเวทนา หรือ สุขเวทนา ของผู้อื่นที่แสดงออกภายนอกโดยทั่ว ๆ ไป และถ้าหากเจริญภาวนาได้ถึงธรรมกายแล้ว ยังสามารถจะเห็นเวทนาในเวทนาของผู้อื่นโดยอาศัยปัจจัยภายในได้อีกด้วย เช่นว่าเห็นบุคคลอื่นที่กำลังได้รับหรือเสวยผลบุญเป็นสุขเวทนาอยู่ โดยพิจารณาเห็นดวงเวทนา ณ ท่ามกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั้นสดใสไม่ขุ่นมัว และเห็นกายมนุษย์ละเอียดซึ่งเป็นกายในกายนั้นก็ละเอียด ประณีต ไม่ซอมซ่อ, แต่ถ้าผู้นั้นกำลังได้รับหรือเสวยผลจากบาปอกุศล เป็นทุกขเวทนา ก็จะพิจารณาเห็นดวงเวทนา ณ ท่ามกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั้น ขุ่นมัวไม่ผ่องใส กายมนุษย์ละเอียดก็ซอมซ่อ ดังนี้เป็นต้น หรือเมื่อน้อมเข้าสู่ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ และ จุตูปปาตญาณ ให้รู้ขันธ์ของตนเองหรือของสัตว์อื่นทั้งหลายที่ได้เคยเสวยสุขเวทนาหรือทุกขเวทนาในอดีตชาติหรือได้เห็นจุติและปฏิสนธิของสัตว์ทั้งหลายที่เป็นไปตามผลบุญหรือผลบาปอกุศลในภพภูมิต่าง ๆ อย่างนี้ก็ได้

ปัญญาอันเห็นแจ้งจากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ของสังขารธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งอย่างสังขารในภพสาม และของธรรมขันธ์ที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งอย่างธรรมกายหรือพระนิพพาน ตามธรรมชาติ

ที่เป็นจริงอย่างกว้างขวางดังที่กล่าวนี้เองที่เรียกว่า **เห็นแจ้ง เห็นวิเศษ** และการเจริญภาวนา เห็นกายในกาย, เวทนาในเวทนา, เห็นจิตในจิต และเห็นธรรมในธรรม เป็นทั้งภายในและภายนอกดังกล่าวนี้เองที่เรียกว่า **มหาสติปัฏฐาน**

การมีสติพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนา ทั้ง ณ ภายในและภายนอกดังที่กล่าวมานี้เองที่ทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมเกิดปัญญารู้แจ้งแทงตลอดในพระไตรลักษณ์ และเห็นเป็นธรรมดาในความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปของเวทนาทั้งหลาย บรรดาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น ทำให้คลายจากความเห็นผิด ยึดมั่นถือมั่นในเวทนาดังกล่าว และเป็นทางให้กำจัดอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายมิให้เกิดขึ้นในสันดานต่อไปอีก เป็นทางให้กาย วาจา และใจบริสุทธิ์ และได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

ข. เหตุที่บุคคลพึงต้องเจริญเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

เหตุผลที่สำคัญก็มีอยู่ว่า มนุษย์หรือสัตว์ทั้งหลายที่มีชีวิตนั้น นอกจากประกอบด้วยขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณแล้ว ยังประกอบด้วยอายตนะ และธาตุอีกด้วย สำหรับอายตนะนั้น ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ซึ่งเรียกว่า อายตนะภายใน ๖ สำหรับเป็นสื่อรับสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์จากภายนอก ซึ่งเรียกว่า อายตนะภายนอกอีก ๖ รูป คือ รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย และธรรมารมณ์หรือเรื่องราวที่เกิดกับใจ ซึ่งรวมเรียกว่า อายตนะ ๑๒ ภาษาบาลีว่า "สฬายตนะ"

เวลาที่อายตนะภายนอก กระทบเข้ากับอายตนะภายใน เป็นต้นว่า เมื่อรูปกระทบกาย หรือเกิดการสัมผัสทางกายขึ้นนั้น ถ้าเป็นรูปที่ถูกอารมณ์ถูกอกถูกใจ หรือน่ากำหนัดยินดี ก็จะเกิดอารมณ์เป็นสุขกาย ซึ่งเรียกว่า "สุขเวทนา" และในขณะเดียวกันก็ทำให้เป็นสุขใจไปด้วย เรียกว่า "โสมนัสเวทนา" ทีนี้แต่ถ้ารูปที่ได้สัมผัสนั้น ไม่ถูกอารมณ์ไม่น่ากำหนัดยินดี หรือไม่น่าพอใจ ก็จะเกิดอารมณ์ไม่สบายกาย เป็นทุกข์ทางกาย เรียกว่า "ทุกขเวทนา" และในขณะเดียวกันก็ไม่ชอบใจ หรือรู้สึกขยะแขยง เป็นทุกข์ทางใจ เรียกว่า "โทมนัสเวทนา" ดังนี้เป็นต้น

...ถ้าปล่อยให้จิตใจเคลิบเคลิ้ม เลื่อนลอยไปตามอารมณ์ที่เป็นสุข หรือเป็นทุกข์นั้นมากยิ่งขึ้นเพียงใด อาสวะ กิเลส ตัณหาในประเภทนั้น ๆ ก็จะฟุ้งขึ้นมาที่จิตใจมากขึ้นเพียงนั้น...

ถ้าปล่อยให้จิตใจเคลิบเคลิ้ม เลื่อนลอยไปตามอารมณ์ที่เป็นสุข หรือเป็นทุกข์นั้นมากยิ่งขึ้นเพียงใด อาสวะ กิเลส ตัณหาในประเภทนั้น ๆ ก็จะฟุ้งขึ้นมาที่จิตใจมากขึ้น ยิ่งเกิดตัณหามาก ก็ยิ่งเกิดอุปาทาน คือความยึดมั่น ถือมั่นในอารมณ์และสิ่งที่จะก่อให้เกิดอารมณ์นั้นมาก ก็ย่อมเป็นทางให้ทั้งกาย วาจา และใจ ปฏิบัติตามอำนาจของมันมาก

เมื่อไม่ได้สมปรารถนา หรือจำต้องพลัดพรากจากสิ่งที่ตนเองหวงแหน หรือทะยานอยากได้อยากมี หรืออยากเป็น หรือต้องประสบเข้ากับสิ่งที่ไม่น่ายินดี ไม่น่าพอใจ ก็ยิ่งเป็นทุกข์ใจ ทั้ง ๆ ที่สิ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์จากภายนอก หรือแม้แต่ตัวเราเองนั้นก็ล้วนแต่ต้องเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามเหตุปัจจัย ยิ่งยึดถือมาก ก็ยิ่งเป็นทุกข์มาก และผลสุดท้ายก็หาได้มีสิ่งใดจีรังยั่งยืนให้ยึดถือได้ตลอดไปไม่ ย่อมเกิดขึ้น แล้วก็เสื่อมสลายหมดจากสภาพเดิมของมันไปเป็นธรรมดา

นี่เป็นเพราะความหลงผิด รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่รู้ความเป็นจริงของธรรมชาติตามที่เป็นจริง จึงเป็นทุกข์

"ทุกข์" ที่ว่านี้ เป็นทุกข์แท้ ๆ ที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนกับสัตว์หรือมนุษย์ทั้งหลายที่ยังมีความมืด หรือความไม่รู้สัจธรรม แล้วหลงเข้าไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ซึ่งมีลักษณะสามัญตามธรรมชาติ คือเป็น อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา ทุกข์ที่ว่านี้แหละที่นับเป็น **"ทุกขสัจจะ"** คือเป็นทุกข์ที่จะต้องเกิดขึ้นแน่ ๆ ไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้เลยตราบใดที่ยังไม่สิ้นจากเหตุของทุกข์ คือ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เหล่านี้เป็นต้น

แต่ความสุขหรือความทุกข์อันเกิดแต่อารมณ์ที่ชอบใจ หรือในภาษาบาลีว่า "อิฏฐารมณ์" หรืออารมณ์ที่ไม่ชอบใจ ซึ่งเรียกในภาษาบาลีว่า "อนิฏฐารมณ์" นั้นเรียกว่า "เวทนา" ซึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงไปเสมอ ไม่แน่นอน ตามเหตุปัจจัย และหาได้มีตัวตน หรือเป็นแก่นสารให้ยึดถือได้ตลอดไปไม่ และประการที่สำคัญที่สุดก็คือ เป็นทางนำไปสู่ "ทุกขสัจจะ" คือตัวทุกข์แน่ ๆ ตราบใดที่ยังไม่หลุดพ้นจากอวิชชา ตัณหา อุปาทาน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ด้วยเหตุนี้ ผู้มีปัญญาจึงพึงต้องศึกษาให้เข้าใจในลักษณะหรือสภาพของเวทนาว่าเป็นอย่างไร เกิดมีขึ้นและดับไปอย่างไร โดยให้มีสติสัมปชัญญะพิจารณาเห็นเวทนาในเวทนา ทั้งภายในและภายนอกเนือง ๆ อยู่ ก็จะเป็นธรรมเครื่องช่วยให้เกิดความสำรวมระวังในศีลและอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเวลาที่อายตนะภายในกระทบเข้ากับอายตนะภายนอก จักได้ไม่ปล่อยใจตามอารมณ์

ทั้งหลายเหล่านั้น และไม่ต้องตกเป็นทาสของกิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายอีกต่อไป

เมื่อเข้าใจแจ่มแจ้งในลักษณะของเวทนา ซึ่งเป็นธรรมชาติหนึ่งของใจ และเข้าใจสภาวะจริงตามธรรมชาติของเวทนาว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา อย่างไรดั่งนี้แล้ว ปัญญาอันหยั่งรู้ในสภาวะจริงตามธรรมชาติของเวทนาดังที่ว่านี้ ชื่อว่าเป็น **"วิปัสสนาปัญญา"** ซึ่งผู้ปฏิบัติธรรมพึงต้องเจริญให้มาก

และก็ปัญญาอันรู้ลึกลงไปถึง "ทุกขสัจจะ" คือ "ทุกข์" อันจะต้องเกิดขึ้นจริง ๆ แน่ ๆ เพราะความจริงคือเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งเรียกว่า "สมุทัยสัจจะ" ตลอดทั้งหยั่งลงไปถึง สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ ซึ่งเรียกว่า "นิโรธสัจจะ" และหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ ซึ่งเรียกว่า "มรรคสัจจะ" ดั่งนี้ ชื่อว่า "โลกุตตรปัญญา" ซึ่งย่อมเจริญตามกันมาจากวิปัสสนานั่นเอง

และนี้เองคือธรรมเป็นเครื่องช่วยให้ผู้ปฏิบัติบรรลุถึงซึ่งมรรค ผล และนิพพานอันเป็นแดนเกษม ซึ่งจะให้ผลเป็นความสุขอันถาวรจากความสงบกาย วาจา และใจ เพราะความสิ้นไปของอาสวะ กิเลส ตัณหา อุปาทาน โดยมี**อวิชชา**เป็นรากเง่า และความสุขนี้เองที่ผู้มีปัญญาพึงใฝ่หา ดังบาลีพระพุทธภาษิตที่ว่า **"นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ"** ซึ่งแปลความว่า "นิพพานเป็นบรมสุขยิ่งนัก" นั่นเอง

■■■■

พระพุทธศาสนาในภูฐาน

โดย **พระมหาถวัลย์ ทีฏฺตเวโล**

...การไปเยี่ยมชมประเทศภูฐานในครั้งนี้ สิ่งที่น่าประทับใจและน่าชมเชยมากก็คือ การที่รัฐบาลภูฐานและประชาชนชองเขาได้ช่วยกันรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนความตั้งใจมั่นในการเชิดชูรักษาพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติของเขาไว้ ไม่ให้ศาสนิกอื่นมาดูหมิ่น และป้องกันมิให้ชาวต่างชาติมาบ่อนทำลายโดยการนำ "อนารยธรรม" มาเผยแพร่สู่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ...

ประชาชนชาวภูฐานเป็นพุทธศาสนิกชนหมดทั้งประเทศ พระมหากษัตริย์ภูฐานก็ทรงเป็นพุทธมามกะ ชาวภูฐานนับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน นิกาย DRUKPA KAGYUPA ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากธิเบต ในภูฐานจะมีศาสนิกอื่นอยู่บ้างก็แต่ชาวต่างประเทศผู้เข้ามาทำงานหรือท่องเที่ยวในภูฐานเท่านั้น

การปกครองคณะสงฆ์ของภูฐาน มีพระสังฆราช (SANGKA RAJA) ซึ่งเรียกชื่อตำแหน่งเป็นภาษาภูฐานว่า JAY-KHENAO โดยพระมหากษัตริย์ภูฐานทรงเป็นผู้สถาปนาขึ้นให้เป็นพระประมุขของพระภิกษุสงฆ์ทั้งประเทศ และทรงเป็นประธานกรรมการมหาเถรสมาคม (SANGHA BODY) ซึ่งจะประกอบด้วยกรรมการมหาเถรสมาคม (UPA SANGHA RAJA) คล้ายสมเด็จพระราชาคณะของไทยเรา เรียกชื่อในภาษาภูฐานว่า LOPEN SHIPC หรือเรียกชื่อย่อ ๆ ว่า LOP มีรวม ๔ รูปด้วยกัน แต่ละรูปมีชื่อเฉพาะตำแหน่งลดหลั่นกันไป คือ

๑. DORJI LOPEN
๒. YANG LOPEN
๓. CHEN LOPEN
และ ๔. DA LOPEN

กรรมการมหาเถรสมาคมโดยพระสังฆราชผู้เป็นประธานเป็นองค์กรสงฆ์ผู้กำหนดนโยบายดูแลการบริหารของเจ้าคณะปกครอง (CHIEF OF THE DISTRICT FOR THE MONKS) เรียกชื่อตำแหน่งเจ้าคณะปกครองเป็นภาษาภูฐานว่า LAM NEAGTEN ซึ่งประจำอยู่ที่วัดในแต่ละจังหวัดรวม ๑๖ จังหวัด (ภูฐานมี ๑๘ จังหวัด) อีก ๒ จังหวัดไม่มีเจ้าคณะปกครอง เพราะอยู่ห่างไกลบนภูเขาสูงมาก การคมนาคมถึงกันไม่สะดวก และการที่ (ผู้เขียน) เรียกเขตการปกครองของภูฐานว่า จังหวัด ก็เพราะเป็นเขตการปกครองที่แบ่งมาจากระดับประเทศ แต่ภูฐานเป็นประเทศเล็ก ๆ มีพื้นที่เพียง ๑๘,๐๐๐ ตารางไมล์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูเขา พื้นที่ ๆ ประชาชนอยู่อาศัยน้อยและมีประชากรเพียงประมาณ ๒ ล้านคน เขตปกครองที่แบ่งจากระดับประเทศของเขาจึงประมาณเท่ากับเขตปกครองในระดับอำเภอของไทยเราเท่านั้น ฉะนั้น เจ้าคณะปกครองพระภิกษุสงฆ์ของเขาแม้จะเทียบเท่าเจ้าคณะจังหวัดของไทยเรา แต่เมื่อเทียบกับพื้นที่ ๆ ประชาชนอยู่และจำนวนประชากรกับจำนวนวัดและจำนวนพระภิกษุสงฆ์แล้วก็เท่ากับเจ้าคณะอำเภอของเราเท่านั้น

ภูฐานมีจำนวนพระภิกษุสงฆ์ทั่วประเทศเพียงประมาณ ๓,๕๐๐ รูป วัดเก่าแก่ที่สุดวัดหนึ่ง ชื่อ KUICHU LHAKANG ตั้งอยู่ในเมือง PARO นั้น สร้างขึ้นในศตวรรษที่ ๗ โดยกษัตริย์ของทิเบตชื่อ SONGTSHE GAMPO และในสมัยที่ทิเบตมีอำนาจครอบคลุมมาถึงภูฐานนั้นเองที่พระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานได้แผ่ลงมาที่ประเทศภูฐาน นับว่าพระพุทธศาสนาในภูฐานนั้นได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาในทิเบตเป็นอย่างมาก จนแทบจะกล่าวได้ว่า

"ทั้งสิ้น"

ต่อมาเมื่อ **พระธรรมราชา** พระผู้ปกครอง (ประเทศภูฐาน) โดยธรรม (DHARM RAJA) มีชื่อเป็นภาษาภูฐานว่า SHAB-DUNG NAWANG NAMGYEL (คำว่า "SHAMDUNG" แปลว่า TO WHO'S FEET ONE SUMITTES) ได้ทรงรวบรวมนครต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นปึกแผ่น เป็น**ประเทศภูฐาน**เป็นอิสระจากอิทธิพลของทิเบตแล้ว ก็ทรงสร้างวัดขึ้นอีกหลายแห่ง วัดที่สำคัญ ๆ ได้แก่ วัด TASHICHO DZONG สร้างขึ้นในปี ค.ศ. ๑๖๔๑ ที่เมือง THIMPHU นครหลวงปัจจุบันของภูฐาน ปัจจุบันเป็นวัดที่ประทับของพระสังฆราชและภิกษุสงฆ์อีกหลายร้อยรูป ในฤดูร้อนมีอากาศอบอุ่นสบายดี เพราะเมืองทิมปูนี้อยู่บนหุบเขาที่สูงประมาณ ๑๐,๐๐๐ ฟิต (๓,๐๐๐ กิโลเมตร) เหนือระดับน้ำทะเล ในฤดูหนาวจึงหนาวจัดมาก

วัด PUNAKHA DZONG สร้างขึ้นในปี ๑๖๓๗ ที่เมือง

วัด PUNAKHA ที่เมือง PUNAKHA นครหลวงเก่าของภูฐาน เป็นที่ประทับของพระสังฆราชและพระสงฆ์ในฤดูหนาว

PUNAKHA นครหลวงเก่าของภูฐาน ปัจจุบันเป็นวัดที่ประทับของพระสังฆราช และพระภิกษุสงฆ์จำนวนประมาณ ๑,๕๐๐ รูป จากเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ในที่สูง ๆ และอากาศหนาวจัดมากในฤดูหนาว เมืองนี้จึงชื่อว่า เมืองหลวงสำหรับพระภิกษุสงฆ์ในฤดูหนาว (WINTER CAPITAL OF MONKS)

วัด WANGDIPHODRANG DZONG สร้างขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๓๘ อยู่ที่เมือง WANGDI และวัด RAMPONG DZONG สร้างขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๖ ที่เมือง PARO เป็นต้น

วัดสำคัญ ๆ ในภูฐานมีลักษณะคล้ายจะเป็นป้อมปราการ เพื่อหลบกำบัง ป้องกันศัตรูจากภายนอก กล่าวคือ จะมีลักษณะสูงและมักจะปลูกสร้างบนที่หรือภูเขาที่สูงกว่าตัวเมือง และใช้เป็นสำนักงานหรือที่ทำการของรัฐบาลครึ่งหนึ่ง เป็นที่อยู่อาศัย เล่าเรียนของพระภิกษุสงฆ์อีกครึ่งหนึ่ง ตามกำแพง หรือฝาผนังที่เห็นได้ง่ายจะวาดรูปปริศนาธรรมเอาไว้ เช่น รูปการเวียนว่ายตาย เกิด ในสังสารจักร รูปภาพที่แสดงถึงโลภะ กามราคะ โทสะ โมหะ ภาพภาคพระ

รูปแสดงปริศนาธรรมต่าง ๆ ที่วัด TASHOCHO DZONG เมือง THIMPHU นครหลวงปัจจุบัน

รูปภาพที่เกี่ยวกับเรื่องราวในชาดก ที่วัด TASHICHO DZONG เมือง THIMPHU นครหลวงปัจจุบันของภูฐาน

ตู้พระธรรม หมุนได้ ใครหมุนได้ครบถ้วน จะได้เป็นผู้แตกฉาน ในพระธรรม (อธิษฐาน เอาขณะหมุน)

ภาคมาร รูปภาพที่เกี่ยวกับผลของกรรมดี (สุคติ โลก สวรรค์) และผลของกรรมชั่ว (ทุคติ–อบายภูมิ ได้แก่ สัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน) รูปที่แสดงปฏิจจสมุปบาทธรรม รูปที่เกี่ยวกับจักรราศี และรูปภาพที่เกี่ยวกับเรื่องราวในชาดก เป็นต้น

ภายในวัด จะมีตู้พระธรรมดูเหมือนถัง (มีแกนกลางให้หมุนได้) บรรจุพระธรรมเอาไว้

ให้พุทธศาสนิกมาหมุนตู้พระธรรมนั้นให้ทั่วทุกตู้ เพื่อจะได้ (อธิษฐานเอา) แตกฉานในพระธรรมโดยพลันคือ เมื่อหมุนหมดทุกตู้ ก็แปลว่าได้ผ่านเรียนรู้ พระสัทธรรมทั้งหมดแล้ว ประชาชนเขาจะไปหมุนกันเสมอ ซึ่งก็เป็นของแปลกดีเหมือนกัน

เครื่องสักการะบูชาพระรัตนตรัย ที่ตั้งบูชาโดยทั่วไปและทั้งในเทศกาลเจริญพระพุทธมนต์ (ระยะยาวนานหลายวัน) เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ประชาชนและชาติบ้านเมือง ทำด้วยเนยล้วน ๆ หรือเป็นเหมือนขนมผสมเนยเป็นส่วนมาก และจะจุดประทีป (ตะเกียงเล็ก ๆ น้ำมันเนย) เป็นสิบ ๆ หรือร้อยดวง ตั้งบูชาอยู่หลายวัน และจะโปรยข้าวสาร ถั่ว งาลงไปบนพื้นด้วย สถานที่จึงเต็มไปด้วยกลิ่นเนยไปทั่ว และเขาจะมีกิ่ง EVER GREEN เป็นพืชพุ่มเล็ก ๆ ใบแหลมยาวสีเขียวตลอดปี ไม่มีร่วง วางไว้ที่หน้าโต๊ะบูชาด้วย ถือว่าเป็นสิริมงคล

ชาวภูฐานมีศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา นับถือและปฏิบัติพระศาสนาโดยเคร่งครัด – ในภาพสตรีชาวภูฐานกำลังสวดมนต์ เดินไปรอบ ๆ ปูชนียสถานวัตถุ สวดมนต์ไปพลางสั่นกระดิ่งไปพลาง

ประชาชนชาวภูฐานมีศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา นับถือและปฏิบัติพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด แต่ละบ้านจะมีห้องพระเพื่อไหว้พระสวดมนต์กันทุกบ้าน ในทิมปูนครหลวงของภูฐานซึ่งเป็นแห่งเดียวที่มีสถานีวิทยุ (แต่ยังไม่มีสถานีโทรทัศน์) ได้มีรายการธรรมออกอากาศสั่งสอนประชาชนให้มีศีล มีธรรมเป็นประจำ บ้านเมืองของเขาแม้จะดูว่า ด้อยในทางวัตถุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่เขาก็อยู่กันอย่างสันติสุข อาชญากรรมมีน้อย ฆราวาสแม้ข้าราชการที่เข้าไปในวัดจะแต่งกายสุภาพห่มผ้าขาว (คล้ายผ้าด้ายโปร่ง ๆ) เฉวียงไหล่เข้าไป เพื่อแสดงความเคารพในปูชนียสถาน วัตถุ บุคคล (พระภิกษุสงฆ์) ในวัด และเมื่อจะเข้าไปในสถานที่ ๆ ศักดิ์สิทธิ์หรือที่จะประกอบพิธีทางศาสนา พวกเขาและแม้พระสงฆ์ก็จะถอดรองเท้าไว้ข้างนอก และจะกราบปูชนียวัตถุ

และพระสงฆ์ด้วยเบญจางค-ประดิษฐ์ โดยเริ่มที่อิริยาบทยืน ประนมมือ ประคองอัญชลีแล้วจรดที่หน้าผาก (วันทา) แล้วย่อตัวลงคุกเข่า มือทั้งสองทอดไปข้างหน้า ให้หน้าผากจรดพื้น แล้วลุกยืนขึ้น ทำใหม่จนครบ ๓ ครั้ง

พ่อแม่ชาวภูฐานนิยมนำบุตรของตนไปฝากไว้ที่วัดเพื่อให้บวชเรียนพระธรรม ซึ่งเขาก็วัดนับรวมเข้าเป็นพระภิกษุสงฆ์ด้วยเช่นกัน น่าจะเรียกว่าสามเณรจะถูกต้องกว่า เพราะยังเด็ก ๆ ซึ่งไม่น่าจะรับและรักษาศีลได้เท่าพระภิกษุสงฆ์ผู้ใหญ่ พออายุ ๒๐ ปี เขาก็จะถามความสมัครใจของเด็ก (ใหญ่) เหล่านั้นว่าสมัครใจอยู่เป็นพระภิกษุสงฆ์ต่อไป หรือว่าจะลาสิกขาไปใช้ชีวิตฆราวาสผู้ครองเรือนก็ได้ ถ้าจะอยู่เป็นภิกษุต่อไปก็จะต้องอยู่ในเพศบรรพชิตไปจนตลอดชีวิต ใครตัดสินใจอยู่เป็นภิกษุแล้วภายหลังสิกขาลาเพศไป ก็จะถูกตำหนิอย่างมากหรือถูกลงโทษตามควรแก่กรณี

เมื่อบวชแล้วต้องศึกษาอบรมทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติภาวนาจริง ๆ มีการท่องมนต์ตั้งแต่ยังเด็ก ๆ (พระภิกษุน้อย–สามเณร) เมื่อคณะสงฆ์ไทยเข้าไปเยือนตามวัดต่าง ๆ จะเห็นพระหนุ่มสามเณรน้อยนั่งท่องมนต์ (พระคัมภีร์) กันทั่ว พระภิกษุที่ยังไม่ผ่านการศึกษาอบรมพระธรรมวินัยดีพอ ชื่อว่า GAYLONG ซึ่งคงจะเทียบได้กับพระนวกะของไทยเราซึ่งยังไม่พ้นนิสสัยมุตตกะ ต่อมาได้ผ่านการศึกษาอบรมพระธรรมวินัยแล้ว จัดว่าเป็นพระผู้ทรงคุณวุฒิ (QUALIFIED MONKS) ชื่อว่า LOPEN ซึ่งเทียบได้กับพระภิกษุผู้มัชฌิมะและพระเถระของไทยเรา และจะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ปกครอง อบรมสั่งสอน และทำหน้าที่บริหารประจำวัดต่อไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยังจะได้รับคัดเลือกและแต่งตั้งสูงขึ้นไปเป็นเจ้าอาวาสหรือเจ้าคณะปกครอง และถึงกรรมการมหาเถรสมาคมตามสมควรแก่ความรู้ ความสามารถและภูมิธรรม ภูมิปัญญาของแต่ละท่าน

พระภิกษุสงฆ์ภูฐานครองจีวรสีคล้ายครั่ง คล้ายพระทิเบต พระที่ยังไม่ผ่านการศึกษาอบรม

พระสงฆ์ที่วัด WANADI PHODRANG DZONG ที่เมือง WANGDI กำลังประกอบพิธีสวดมนต์ (ระยะยาว) เพื่อความสวัสดิมงคลแก่ประชาชนและชาติบ้านเมือง จะเห็นพระภิกษุ ผู้เถระจะมีแถบที่คอสีเหลือง นอกนั้นมีแถบสีครั่ง สีเดียวกันกับสีจีวร

ถึงขั้นเป็นพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จะมีแถบจีวรที่คอเป็นสีเช่นเดียวกับจีวร แต่ถ้าผ่านการอบรมพระธรรมวินัยเป็นพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (QUALIFIED) แล้ว จะมีแถบจีวรที่คอเป็นสีเหลือง ได้ยินจากมัคคุเทศน์ว่ามีพระสังฆราชองค์เดียวที่ครองจีวรสีเหลืองหมดทั้งผืน แต่เผอิญในระยะเวลาที่คณะพระสงฆ์ไทยไปเยือนภูฐานนั้นท่านไม่ได้อยู่ที่วัดที่ประทับทั้ง ๒ แห่ง จึงมิได้เห็นการครองจีวรของท่าน และได้ยินมาว่าพระสังฆราชองค์ปัจจุบันนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิสูงมาก ผ่านการศึกษามามากทั้งทางโลกและทางธรรม ทั้งหลักปริยัติและปฏิบัติภาวนา

พระภิกษุสงฆ์ของภูฐานมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ นับตั้งแต่พระสังฆราชซึ่งจะได้รับทูลอาราธนาจากพระมหากษัตริย์ของภูฐานให้เข้าเฝ้าเพื่อปรึกษาหารือข้อราชการงานเมืองอยู่เสมอ นอกจากนี้กรรมการมหาเถรสมาคมยังได้คัดเลือกพระภิกษุสงฆ์ผู้มีความรู้ความสามารถและมีสติปัญญาเฉียบแหลมไหวพริบดี จำนวน ๕-๑๐ รูป ให้เป็นผู้แทนของพระสงฆ์ภูฐานเข้าร่วมเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติของภูฐานอีกด้วย และได้ยินว่า หากผู้แทนพระสงฆ์เสนอร่างพระราชบัญญัติใด ๆ หรือให้ข้อเสนอแนะใด ก็มักจะได้รับเสียงสนับสนุนจากสภานิติบัญญัติอย่างท่วมท้น เช่น เสนอแนะร่างพระราชบัญญัติห้ามชาวต่างชาติศาสนาเข้าเยี่ยมชมพุทธศาสนสถาน วัดวาอารามต่าง ๆ โดยเด็ดขาด ด้วยเหตุผลที่ว่า ชาวต่างชาติต่างศาสนาที่เข้ามาท่องเที่ยว เยี่ยมชมปูชนียสถานและปูชนียวัตถุในพระพุทธศานาของเขาแล้วอาจจะแสดงความรังเกียจดูหมิ่น ไม่เคารพนับถือพระพุทธศาสนาของเขา จึงออกเป็นกฎหมายห้ามโดยเด็ดขาดเสียเลย โดยได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากสมาชิกนิติบัญญัติทั้ง ๒๕๐ (รวมทั้งผู้แทนราษฎรด้วย) โดยเอกฉันท์

พระภิกษุภูฐานไม่ออกบิณฑบาตนอกวัด แต่จะมีญาติโยมนำภัตตาหารไปถวายที่วัดในตอนเช้า หากไม่พอก็จะประกอบภัตตาหารเพิ่มเติมเอง เขาฉันภัตตาหารวันละ ๒ มื้อ คือ มื้อเช้า กับมื้อเย็น (ประมาณ ๑๖.๐๐ น.) ไม่เป็นมังสวิรัติ กล่าวคือ ฉันอาหารได้ทั้งเนื้อ นม ไข่ พืช ผัก ผลไม้ และข้าว (ข้าวสาลี ข้าวเจ้าแดง) เพื่อความเป็นผู้เลี้ยงง่าย อาหารและขนมส่วนมากใช้เนยผสมลงแทบทุกชนิด แม้ชาแบบพื้นเมือง (ชงใส่เกลือ ไม่ใส่น้ำตาล) ก็ยังใส่เนยลงไปด้วย เขาอุตส่าห์ตั้งใจจัดถวายเพื่อต้อนรับ (อย่างมีเกียรติ) แก่คณะพระสงฆ์ไทย แทบจะไม่มีใครฉันลงเลยถ้าไม่ใช่เพื่อรักษามารยาทและน้ำใจเจ้าภาพแล้วก็คงจะเบือนหน้าหนี หรือเททิ้งกันหมดแล้ว

คงจะเป็นเพราะอากาศหนาวมาก พระหนุ่มสามเณรน้อยก็เลยไม่ค่อยจะสรงน้ำกัน จึงสะสมกลิ่นไว้ประทับใจดีพอสมควร แต่พระเถรผู้ใหญ่ดูจะสะอาดสะอ้านดี เขาปลง

(โกน) ผมปีละครั้ง แต่ถ้าเห็นว่าผมยาวไปก็จะใช้กรรไกรตัดให้สั้นลงเหลือไม่เกิน ๒ นิ้ว มักจะเคี้ยวหมากกันเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะพระภิกษุวัยหนุ่มขึ้นไปจะเห็นเคี้ยวหมากปากแดงกันแทบทุกรูป แม้ในขณะสวดมนต์ก็เห็นอมหมากปากตุ่ย แต่ไม่มีการสูบบุหรี่กันเลยทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส

สำหรับพวกชีนั้นก็พบเห็นบ้างเหมือนกัน ไม่แต่งกายสีขาวเหมือนของบ้านเราแต่จะแต่งสีคล้ายครั่งเช่นเดียวกับพระ ความยาวของผมก็ประมาณต้นคอ ไม่โกนเกลี้ยง

การไปเยี่ยมชมประเทศภูฐานในครั้งนี้ สิ่งที่น่าประทับใจและน่าชมเชยมากก็คือ การที่รัฐบาลภูฐานและประชาชนของเขาได้ช่วยกันรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนความตั้งใจมั่นในการเชิดชูรักษาพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติของเขาไว้ ไม่ให้ศาสนิกอื่นมาดูหมิ่นและป้องกันมิให้ชาวต่างชาติมาบ่อนทำลายโดยการนำ "อนารยธรรม" มาเผยแพร่สู่ประชาชน

คณะพระสงฆ์ไทยได้เยี่ยมชมภูฐานเป็นเวลาทั้งสิ้น ๖ วัน และได้เดินทางกลับประเทศไทยโดยสวัสดิภาพในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๑ นี้

■■■■

โรคจิตกับกรรมฐานเชิงประสบการณ์

โดย **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล**

ณ อาคารธรรมสถาน วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๑

จัดโดย — สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

— ธรรมสถานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

...การฝึกปฏิบัติพระกัมมัฏฐานที่ถูกต้องตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า ซึ่งหมายเอาถูกต้องทั้งในหลักการที่ภาษาพระเรียกว่า หลักปริยัติและตามวิธีการปฏิบัติให้ได้ผลดี มีแต่ให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขคือความสงบใจแก่ผู้ปฏิบัติแต่ฝ่ายเดียว ไม่มีให้โทษแต่ประการใดเลย...

ขอกราบนมัสการพระคุณเจ้าทุกท่าน ขอเจริญพรท่านผู้ฟังทุกท่าน อาตมภาพได้รับอาราธนาจากท่านศาสตราจารย์ ดร.ระวี ภาวิไล ซึ่งรู้จักกันทั่วไปให้มาบรรยายในหัวข้อเรื่องที่ว่า "โรคจิตกับกรรมฐานในเชิงประสบการณ์" ซึ่งในเรื่องที่อาตมาจะได้กล่าวถึงนี้ก็จะวางแนวในการบรรยายเป็นหัวข้อย่อ ๆ ดังต่อไปนี้ โดยจะสรุปผลไว้ก่อนเลยในเบื้องต้น เพื่อจะได้กล่าวถึงประสบการณ์ในรายละเอียดจนกว่าจะหมดเวลา และถ้ามีเวลาพอ อาจเปิดโอกาสให้ท่านที่สนใจ ซักถามเท่าที่อาตมภาพจะตอบให้ได้

กล่าวโดยสรุปในเรื่องของโรคจิตกับกรรมฐาน

ประการแรก **การฝึกปฏิบัติพระกัมมัฏฐานที่ถูกต้องตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า** ซึ่งหมายเอาถูกต้องทั้งในหลักการที่ภาษาพระเรียกว่า หลักปริยัติและตามวิธีการปฏิบัติให้ได้ผลดี **มีแต่ให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขคือความสงบใจแก่ผู้ปฏิบัติแต่ฝ่ายเดียว ไม่มีให้โทษแต่ประการใดเลย** และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ยังมีลักษณะที่เป็นธรรมโอสถ รักษาแก้ไข ส่งเสริมจิตใจของผู้อบรมและปฏิบัติธรรมนั้นให้มีสุขภาพจิตดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย ไม่มีว่าจะให้โทษ ให้ทุกข์หรือเป็นเหตุให้เกิดโรคจิตแม้แต่น้อย** นี่กล่าวโดยว่าธรรมปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชชา และถูกต้องตามกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่จะให้ผลดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานซึ่งอาตมาจะได้กล่าวต่อไป

ประการที่สอง จากประสบการณ์ที่ผ่านมาได้พบเห็น**ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคจิตแทบทั้งสิ้นเป็นบุคคลที่มีปัญหาชีวิตอยู่แล้ว และก็แก้ไม่ตกด้วยตนเอง หรือมีเชื้อของโรคจิต มีจิตใจอันฟุ้งซ่านระงับไม่ได้ด้วยไม่ทราบวิธีการอันถูกต้องอยู่แล้ว** แล้วก็ร่อนเร่ไปหาบุคคลหรือสำนักทั้งในและนอกพระพุทธศาสนาให้ช่วยแก้ปัญหาให้ ซึ่งก็ได้ผ่านมาตามสำนักปฏิบัติพระกัมมัฏฐานต่าง ๆ นี่ประเภทหนึ่ง อีกประเภทหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติธรรมจากความรู้ความเข้าใจที่ศึกษาเอาเอง เพราะสติปัญญาของคน ไม่เท่ากัน จับ

ประเด็นของธรรมะได้ไม่ถูกต้องตรงจุดตรงประเด็นได้เท่าเทียมกัน ก็ทำให้ผู้ที่ยังมีความเข้าใจในธรรมปฏิบัติไม่แจ่มแจ้งตามควรทดลองฝึกปฏิบัติเอง โดยไม่มีครูผู้ทรงคุณวุฒิคอยแนะนำ จึงปฏิบัติเปะปะหลงทางไปแล้วก็เป็นโรคจิต ตั้งแต่อ่อน ๆ ไปจนถึงเป็นมากเอง และบางรายที่เห็นท่าจะไม่ดีก็ได้มาสู่สำนักปฏิบัติพระกัมมัฏฐานให้แก้ไขให้อย่างนี้ก็เห็นมีมาก และก็มีอยู่บ้างที่ผู้มีปัญหาได้รับคำแนะนำจากครูบาอาจารย์ที่ขาดตกบกพร่องหรือผิดเพี้ยนไปจากธรรมปฏิบัติที่ถูกต้อง คำว่า **"ถูกต้อง"** นี่ยากที่ใครจะเป็นผู้ตัดสิน เพราะแต่ละคนที่เป็นผู้ให้คำแนะนำก็ดี หรือผู้วิพากษ์วิจารณ์ทั้งหลายก็ดี ส่วนมากแล้วก็ยังเป็นเสขบุคคลคือบุคคลผู้ยังต้องศึกษาอยู่ แถมมีอยู่ไม่น้อยเลยที่เป็นปุถุชนผู้ที่ยังหนาด้วยกิเลส และยังไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา

ดีพอ เพียงแต่อ่านทำความเข้าใจเอาเองจากตำรับตำราแล้วคาดคะเนไปตามความรู้ ความเข้าใจของตน ในธรรมปฏิบัติที่มีความละเอียดลึกซึ้ง ทั้ง ๆ ที่ตนเองก็ยังไม่รู้จริง แล้วก็ยังไม่เคยปฏิบัติให้เข้าถึงได้อีกด้วย ย่อมจะเป็นอันตรายแก่ทั้งตัวผู้วิพากษ์วิจารณ์ หรือให้ข้อชี้แนะนั้นเองด้วย และแก่ทั้งผู้รับฟังคำวิจารณ์หรือคำชี้แนะเช่นนั้นด้วย นี่ก็เป็นเหตุเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ที่ชักนำให้ผู้ที่จะไปศึกษาปฏิบัติธรรมเกิดความลังเลสงสัยแล้วก็คว้าอะไร ไปตามที่ตนชอบหรือไม่ก็ปฏิบัติผิดทางไปได้ และก็การปฏิบัติผิดทางจากการที่มีผู้ไม่รู้จริงแล้ววิพากษ์วิจารณ์หรือชี้แนะที่ผิด ๆ เช่นนี้แหละ ที่มีส่วนเป็นเชื้อของความฟุ้งซ่านและสติไม่ดี เมื่อประกอบด้วยอำนาจวิบากกรรมเดิมที่เคยมีอยู่แล้ว ก็ยิ่งจะช่วยให้อาการของโรคจิตนั้นกำเริบเป็นรุนแรงขึ้นได้ จนไม่อาจแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ข้อนี้ก็เห็นมีอยู่เพราะฉะนั้นบางคราวที่เราได้ยินข่าวที่ออกมาคลุม ๆ ไม่แจ้งชัดถ้าจะว่าโดยหลักวิชาการสถิติและวิจัยแล้วเห็นว่าผิดหลักการ การออกข่าวคลุม ๆ มาในเชิงว่ากัมมัฏฐานหรือสำนักกัมมัฏฐานที่เกิดมีมากขึ้นเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้บุคคลในยุคปัจจุบันเป็นโรคจิตมากขึ้น แม้ข้อมูลเช่นนี้ก็ยังเป็นข้อมูลที่ยังความเข้าใจผิดคลาดเคลื่อนให้เกิดแก่หมู่ชนที่ไม่รู้แจ้ง ที่ยังไม่ซาบซึ้งในวิธีปฏิบัติทั้งในหลักวิชาและในผลของการปฏิบัติดีพอ ให้หลงเข้าใจผิดไปตามนั้นได้ ทั้ง ๆ ที่เหตุปัจจัยของผู้ที่เป็นโรคจิตนั้นมีมากมายหลายประเด็น

และแม้ตัวเลขที่แสดงออกมาว่ามีจำนวนมากขึ้น ก็มิได้หมายความว่า อัตราของผู้ป่วยเป็นโรคจิตมากขึ้นหรือสูงขึ้นจริงหรือเปล่า เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละระยะเวลา (อดีตกับปัจจุบัน) ตรงนี้ขอเน้นนิดหนึ่งว่า นักวิจัยนักสถิติที่แท้จริง บัดนี้อาตมามีเพื่อนอยู่ บังเอิญพบกันขณะนี้ เป็นนักสถิติตัวยงคนหนึ่ง นั่นพันเอก (พิเศษ) นิพนธ์ พลพัฒน์พิจารณ์ นั่งอยู่นั่น การออกข่าวบอกจำนวนมาเฉย ๆ ผิดหลักการสถิติและวิจัย เพราะว่ามีใครบ้างที่ได้ข้อมูลที่รวบยอดที่แท้จริง หมดทั่วทั้งประเทศตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันโดยเทียบอัตราส่วนจริง ๆ ระหว่างจำนวนผู้ที่ไม่ได้เป็นโรคจิต และกับจำนวนประชากรทั้งหมดทั่วประเทศ มีใครได้ทำบ้าง ? ถ้ายังไม่ได้ทำ พูดไม่ได้นะ ถึงแม้ว่าจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคจิตในปัจจุบันจะมากกว่าในอดีต ก็มิได้หมายความว่าอัตราส่วนของผู้ป่วยด้วยโรคจิตในปัจจุบันจะสูงกว่าในอดีตเสมอไป เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในอดีตกับปัจจุบัน การแสดงข้อมูลออกเช่นนั้น นับเป็น misleading นำทางผิด ให้เข้าใจผิดทั้ง ๆ ที่ข้อมูลนั้นอาจถูกต้อง แต่ก็ถูกโดยประการว่าเป็นจำนวนจำเพาะผู้ที่มาเข้ารับรักษาพยาบาลเท่านั้น แต่ผู้ป่วยด้วยโรคจิตที่เสียสติด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ นา ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ไม่ได้มารายงานตัวที่โรงพยาบาลมีเท่าไหร่ ? มีใครพิสูจน์หรือยัง และมีใครพิสูจน์แยกแยะข้อมูลต่อไปอีกว่า ผู้ที่มาปฏิบัติพระกัมมัฏฐานกับผู้ที่ไม่ได้มาปฏิบัติแล้วเป็นโรคจิต อันใดเป็นสาเหตุ

...เมื่อจะเข้าศึกษาปฏิบัติธรรม พึงพิจารณาเลือกสำนัก พิจารณาเลือกครู พิจารณาเลือกวิธีปฏิบัติที่ตรงทั้งหลักปริยัติหรือหลักวิชา ที่ให้ผลดีในทางปฏิบัติทั้งสมาธิหรือที่เรียกว่าสมถะกัมมัฏฐาน อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญและทั้งวิปัสสนา...

ที่แท้จริงหรือสาเหตุหลักของโรคจิตเหล่านี้เป็นต้น การออกข่าวที่ผิดหลักวิชาสถิติและวิจัยเช่นนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจผิด

ซึ่งความจริง**จากประสบการณ์ของอาตมา ผู้ที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องโดยหลักปริยัติ เพียบพร้อมด้วยวิธีปฏิบัติทั้งทางสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานอย่างถูกวิธี** กล่าวคือ ให้เจริญปัญญา รู้แจ้งในสภาวะธรรมและในสัจจธรรมตามที่เป็นจริงจากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น ที่พระพุทธองค์ได้บรรลุคุณธรรมข้อนี้มาก่อนว่า จกฺขุํอุทปาทิ ญาณํอุทปาทิ ปญฺญาอุทปาทิ วิชฺชาอุทปาทิ อาโลโกอุทปาทิ ซึ่งรวมเป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งที่ทำให้พระองค์ได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะนั้น ถ้าทำถูกต้องร่องรอยพระพุทธศาสนาอย่างนี้ละก็ **ถึงแม้จะปฏิบัติได้เพียงเศษธุลีของพระพุทธเจ้านี้ก็จะมีแต่ให้ได้ผลดี ไม่มีผลเสียเลย**

อาตมภาพจึงขอชี้แจงข้อสรุปอีกประการหนึ่งว่า ถ้าหากจะมีผู้สนใจในการศึกษาปฏิบัติธรรม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองสันติสุขสำหรับชีวิตของตนจริง ๆ และเพื่อความพ้นทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา เมื่อจะเข้าศึกษาปฏิบัติธรรม พึงพิจารณาเลือกสำนัก พิจารณาเลือกครู พิจารณาเลือกวิธีปฏิบัติที่ตรงทั้งหลักปริยัติหรือหลักวิชา ที่ให้ผลดีในทางปฏิบัติทั้งสมาธิหรือที่เรียกว่าสมถะกัมมัฏฐาน อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญและทั้งวิปัสสนา ก็จะยังปัญญาบริสุทธิ์ให้เกิดและเจริญขึ้นด้วยจากการที่ได้ทั้งรู้ และทั้งเห็นสภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง ให้พึงพิจารณาเลือกสำนักครูบาอาจารย์ที่เป็นกัลยาณมิตรที่แท้ เป็นผู้เสียสละให้แก่ลูกศิษย์ทุกสิ่งทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาการความรู้อย่างสุดหัวใจ โดยไม่คำนึงถึงว่าลูกศิษย์จะบรรลุคุณธรรมที่สูงหรือจะดีเด่นกว่าตน และสามารถที่จะชี้แจงแถลงข้อธรรมที่ลึกล้ำและลึกซึ้งได้มากพอสมควรแก่ภูมิธรรมของลูกศิษย์ นี่สำคัญ และประการสุดท้ายพึงเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงวิชชา และจรณะให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ และวิชชานั้นไม่เป็นเพียงแต่โลกียวิชชา แต่พึงจะต้องเป็นผู้ทรงและดำเนินไปเพื่อโลกุตตรวิชชา ธรรมเครื่องกำจัดอวิชชามูลรากฝ่ายเกิด ให้สามารถกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป นี่แหละพึงไปสู่สำนักเช่นนั้น สำนักใดก็ได้ที่มีคุณธรรมเช่นนี้

ทีนี้อาตมาจะยกตัวอย่างพฤติกรรมของผู้ที่เป็นโรคจิตให้เห็นสัก ๒-๓ ตัวอย่างจากประสบการณ์

ที่เคยได้พบ แต่ขอไม่ระบุชื่อบุคคลผู้ป่วย

ตัวอย่างที่ ๑ เป็นเด็กหนุ่ม ๒ พี่น้อง มีบ้านอยู่ข้างหลังสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี นี้เอง ได้ไปฝึกปฏิบัติธรรม ณ สำนักปฏิบัติธรรมแห่งหนึ่ง ขอไม่ระบุชื่อสำนัก แล้วคงจะเข้าใจความตั้งใจดีของครูผู้ฝึกแนะนำว่าให้ทำให้เต็มที่ ทำให้หนักทำให้มาก อย่างน้อยก็ให้ได้ใกล้ ๆ กับพระพุทธองค์ คือว่า ถ้าไม่บรรลุก็ไม่ลุกจากที่ วิธีการปฏิบัติเช่นนี้อาจจะเหมาะกับจริตอัธยาศัยของบุคคลที่มีบุญบารมีอันสมควรแล้ว ก็สามารถทำได้ แต่ผู้ที่บุญบารมียังไม่แก่กล้าพอ กลับจะทำให้การปฏิบัตินั้นไร้ผล เพราะเพียรจัดเกินพอดีไป เป็นอัตตกิลมถานุโยค แทนที่จิตจะรวมลงและสงบ กลับฟุ้งซ่านหนักขึ้น เพราะอยากรู้อยากเห็น อยากได้นิมิตจนเกินไป เป็นอุปกิเลสของสมาธิ แต่ลงท้ายยิ่งเครียดหนักเข้า ก็ฟุ้งซ่านจิตใจออกนอกตัว จน

...มิให้เพียรจัดเกินไป และมิให้ย่อหย่อนเกินไป และพยายามรวมใจให้สงบระงับอยู่ ณ ภายใน แม้การพิจารณาสภาวธรรม (วิปัสสนา) ก็พึงกระทำ ณ ภายใน อย่าส่งใจออกนอกตัว...

ควบคุมสติและรักษาใจตนเองไม่อยู่ แม้จะหยุดยืนอยู่เพียง ๕ นาทีก็ไม่ได้ รู้ตัวอยู่ว่าตัวเองคุมสติไม่อยู่ แต่ก็ทนไม่ได้ ต้องเดินไปเรื่อย ๆ ตัวก็สั่น ๆ บอกว่ากลัวโดยไม่รู้สาเหตุว่ากลัวอะไรและก็ฟุ้งซ่านไปเรื่อย ได้มาขอให้อาตมาช่วยแนะนำและแก้ประมาณ ๒-๓ ครั้ง ปรากฏว่า ในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมาแล้วก็หายไป นี่รายที่หนึ่งมีสองคนพี่น้อง สรุปก็คือว่า อยากเห็นนิมิตเกินไป จึงเพียรจัดเกินไปเป็นอัตตกิลมถานุโยค ปฏิบัติผิดวิธี

วิธีปฏิบัติภาวนาให้ได้ผลดี ไม่มีโทษ ก็คือให้อาศัยอิทธิบาทธรรม (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา) **เข้าช่วย ประกอบการเจริญภาวนาธรรม** และพึงพิจารณาทั้งเหตุ สังเกตทั้งผล ให้ได้ตามที่ครูผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำไว้ **มิให้เพียรจัดเกินไป และมิให้ย่อหย่อนเกินไป และพยายามรวมใจให้สงบระงับอยู่ ณ ภายใน แม้การพิจารณาสภาวธรรม (วิปัสสนา) ก็พึงกระทำ ณ ภายใน อย่าส่งใจออกนอกตัว**

ตัวอย่างที่ ๒ อาตมาเคยได้รับจดหมายจากหญิงสาว เข้าใจว่าจะยังเป็นนักเรียนอยู่ เธอได้เล่าให้ฟังว่า เธอได้เคยเข้าไปรับการอบรมพระกัมมัฏฐานในสำนักปฏิบัติพระกัมมัฏฐานแห่งหนึ่ง (ขอไม่ระบุชื่อสำนัก) ในพระนครนี้แหละ เธอก็ได้รับคำแนะนำจากพระวิปัสสนาจารย์ให้พิจารณาอสุภะ คือพิจารณาซากศพและส่วนต่าง ๆ ของร่างกายว่าไม่งาม และสอนให้เจริญวิปัสสนาภาวนาโดยให้กำหนดบริกรรมภาวนา (คือท่องในใจ) ไปพร้อม ๆ กับพิจารณาให้เห็นการเกิดดับของอาการเคลื่อนของท้อง แต่เธอมิได้รับคำแนะนำในส่วนที่เป็นสมถกัมมัฏฐาน (คือการอบรมจิตให้สงบระงับจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา) ให้ลึกซึ้งดีพอที่จะเป็นบาทฐานแก่การเจริญวิปัสสนาเพื่อเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวธรรม พร้อมทั้งวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องอันมิให้เกิดปัญหาสับสนในทางปฏิบัติ และแม้เมื่อเกิดปัญหาก็ให้สามารถแก้ไขได้โดยวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ผลจึงปรากฏแก่เธอต่อมาว่า เมื่อเธอได้พิจารณาซากศพบ่อย ๆ เนือง ๆ ก็เกิดภาพนิมิตติดตาเธออยู่ตลอด เมื่อเธอไม่ทราบวิธีปฏิบัติสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานที่ละเอียดลึกซึ้งเข้าไปให้ได้ผลดีและที่ให้ทั้งสามารถลบภาพนิมิตนั้นออกจากใจได้โดยง่าย เธอก็จึงแก้ปัญหาของตนเองไม่ได้ เมื่อเห็นภาพเช่นนั้นบ่อย ๆ เข้าก็ชักกลัว จิตก็ฟุ้งซ่านออกนอกตัวมากขึ้น และยิ่งกลัวจิตก็ยิ่งปรุงแต่งให้เห็นเป็นภาพนิมิตอันน่ากลัวมากขึ้น เช่น เห็นภาพศพ โครงกระดูก ศพหัวขาด ฯลฯ อยู่รอบ ๆ ตัวเธอ เธอก็ไม่ทราบจะทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานี้ได้ และเข้าใจว่าพระวิปัสสนาจารย์ก็คงไม่ทราบวิธีแก้ปัญหาเหมือนกัน อาตมาเคยได้ยินเขาแนะนำกันบ่อย ๆ โดยทั่วไปก็คือว่า ให้ยกนิมิตนั้นขึ้นพิจารณาไตรลักษณ์ คือ ความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งกรณีเช่นนี้หากผู้ปฏิบัติยังไม่ถึงขั้นเห็นนิมิตติดตาก็พอจะแก้ไขปัญหาการเห็นภาพนิมิตเช่นนั้นได้ง่าย แต่สำหรับผู้ที่เห็นนิมิตติดตาเพราะพิจารณาบ่อย ๆ เนือง ๆ แล้ว และมีความกลัวเป็นทุนเดิมทำให้ใจประวัติถึงอยู่ จิตก็จะปรุงแต่งให้ฟุ้งซ่านออกไปรับและยึดในอารมณ์เช่นนั้นให้เห็นติดตาอยู่เพื่อพิจารณาไตรลักษณ์เหล่านั้น จะไม่สามารถลบภาพนิมิตนั้นออกจากใจได้ง่าย ๆ เด็กหญิงผู้นี้กำลังตกอยู่ในฐานะดังนี้ จึงได้มีจดหมายมาถามอาตมาเพื่อขอคำแนะนำแก้ไข ซึ่งอาตมาก็ได้ให้ข้อแนะนำไปว่า

ให้เธอหมั่นเจริญภาวนาโดยการรวมใจเข้าไปหยุดนิ่งเป็นอารมณ์เดียว ณ ที่ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือประมาณ ๒ นิ้วมือ อันเป็นที่ตั้งถาวรของกำเนิดธาตุธรรมเดิม และเป็นที่ตั้งของกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็น ณ ภายในละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด ณ ที่กลางของกลางศูนย์กลางกายตรงนั้นแหละให้มาก ๆ จิตก็จะลดการปรุงแต่งเห็นภาพนิมิตลวงต่าง ๆ ไปเอง และจะได้เห็นแต่กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ตามหลักมหาสติปัฏฐาน ๔ ที่ละเอียดประณีตขึ้นไปถึงธรรมกาย อันให้แต่ความสันติสุขร่มเย็นเพราะปราศจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย

การพิจารณาธรรมชาติอันชื่อว่าวิปัสสนากัมมัฏฐานเพื่อให้สภาวะของธรรมชาติทั้งหลายเหล่านั้น และให้เห็นแจ้งในพระสัจจธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง ก็ให้พิจารณา ณ ที่ศูนย์กลางกายอันเป็นที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิม เสร็จแล้วก็ให้ทำนิโรธ (ดับสมุทัย-ยังมิใช่นิโรธสมาบัติ) ดับหยาบไปหาละเอียด เข้าถึงและเป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ ไปจนสุดละเอียด

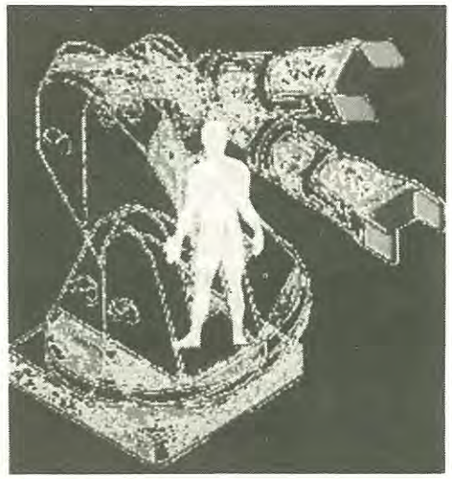

ตัวอย่างที่ ๓ สำหรับรายนี้ได้ยินจากเทปบันทึกเสียงการสอนธรรมของพระวิปัสสนาจารย์รูปหนึ่ง ซึ่งอาตมาได้จากคุณอุดม เรืองสุรัตน์ ในสมัยที่อาตมายังเป็นฆราวาสอยู่ เป็นเสียงสอนธรรมปฏิบัติโดยพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาของสำนักเดียวกันที่เด็กหญิงในตัวอย่างที่ ๒ ไปเข้ารับการอบรมมา พระคุณเจ้าท่านได้เล่าให้ฟังว่าได้มีภิกษุผู้เป็นศิษย์รูปหนึ่งกำลังฝึกปฏิบัติพระกัมมัฏฐานอยู่บนกุฏิ แต่แล้วอยู่ ๆ ก็ปรากฏว่าภิกษุรูปนั้นได้วิ่งลงมาจากกุฏิมาหาท่านด้วยความกลัวและเล่าให้ท่านฟังว่า พอปฏิบัติพระกัมมัฏฐานไปก็เกิดรู้สึกกลัวขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุ จนทนปฏิบัติอยู่ต่อไปไม่ได้ แล้วรีบวิ่งลงมาเล่าให้ท่านฟังดังกล่าว พระคุณเจ้าท่านได้บอกแก่ภิกษุผู้เป็นศิษย์นั้นไปว่า "จะไปกลัวทำไม ท่านได้ญาณ ๓ แล้ว" ซึ่งหมายถึงวิปัสสนาญาณที่ ๓ ชื่อว่า **"ภยตูปัฏฐานญาณ** คือญาณอันหยั่งรู้ว่าสังขารเป็นของน่ากลัว แล้วท่านก็สั่งให้ภิกษุผู้เป็นศิษย์นั้นกลับไปปฏิบัติต่อไป จะได้ถึงวิปัสสนาญาณชั้นสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป พออาตมาได้ฟังเทปมาถึงตอนนี้ก็เลยหยุด ไม่ได้ฟังต่ออีก และได้ยินข่าวภายหลังต่อมาว่า มีศิษย์ผู้ฝึกปฏิบัติพระกัมมัฏฐานในทำนองเดียวกันนี้ที่เสียสติไปเพราะความกลัว แล้วก็ทนฝึกปฏิบัติไป เมื่อกลัวหนักเข้าจิตใจก็ฟุ้งซ่านออกนอกตัว เมื่อการอบรมทั้งภาคสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กันดีพอ ก็ควบคุมสติของตนไม่ได้ และเสียสติไปดังกล่าว ซึ่งอาจจะเป็นภิกษุรูปเดียวกันที่กล่าวถึงนั้นหรือรูปอื่นก็ไม่ทราบแน่ ทราบแต่ว่ามีผู้เสียสติแล้วก็กลับทำร้ายท่าน (พระวิปัสสนาจารย์) นั้นเองด้วย

และยังได้ยินว่ามีผู้ปฏิบัติพระกัมมัฏฐานรายอื่น ๆ ในสำนักอื่น ๆ ที่ธรรมปฏิบัติ(ทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน)ไม่แก่กล้าพอ ครูอาจารย์ก็ยัดเยียดให้ไปปฏิบัติมีการเจริญอสุภกัมมัฏฐานเป็นส่วนสำคัญ โดยให้ผู้ฝึกปฏิบัติไปอยู่ตามป่าช้าบ้าง ที่วิเวกอื่น ๆ บ้าง สำหรับผู้ที่มักกลัว เมื่อมัน

กลัวจนใจจะขาดอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว พอนั่งปฏิบัติภาวนาไป พอเงียบหน่อยก็กลัวอะไรมิต่ออะไร พอมีเสียงแกร๊กหนึ่งก็กลัว ใจก็ยิ่งฟุ้งซ่านออกนอกตัว หนักเข้าก็ควบคุมสติไม่อยู่ เพราะไม่รู้วิธีการปฏิบัติสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานให้ได้ผลเป็นธรรมเกื้อหนุนกันและกันไปตลอด จึงมีปัญหาดังกล่าว

ตัวอย่างที่ ๔ ท่านองนี้มีหลายรายที่เคยพบ นับว่าเป็นประเภทใจอ่อน เป็นวิบากคือผลจากกรรมเก่าติดตัวมา คือพวกที่ติดการทรงจ้าวเข้าผี ซึ่งอาจจะเป็นวิบากจากกรรมเดิมหลายอย่าง ที่ทำให้บุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีจิตใจอ่อนไหวพอมาฝึกภาวนาสมาธิ แทนที่จะอบรมจิตให้รวมหยุดเป็นจุดเดียวหรืออารมณ์เดียว ณ ศูนย์กลางกายอันเป็นที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิม และเป็นที่ตั้งของกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม แล้วจะได้ไม่มีปัญหา กลับส่งใจออกนอกตัว ฟุ้งซ่านออกไปรับอารมณ์ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะไปรับรู้อารมณ์ว่าจะมีเทพคอยมาสิงใจตนอยู่ร่ำไป เมื่อควบคุมสติไม่อยู่ พอเผลอสติก็มีอาการของคนจ้าวเข้า คือสั่นเทิ้มไป หรือไม่ก็แสดงอาการของคนทรงจ้าว -- อย่างนี้เคยมีผ่านมาเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ๒ ราย ๆ ละปีเป็นแม่ชี อาการเช่นนี้ชอบจะเกิดตอนที่อาตมาบังเอิญต้องออกไปธุระนอกสถาบันเสียด้วย มีอยู่คราวหนึ่งเป็นเวลาเช้า ขณะที่อุบาสกอุบาสิกากำลังรับประทานอาหารเช้า มีแม่ชีรูปหนึ่งแสดงอาการว่ามีจ้าวพ่อเข้าสิง ก็มีคนมาบอกอาตมาให้ทราบ อาตมาก็เดินไปหาแม่ชีรูปนั้นทันที และพูดกับแม่ชีรูปนั้นว่า

"อ้อ นี่จ้าวเหรอ ? พระกับจ้าวนี่อยู่ด้วยกันไม่ได้นะ ผีอยู่ส่วนผี จ้าวต้องอยู่ส่วนจ้าว พระอยู่ส่วนพระ จ้าวต้องออกนอกสถาบันไป ถ้าไม่ออกจะให้ตำรวจมาอุ้มไป" อาตมาเอาอย่างนั้นจริง ๆ ปรากฏว่าแม่ชีนั้นรีบทานข้าวเสร็จทุกคนก็ไม่มีใครเอาใจใส่แก ก็เลยไปเก็บข้าวของเดินตัวตรงออกจากสถาบันไป แล้วก็ไม่ได้ข่าวอีกเลยทั้ง ๒ ราย

ผู้ที่มีวิบากกรรมท่านองนี้และแม้ผู้ที่มีปัญหาประการอื่น ๆ ก็แก้ได้ด้วยการฝึกอบรมสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานโดยการรวมให้หยุดเป็นจุดเดียวกัน ณ ศูนย์กลางกาย ให้มั่นคงอยู่เสมอ เมื่อเห็นดวงใสสว่างปรากฏขึ้นก็ให้หยุด

...เมื่อพิจารณาสภาวะธรรมเพื่อเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรมเสร็จแล้ว ก็ให้หยุดในหยุดกลางของหยุด ดับหยาบไปหาละเอียด เพื่อออกจากสังขารนิมิต และเข้าถึงธาตุล้วนธรรมล้วนที่ใสละเอียดบริสุทธิ์เข้าไปทุกทีจนสุดละเอียดและมีรัศมีสว่าง...

ในหยุดกลางของหยุด ณ ศูนย์กลางดวงและศูนย์กลางกายนั้น จนเข้าถึงดวงธรรมที่ใสละเอียดที่สุด จะเห็นกายในกาย ณ ภายในปรากฏขึ้นหน้าตาเหมือนผู้ปฏิบัติ แต่ใส สวย ละเอียด ประณีตกว่ากายเนื้อ ก็ให้ดับหยาบไปหาละเอียด คือละความรู้สึกหรืออุปาทานยึดอยู่กับกายหยาบ เข้าไปเป็นกายละเอียด ๆ ณ ภายในเข้าไปจนสุดละเอียดก็จะถึงธรรมกายก็ให้ปฏิบัติในทำนองเดียวกัน คือ ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ และหยุดในหยุดกลางของหยุด ดับหยาบไปหาละเอียดต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด **เมื่อต้องการจะพิจารณาสภาวะธรรมใดก็ให้พิจารณา ณ ศูนย์กลางกายนั้น อย่าส่งใจออกนอกตัว**

เมื่อพิจารณาสภาวะธรรมเพื่อเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรมเสร็จแล้ว ก็ให้หยุดในหยุดกลางของหยุด ดับหยาบไปหาละเอียดเพื่อออกจากสังขารนิมิต และเข้าถึงธาตุล้วนธรรมล้วนที่ใสละเอียด บริสุทธิ์เข้าไปทุกทีจนสุดละเอียดและมีรัศมีสว่าง โดยนัยนี้ กิเลสตัณหา อุปาทาน ในสังขารธรรมทั้งปวงก็จะสิ้นไปด้วยตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ และ**ในช่วงนี้เองที่เมื่อมรรคจิตเกิดและเจริญขึ้นพร้อมทั้งโพธิปักขิยธรรมองค์ธรรมเครื่องตรัสรู้รวมกันเป็นเอกสมังคี ทำหน้าที่ปหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกอย่างน้อย ๓ ประการ คือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาสขึ้นไปได้ ก็ก้าวล่วงข้ามโคตรปุถุชนขึ้นเป็นพระอริยบุคคลตามระดับภูมิธรรมของท่าน**

การเจริญภาวนาโดยนัยและในช่วงนี้ คือ ดับหยาบไปหาละเอียดเข้าถึงและเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนเข้าไปจนสุดละเอียดนี้ **จึงมีสภาวะที่เป็นนิโรธ (ดับสมุทัย) และจัดเป็นการเจริญภาวนาโดยมีสมถะและวิปัสสนาคู่กัน และมีนิโรธเป็นโคจร ซึ่งจะให้ผลทั้งออกจากสังขารนิมิตและตัณหาปวัตติ อันนิมิตลวงก็จะไม่อาจปรากฏอยู่ได้ และจะไม่มีโอปปาติกะใด ๆ สามารถกล้ำกรายเข้ามาใกล้ได้เลย**

จิตใจก็ย่อมจะมีแต่ความสงบสันติสุขพร้อมด้วยสติสัมปชัญญะอันสัมปยุตด้วยปัญญาอันเห็นแจ้งในพระสัจจธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริงจากการที่ได้ทั้งเห็นและรู้

สุขภาพจิตก็จึงมีแต่ดีกับดี ด้วยประการฉะนี้

...สรุปเพื่อให้การศึกษาอบรมธรรมปฏิบัติให้ได้ผลดี เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาธรรมปฏิบัติในขั้นสมถและวิปัสสนากัมมัฏฐานนั้น จึงขอแนะนำว่า ผู้สนใจในการศึกษาสัมมาปฏิบัตินั้น ควรจะได้พิจารณาเลือกสำนักปฏิบัติและผู้ให้การศึกษาอบรมที่เป็นผู้ทรงคุณธรรมและทรงคุณวุฒิทั้งในหลักปริยัติ วิธีปฏิบัติทั้งในขั้นสมถะ (ภาวนาสมาธิ) และวิปัสสนา (เจริญปัญญา) และทั้งเป็นผู้ปฏิบัติได้ผลดี (ปฏิเวธ) พอสมควร...

สรุปเพื่อให้การศึกษาอบรมธรรมปฏิบัติให้ได้ผลดี เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาธรรมปฏิบัติในขั้นสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน นั้น จึงขอแนะนำว่า ผู้สนใจในการศึกษาสัมมาปฏิบัตินั้นควรจะได้พิจารณาเลือกสำนักปฏิบัติและผู้ให้การศึกษาอบรมที่เป็นผู้ทรงคุณธรรมและทรงคุณวุฒิทั้งในหลักปริยัติ วิธีปฏิบัติทั้งในขั้นสมถะ (ภาวนาสมาธิ) และวิปัสสนา (เจริญปัญญา) และทั้งเป็นผู้ปฏิบัติได้ผลดี (ปฏิเวธ) พอสมควร โดยมีหลักที่พึงใช้เป็นข้อพิจารณาเป็นเบื้องต้น ต่อไปนี้

๑ **พึงเลือกหาสำนักและครูอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในธรรมปฏิบัติทั้งสมถะ** (ภาวนาสมาธิ) และ**ทั้งวิปัสสนา** (เจริญปัญญา) **อันมีพร้อมทั้งหลักวิชา** (ปริยัติ) **และอุบายวิธีปฏิบัติให้ได้ผลดีที่สุด** โดยเฉพาะอย่างยิ่งพึงเลือกสำนักและครูอาจารย์ผู้มีและประกอบธรรมปฏิบัติโดยทางสายกลาง ชื่อ **"มัชฌิมาปฏิปทา"** ตามนัยแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ ไม่สุดโต่งไปข้างความประพฤติปฏิบัติอันเป็นการสั่งสมกองกิเลสด้วยกามคุณ เห็นแก่ความสุขสบายจนเกินพอดี ชื่อว่า **"กามสุขัลลิกานุโยค"** เป็นไปในทางฟุ้งเฟ้อให้เกิดความฟุ้งซ่าน ให้พล่านไปด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทาน ด้วยความหลงผิด อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ และก็ไม่สุดโต่งไปข้างความประพฤติปฏิบัติอันทรมานสังขารร่างกายจนเกินไป ชื่อว่า **"อัตตกิลมถานุโยค"** อันเป็นเหตุแห่งความทุกข์กระสับกระส่ายทางกาย และเป็นเหตุให้ฟุ้งซ่านแห่งจิตไม่อาจอบรมจิตให้สงบระงับได้กลายเป็นโทษเป็นทุกข์ไปอีก

พึงเลือกสำนักและครูอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในการอบรมจิต รู้เหตุและปัจจัยในการเจริญจิตภาวนาอันช่วยรักษาสุขภาพจิตได้ดี รู้จักอุบายวิธีในการปฏิบัติจิตภาวนาที่เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาในธรรมปฏิบัติให้เป็นไปแต่ในแนวทางที่ดี คือที่เป็นคุณแก่สุขภาพจิต เป็นกัลยาณมิตรผู้สามารถชี้แจงแถลงข้อธรรมที่ละเอียดลึกซึ้งทั้งเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง ได้พอสมควร

และเป็นบัณฑิตผู้มีสติปัญญา เครื่องรักษาตนโดยชอบ รู้ทางเจริญอันควรดำเนิน รู้ทางเสื่อมอันไม่ควรดำเนิน รู้ธรรมที่เป็นแก่นสารสาระ ควรประพฤติปฏิบัติให้เข้าถึง ให้รู้เห็นและให้เป็นรู้ธรรมอันมิใช่แก่นสารสาระที่ไม่ควรยึดถือตาม ที่เป็นจริงมีปกติประพฤติปฏิบัติดี มีการงานที่สะอาด ชี้แนะแต่แนวทางที่ดี ที่มีคุณประโยชน์ ไม่เป็นโทษแก่ศิษย์ด้วยน้ำใสใจจริง ไม่หลอกลวง ให้หลงงมงายในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง เป็นมิจฉาทิฏฐิ อันเป็นมลทินอย่างยิ่งและให้ผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนสิ้นกาลนาน

อนึ่ง **ถ้าหากจะมีสำนักปฏิบัติธรรมให้เลือกได้ ๓ ประเภท** คือ

(๑) **สำนักปฏิบัติที่เน้นหรือเชี่ยวชาญแต่เฉพาะสมถะ** (การเจริญภาวนาสมาธิ) **แต่เบาในการให้อบรมวิปัสสนา** (เจริญปัญญา) พิจารณาสภาวะธรรมทั้งที่เป็นสังขาร คือธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และวิสังขาร คือธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และสัจจธรรมให้รู้แจ้งเห็นแจ้งตามธรรมชาติที่เป็นจริง

(๒) **สำนักปฏิบัติที่เน้นแต่เฉพาะวิปัสสนา** (เจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรม) **แต่เบาในการเจริญภาวนาสมาธิ**ให้แก่กล้าถึงเป็นวิชชา ให้สามารถเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติทั้งที่เป็นสังขารและวิสังขาร และสัจจธรรมตามที่เป็นจริงจากการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น

(๓) **สำนักปฏิบัติที่พร้อมทั้งสมถะและวิปัสสนาภาวนา** อันให้จิตใจสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์ได้ดี**ให้แก่กล้าถึงเป็นวิชชา** ให้สามารถเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรมและในสภาวะธรรมทั้งที่เป็นสังขารและวิสังขารตามที่เป็นจริง ด้วยการที่ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นด้วยสติปัญญาอันเห็นชอบใน กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นทั้ง ณ ภายในและภายนอก จากส่วนหยาบไปจนสุดละเอียด ถึงธาตุล้วนธรรมล้วนได้

พึงให้เลือกเข้าศึกษาอบรมในสำนักปฏิบัติธรรมที่ ๓ เพราะเหตุว่า

พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงองค์ธรรมเพื่อการตรัสรู้ในธรรมที่ควรรู้ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งคืออริยสัจจ์ เพื่อความหลุดพ้นจากสรรพกิเลสอย่างถาวร และเพื่อทำนิพพานให้แจ้ง) อันมีอินทรีย์ ๕ พละ ๕ และมรรคมีองค์ ๘ เป็นต้นนั้น ต่างประกอบด้วยทั้งสมถะและวิปัสสนา หรือ ทั้งสมาธิและปัญญา สัมมาสมาธิและสัมมาทิฏฐิคือปัญญาอันเห็นชอบทั้งสิ้น และว่าในส่วนแห่ง **"วิชชา"** คุณธรรมเครื่องดับ **"อวิชชา"** อันเป็นมูลรากฝ่ายเกิดนั้น ก็ต้องเจริญทั้งสมถะและวิปัสสนา

นอกนี้พระพุทธองค์ยังได้ทรงแสดงไว้อีกว่า

นตฺถิ ฌานํ อปญฺญสฺส นตฺถิ ปญฺญา อฌายิโน, ยมฺหิ ฌานญฺจ ปญฺญา จ เสฺว นิพฺพาน สนฺติเก ซึ่งแปลความว่า **ฌานย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฌาน (ชนใด) มีทั้งฌานและปัญญาด้วย** (ชนนั้น) **ย่อมปฏิบัติใกล้นิพพาน.** (ภิกฺขุวคฺค ธมฺม ปทํ)

...ท่านจงไปขอเข้าศึกษาอบรมในสำนักนั้น เพราะเขามีวิธีปฏิบัติธรรมที่สมบูรณ์หลักปริยัติและตามปฏิบัติพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าโดยแท้...

และถ้ายิ่งสำนักปฏิบัติใดที่มีแนวทางการปฏิบัติภาวนาที่ให้มีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต และให้เห็นธรรมในธรรม เป็นทั้ง ณ ภายนอก และทั้ง ณ ภายในเข้าไปจนสุดละเอียด สามารถให้รู้เห็นถึงธาตุล้วนธรรมล้วน **มีธรรมกายและอายตนนิพพาน** เป็นต้น ตามรอยบาทพระพุทธองค์ ดังพระบาลีพุทธภาษิตว่า

"อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ ...ฯ" ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อายตนนั้นมีอยู่...ฯ (ปาฏลิคามิวคฺค อุทาน.)

"อตฺถิ ภิกขํเว อชาตํ อสงฺขตํ ...ฯ" ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติที่ไม่เกิดแล้ว ปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้แล้วมีอยู่...ฯ (ปาฏลิคามิวคฺค อุทาน.)

ว่า **"ดูก่อน วาเสฏฐโคตรทั้งหลาย... (คำว่า ธรรมกายก็ดี ธรรมภูตก็ดี พฺรหฺมกายก็ดี พฺรหฺมภูตก็ดี เป็นชื่อของตถาคต."** (อคฺคญฺญสุตตํ)

ท่านจงไปขอเข้าศึกษาอบรมในสำนักนั้น เพราะเขามีวิธีปฏิบัติธรรมที่สมบูรณ์ตามหลักปริยัติและตามปฏิบัติพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าโดยแท้

๒ พึงพิจารณาความประพฤติปฏิบัติของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ในระดับผู้นำหรือวิทยากรของสำนักนั้น ๆ ว่าเป็นผู้ทรงธรรม ทรงวินัยดีเพียงใด กล่าวคือ

– เป็นผู้ปฏิบัติ และ ดำรงตนอยู่ในธรรมอันเป็นไปเพื่อสั่งสมกิเลส หรือว่าเป็นไปเพื่อกำจัดกองกิเลส ตัณหา อุปาทาน เพื่อลดมานะละทิฐิคือความเห็นผิดอันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายอย่างจริงแท้แค่ไหน

– เป็นผู้ทรงศีลทรงพระวินัยพุทธบัญญัติอันยังให้เกิดความบริสุทธิ์กาย วาจา และความสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์ อันมีกามฉันทะ พยาบาท วิจิกิจฉาอันเนื่องแต่มิจฉาทิฏฐิ ฯลฯ ด้วยศีลสังวร ปาติโมกขสังวร อินทรียสังวร อาชีวะปาริสุทธิ และด้วยปัจจัยปัจจเวกขณะ (คือพิจารณาก่อนบริโภคปัจจัย ๔ เพื่อไม่หลงมัวเมา) และมีกาย วาจา และใจที่สะอาดบริสุทธิ์ จริงใจต่อศิษย์ ผู้ปฏิบัติธรรมควรจะเลือกหาครูบาอาจารย์ที่เป็นกัลยาณมิตรที่แท้อย่างนี้

หรือว่าไม่เป็นสมณะผู้สงบด้วยพระธรรมและพระวินัยจริง แต่ก็ปฏิญญาว่าเป็นสมณะ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติหรือใช้ให้ผู้อื่นกระทำนอกรีตนอกรอยแห่งพระธรรมพระวินัยนี้ ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสว่า เป็นบุคคลที่มีกายวาจาใจไม่สะอาด มีกิจการงานที่ไม่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นคนเจ้าเล่ห์ มีพฤติกรรมที่สกปรกโสมม

เน่าใน เปียกแฉะ หมักหมม เหมือนบ่อที่เทขยะมูลฝอย ดังตัวอย่างของผู้มีความประพฤติอันไม่ดีงาม ชื่อว่า **"อนาจาร"** เป็นผู้มีความประพฤติอันเลวทรามชื่อว่า **"บาปสมาจาร"** เป็นต้นว่า มักขวนขวายเพื่อตัดลาภผู้อื่น ใส่ร้ายป้ายสีเพื่อความเสื่อมเสียแก่ผู้อื่น ขวนขวายเพื่อให้เขาอยู่ไม่ได้ต้องออกจากถิ่นฐานโดยไม่เป็นธรรม หรือให้ปฏิญญาอันเป็นธรรมแก่เขาแล้วไม่ทำให้สมจริง ฯลฯ และมีการแสวงหาอันไม่สมควรแก่สมณเพศเป็นมิจฉาชีวะ อันชื่อว่า **"อเนสนา"** ได้แก่ หลอกลวงให้เขาเชื่อถือ เพื่อลาภสักการะ สรรเสริญ สุข โดยการอวดอุตริมนุสสธรรม ซึ่งย่อมมีโทษทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกเป็นโลกวัชชะคือโลกติเตียน ทางธรรมเป็นปัณณัตติวัชชะ คือผิดพระวินัยพุทธบัญญัติ อย่างต่ำก็เป็นอาบัติ **"ปาจิตตีย์"** อย่างสูงถึงเป็น **"ปาราชิก"** ให้สิ้นสภาพแห่งความเป็นภิกษุไปทันที ถึงบุคคลทั่วไปไม่รู้ แต่ตนเองและบัณฑิตคือผู้รู้ย่อมรู้ แม้การทำวิญญัติ คือออกปากขอเองหรือใช้ผู้อื่นให้ออกปากขอของ (แทนตนเพื่อตน) จากบุคคลผู้มิใช่ญาติมิใช่ปวารณา หรือมิใช่กาลที่ควรขอก็ย่อมมีโทษทั้งทางโลก (เป็นโลกวัชชะ) และทั้งทางธรรม (เป็นอาบัติ) ด้วยเช่นกัน ผู้ปฏิบัติธรรมไม่พึงเลือกบุคคลเช่นนี้เป็นครูบาอาจารย์

อนึ่ง พึงพิจารณาเลือกบุคคลผู้เป็นครูบาอาจารย์ว่า

– เป็นผู้มีสันโดษตามมีตามได้ กล่าวคือมีอย่างไร ได้อย่างไร ใช้อย่างนั้น หรือว่ามักเลือกมีเลือกใช้แต่เฉพาะสิ่งดีฯ

– เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติเพื่อความสงบ เพื่อความบรรเทา เพื่อกำจัด และละวางกิเลส ตัณหา อุปาทาน หรือว่าเป็นผู้แสวงหาลาภ ยศ สักการะ สรรเสริญ สุข ด้วยความโลภไม่มีที่สิ้นสุดและเป็นผู้สะสมโลกีย์ทรัพย์เพื่อตน

เหล่านี้ก็พอจะเป็นเครื่องชี้แสดงคุณธรรมและคุณวุฒิของสำนักและผู้เป็นคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ในระดับสูงของสำนักนั้นว่า ควรเข้าไปศึกษาและฝึกปฏิบัติธรรมด้วยหรือไม่เพียงใด และขอเน้นว่า**การที่จะพิจารณาคุณธรรมดังกล่าวนี้ได้ถูกต้องแม่นยำ ผู้ปฏิบัติธรรมนั้นเองก็จะต้องเป็นผู้มีปัญญาเครื่องรับรู้ข้อมูลทั้งลับและเปิดเผยอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และตรงประเด็น แล้วพึงพิจารณาในเหตุ สังเกตในผลด้วยสติปัญญาอันเห็นชอบและเฉียบคมของตนเองจึงจะทราบได้โดยแน่ชัด ซึ่งนั่นก็หมายความว่าตนจะต้องประกอบตนด้วยคุณธรรมของบัณฑิตเองได้แล้วเพียงใด ก็จะสามารถเข้าใจความเป็นพาลหรือบัณฑิตในผู้อื่นได้เพียงนั้น แล**

■■■■

ตอบปัญหาธรรม

ถาม : *จักรพรรดิ ภาคผู้เลี้ยง มีความสำคัญอย่างไร ?*

ตอบ : การสร้างพระประธานและพระคู่บารมี สำเร็จด้วยหินรัตนชาติขอบอกตรง ๆ เลยวันนี้ว่า ภาคผู้เลี้ยงซึ่งเป็นกายในกาย ณ ภายใน ของแต่ละกายสุดกายหยาบ กายละเอียดตลอดเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ถึงอายตนนิพพานมีจักรพรรดิและจักรพรรดินั้น ถ้าหากจะอาราธนาสถิตย์อยู่วัตถุใดที่บริสุทธิ์เพียงใดก็จะเป็นสิริมิ่งมงคลแก่ผู้เคารพกราบไหว้บูชา ปฏิบัติบูชาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เป็นเจ้าภาพสร้างขึ้นเพียงนั้น นี่แหละที่จะบอกไว้ อันนี้แหละเป็นเคล็ดลับของวิชชาธรรมกายซึ่งหลวงพ่อท่านเป็นผู้ค้นพบ และ**ท่านก็อาศัยภาคผู้เลี้ยงคือ จักรพรรดิรัตนะ ๗ และกายสิทธิ์ทั้งหลายซึ่งท่านกลั่นธาตุธรรมดีแล้ว ทับทวีจักรพรรดิจากอายตนนิพพานดีแล้วให้เป็นภาคผู้เลี้ยงแก่พระพุทธศาสนาซึ่งมีผลถึงสัตว์โลกทั้งหลายที่จิตใจนั้นน้อมเข้าไปจรดอยู่ ณ ศูนย์กลางกายเพื่อความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจด้วยกัน** นี่แหละมันต่อเนื่องกันอย่างนี้ ทีนี้**ภาคผู้เลี้ยงจึงมีคุณค่าทั้งแก่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาผู้เข้าไปศึกษาปฏิบัติธรรมและทั้งแก่สังคมประเทศชาติผู้ที่อยู่ในศีลกินในธรรมด้วย** ที่เข้าไปเคารพกราบไหว้บูชาทั้งอามิสบูชาและปฏิบัติบูชา

ปฏิบัติบูชาทำอย่างไร กราบไหว้แล้วน้อมเอามาสู่ใจตนเป็นโอปนยิโก น้อมเข้ามาสู่ใจตนทำให้เป็นธรรมะเร็ว ทีนี้เมื่อสัตว์โลกทั้งหลายน้อมเอาความบริสุทธิ์คือพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ตลอดทั้งจักรพรรดิรัตนะ ๗ ซึ่งซ้อนอยู่ภายใน เราจะเห็นก็ตามไม่เห็นก็ตามมีอยู่ เข้ามาสู่ใจตนเช่นนั้น มีผลให้แต่ละสัตว์โลกสะอาดบริสุทธิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป มีกำลังสูงขึ้นในการที่จะบำเพ็ญบารมี บุญบารมีไปเพื่อมรรคผลนิพพานเป็นบุญเป็นกุศลแก่กล้าเป็นบารมี อุปบารมีปรมัตถ์บารมียิ่ง ๆ ขึ้นไปแก่ตนเองผู้ปฏิบัติ ยิ่งเป็นเท่าไรคือบริสุทธิ์กาย วาจา ใจเป็นบุญเป็นบารมีที่เราบำเพ็ญส่วนภายนอกเท่าไรยิ่งมีผลไปถึงภายใน

ผลถึงภายในอย่างไร

จักรพรรดินั่นแหละเขาจะเก็บเหตุที่สัตว์โลกแต่ละสัตว์โลก บำเพ็ญคุณความดีถ่ายทอดส่งกลับไปยังต้นธาตุ ต้นธรรมหรือเครื่องธาตุ เครื่องธรรมเพื่อปรุงเป็นผลเป็นวิบากส่งผ่านกลับเข้ามายังธาตุธรรมที่สุดละเอียดของกายหยาบตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม ให้มีผลเจริญงอกงามไพบูลย์ในบวรพระพุทธศาสนา สุขสมบูรณ์บริบูรณ์ด้วย มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติในส่วนของกายเนื้อหรือกายหยาบมีการส่งไปส่งมาอย่างนี้ และในขณะเดียวกันกำลังหรืออีกนัยหนึ่งความแก่กล้าของธาตุธรรมที่สัตว์-โลกทั้งหลายกระทำกาย วาจา ใจให้สะอาดบริสุทธิ์ไปถึงธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ สุดหยาบไปจนสุดละเอียดก็ไปมีผลถึงต้นในต้นให้แก่กล้ายิ่งขึ้นด้วย เมื่อแก่กล้ายิ่งขึ้นด้วยการสื่อเชื่อมต่อบุญกุศลจากกายเนื้อซึ่งเป็นฐานของพระถ้าทำคุณความดีผ่านเข้าไปจากกายแต่ละกายที่มีอยู่สุดกายหยาบกายละเอียดผ่านไปทางกายภาคผู้เลี้ยงคือจักรพรรดิภาคผู้สอด ผู้ส่ง ผู้บังคับ ผู้ปกครองธาตุธรรมไปจนถึงต้นธาตุต้นธรรม แล้วก็ทับทวีกลับเป็นวิบากกรรมมา ยิ่งใกล้ชิดเข้าไปมากเท่าไร บุญบารมีในธาตุในธรรมสุดหยาบสุดละเอียดของท่านก็แก่กล้าไปตาม จนถึงต้นธาตุต้นธรรมเพียงนั้น และเมื่อถึงที่สุดแห่งความแก่กล้าคือปรมัตถบารมีนั้นแล้ว ท่านก็มีพลังที่จะบรรลุมรรคผลนิพพานตามส่วน พร้อมกับจะเรียกว่าพระโพธิสัตว์แปลว่าผู้ที่ได้รับพยากรณ์แล้ว พระผู้บำเพ็ญบารมีซึ่งไม่ว่าจะเป็นพระโพธิสัตว์หรือผู้ที่ยังไม่ได้รับพยากรณ์ก็แล้วแต่ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นเมื่อองค์ใดได้มาบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้วก็จะยิ่งมีพลังสูงที่จะช่วยสัตว์โลกได้มากเพียงนั้น นี่ในส่วนของการบุญการกุศลมันมีความละเอียดลึกซึ้งไปอย่างนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวันนี้ได้เปิดเผยเรื่องจักรพรรดิ และจักรพรรดินี่แหละเมื่อมีมากขึ้น สะอาดบริสุทธิ์มากขึ้นก็จะช่วยให้ผู้เข้าไปนมัสการกราบไหว้ ปฏิบัติบูชาถึงธรรมะกันได้มาก เรียกว่ากำลังต่อกำลัง ทุนต่อทุนเลยทีเดียว หรือบารมีต่อบารมี

แต่ถ้าว่าสัตว์โลกใดกระทำความไม่ถูกต้องก็จะมีจักรพรรดิภาคมารเก็บเหตุที่ไม่ดีส่งไปยังต้น ๆ ของภาคมารให้มีกำลังแก่กล้าขึ้น แล้วก็ส่งผลกลับมา อันนี้อาตมายกตัวอย่างให้ดู เช่นตะวันออกกลางมีทรัพยากรคนของเขามีทานมีศีลเหมือนกัน แต่ว่ามีส่วนที่เป็นสัมมาทิฏฐิมีน้อยเป็นมิจฉาทิฏฐิมาก ทานกุศลที่เขาทำก็ส่งผลมาเป็นโภคทรัพย์ เป็นมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติเหมือนกัน แต่โภคยทรัพย์หรือสมบัติทั้งหลายจะเป็นคุณสมบัติ รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ บริวาร-สมบัติ ทั้งมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติมันไม่ได้เป็นไปในแนวทางที่ส่งไปยังนิพพานสมบัติได้เพราะเมื่อมารใช้ให้ทำหน้าที่เป็นฐานแก่มารแล้วหมดความหมายเมื่อไร มารจะทำลายธาตุธรรมนั้นเสียเหมือนอย่างสำนักเข้าทรงใหญ่แห่งหนึ่งที่ราชบุรีพูดเท่านี้คุณโยมคงเข้าใจและสำนักปฏิบัติธรรมใดที่ไม่สะอาดบริสุทธิ์เป็นไปในทางมิจฉาทิฏฐิ

พร้อมความโลภ ความหลง ด้วยมานะทิฏฐิของผู้บริหารแล้วก็จะเป็นไปในแนวนั้นเช่นกัน มารเก็บเหตุแล้วก็ส่งผลมาทับทวีมาจนแก่กล้า จนทำผิดไม่เห็นว่าตัวผิดนั่นแหละเต็มที่ ผิดแล้วไม่รู้ว่าผิด หลงมะงุมมะงาหลาไม่โผล่ออกมาสักที เหมือนที่**นักประพันธ์ท่านหนึ่งบอกว่าเหมือนศิลาตกลงไปในบ่อที่ไม่มีก้น ไม่ได้โงหัวขึ้นมาเป็นอย่างนั้น** การบุญการกุศลใช่ว่าสักแต่ทำมันเป็นบุญ แต่เป็นบุญผสมบาปและมันจะนำไปสู่แนวทางนั้น นี่แหละเพราะฉะนั้นอาตมาจึงพาอธิษฐานขอให้บริสุทธิ์สมบูรณ์ บริบูรณ์ด้วยทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศลมีความหมายอย่างนี้นะโยมนะ ไม่ใช่สักแต่พูด ๆ มีเหตุที่มาอาตมาเข้าใจเรื่องนี้มานานเห็นเหตุด้วย จึงได้มีคำอธิษฐานเอาไว้ด้วยความสุขุมรอบคอบพอสมควร แต่ถ้าใครเห็นว่าอะไรไม่ถูกต้อง ก็แนะนำอาตมาบ้าง

แต่ที่อาตมาได้พิจารณาแล้วดีที่สุดเป็นไปในแนวทางที่หลวงพ่อได้แนะนำไว้ แต่คำพูดอาจจะไม่รวมกันเป็นอันเดียวกันทุกคำ แต่ว่าในเนื้อหาอันนี้นี่แหละมันเป็นอย่างนี้ เมื่อปฏิบัติไปแล้วมันเข้าอย่างนี้ ทีนี้จุดหนึ่งที่สำคัญที่สุดอาตมาจะยกให้ฟัง ๒ จุด จุดหนึ่งที่อาตมาพูดเดี๋ยวคุณโยมจะนึกว่าสวรรค์สมบัติและจะเป็นมิจฉาทิฏฐิได้อย่างไร เทวดาที่เป็นมิจฉาทิฏฐิก็มีนะ ไม่ใช่ไม่มี เป็นยักษ์เป็นมารก็มี ยักษ์มีกุมภรรณเป็นต้น บรรดาชั้นระดับจาตุมหาราชิกาก็ใกล้ ๆ มนุษย์เราเพียงแต่ว่ากายเขาใสกว่าเท่านั้น แม้กระทั่งที่สุดถึงชั้นที่ ๖ ปรนิมมิตวสวัตดี ชั้นนี้เป็นที่สูงสุดของเทวโลก เทพยดาชั้นนี้ต้องการอะไรปรารถนาอะไร มีบริวารเนรมิตให้เสร็จสบายถึงเพียงนั้น แต่ก็ยังเป็นมิจฉาทิฏฐิ ท่านคงอ่านพุทธประวัติคงจำได้

ท้าววสวัตดีมารในสมัยพุทธกาลจอมเทพชั้นนี้ละนะ ท่านลองนึกดูว่าท่านจะแค่ไหน แต่ว่าหลังจากพุทธกาลมาประมาณร้อยปี พระเจ้าอโศกธรรมมาโศกราช หรือพระเจ้าธรรมาอโศกราช นี่แหละศรัทธาในพระพุทธศาสนาสร้างสถูปเป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่นสิ้นทรัพย์มากมาย แต่ว่าไม่สำเร็จ สถูปใหญ่ไม่เสร็จเลยเพราะท้าววสวัตดีมารตามผจญอยู่พร้อมทั้งบริวาร ทีนี้พระอุปคุตซึ่งมีจริงนะจำพรรษาอยู่ใต้สะดือทะเล สะดือทะเลอย่าไปควานหาในทะเลนี้นะหาไม่เจอหรอก อันนั้นเป็นมหาสมุทรซึ่งเป็นอายตนะละเอียดนั่นแหละได้มาทรมานท้าววสวัตดีมาร ทรมานกันจนแพ้ว่าอย่างนั้นเถอะ เมื่อยอมแล้วจึงกลับเป็นสัมมาทิฏฐิปรารถนาพุทธภูมิอธิษฐานบำเพ็ญบารมีเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า นี่แหละท้าววสวัตดีองค์ปัจจุบันแหละ เพราะฉะนั้นสวรรค์สมบัติที่เป็นมิจฉาทิฏฐิก็มีให้เข้าใจไว้จากสูงสุดจนต่ำสุดมีมีทุกชั้นแต่ชั้นที่เป็นมิจฉาทิฏฐิน้อยมีสัมมาทิฏฐิมากหรือจะว่าที่สุดก็คือชั้นดุสิตเทวโลก ซึ่งเป็นชั้นของผู้บำเพ็ญบารมี

ถาม : *ประโยชน์ของการเลือกทำบุญดีอย่างไร ?*

ตอบ : การทำบุญมันเหมือนกับการปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารเหมือนกัน ไปปลูกอยู่สวนไหนอยู่ในคณะบุคคลใดย่อมจะเสวยผลบุญกับคณะบุคคลนั้น **ถ้าไปปลูกไปทำบุญกับคณะบุคคลที่ไม่บริสุทธิ์ที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ผลก็ให้ไปอยู่ด้วยกัน เสวยผลด้วยกัน ก็ดิ้งกันไปต่ออีก ไม่รู้ไปถูกไปผิดอีกเท่าไรเป็นธรรมดา** เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญนะโยม แต่ถ้าทำบุญกับผู้ที่ตั้งใจอยู่ที่จะให้บริสุทธิ์อยู่เสมอไม่ประมาทชักนำไปในทางที่ให้บริสุทธิ์เสมอมิให้หลง ด้วยปัญญาอันเห็นชอบก็ต้องเสวยผลอยู่ด้วยกัน ชอบใจกันฟังกันรู้เรื่องนี่แหละ เขาเรียกว่าสายธาตุธรรม สายธาตุธรรมที่เป็นมิจฉาทิฏฐิที่เป็นสัมมาทิฏฐิมันก็อยู่ใกล้ ๆ กันในสายสัมมาทิฏฐิก็มีมิจฉาทิฏฐิปนอยู่ ถ้ายังไม่บรรลุอรหัตถผลในสายมิจฉาทิฏฐิมาก ๆ ก็มีสัมมาทิฏฐิอยู่บ้างแต่มันอ่อนกว่ากัน มันก็มีอยู่ว่าเราจะอยู่ตรงไหน อยู่ตรงไหนทำบุญกุศลกับใครกับคณะใครก็แปลว่า

๑. มีทิฏฐิเสมอกัน
๒. มีศีลเสมอกัน
๓. มีทานเสมอกัน
๔. มีอุปการะซึ่งกันและกัน

ทีนี้แหละก็เจอกัน กลมเกลียวกัน อุปการะกัน เป็นคู่บารมีอุปการะซึ่งกันและกันไปจนถึงมรรคผลนิพพาน ถ้าถูกก็ไปด้วยกัน ผิดก็ไปด้วยกันเป็นแพ นี่แหละโยมนี่เป็นจุดสำคัญที่อาตมาใคร่ชี้ให้เห็นเพราะฉะนั้นที่อาตมาพูดถึงการสร้างโบสถ์เรื่องการสร้างพระ มุ่งหมายให้ญาติโยมทั้งหลาย เข้าใจให้ลึกซึ้งแต่บางทีมันพูดไม่ได้วันนี้ขออนุญาตพูด และบัดนี้ก็พูดแล้วก็จะไม่พูดบ่อย ข้อนี้เพราะมันเหมือนว่า ที่นี่มีแต่ของดีทั้งนั้นก็ไม่เชิงแต่ว่าตั้งใจให้ดีที่สุด พยายามที่จะไม่ประมาทที่สุด แล้วก็ให้โยมนี่แหละดู คอยติเอาซิพิจารณาเอาซิ ถ้ามันไม่ดีก็อย่าอยู่ด้วย มันง่าย ๆ อย่างนี้แหละไม่เห็นมันยากตรงไหน เราไม่หลงเสียอย่าง **ถ้าหลวงตาเสริมชัยทำไม่ถูกต้อง หรือพระของอาตมาทำไม่ถูกต้องอย่านับถือไม่ว่าองค์ใดทั้งนั้น ถ้าเห็นทำไม่เข้าท่าไม่ชอบมาพากลเห็นท่าไม่ดีอย่านับถือบอกกันตรง ๆ อย่างนี้ถ้าทำดีจึงค่อยนับถือที่พูดเช่นนี้มิใช่เพื่ออะไรนะเพื่อจะให้พระของอาตมาระวังตัวด้วย อาตมาเองก็ต้องระวังตัวด้วย**

นี่อาตมาเลยเล่าให้ฟัง นี่เป็นเจตนาของอาตมามันเป็นความจริงใจออกมาอย่างนี้ จะพาญาติโยมทั้งหลายทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่างที่มันมีคุณค่าที่สุดเท่าที่เราสามารถจะทำได้ จะไม่ให้หลงติดอยู่ในความปรุงแต่งจนเกินจำเป็น เพราะปรุงแต่งมันมีอยู่บ้างเหมือนกันแต่ให้น้อยที่สุดเพียงเพื่ออย่าให้มันน่าเกลียดแก่สังคม ให้มันพอเป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา ปสาทะ พอสมควร แต่ไม่ให้ถึงกับหลง นี่จะทำไว้อย่างนี้ เพราะฉะนั้นคุณโยมเข้าใจเจตนาอาตมาแล้ว

ขอให้ญาติโยมทุกท่านเจริญในบวรพระพุทธศาสนาแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกท่านทุกคนตลอดสิ้นกาลนานเทอญ

■■■■

ขอเชิญเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นั้น ทางสถาบันได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับทั้งชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางสถาบันใคร่ขอสนับสนุน**ให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี** (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และ**ไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป** และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว

สำหรับ**ท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตน จะขอใช้กลดของสถาบันก็ได้ โดยเสียค่าบำรุงกลด** เพื่อให้สถาบันพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุดและใช้การต่อไปไม่ได้ต่อไปด้วย ดังต่อไปนี้

อยู่ ๑ – ๕ วัน	บำรุงกลด ๑๐๐ บาท
อยู่ ๖ – ๑๐ วัน	บำรุงกลด ๒๐๐ บาท
อยู่ ๑๐ – ๑๕ วัน	บำรุงกลด ๒๕๐ บาท

๔. ข้อห้ามระหว่างการอบรม

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่ติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรม หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณสถาบัน เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณสถาบัน

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับสถาบันทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔:๐๐ น. ตื่นนอน (สัญญาณเสียงระฆัง)

๐๔:๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม

๐๖:๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า

๐๗:๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต

๐๘:๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา

๐๙:๓๐ น. ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๑:๐๐ น. รับประทานอาหาร แล้วพักผ่อนตามอัธยาศรัย

๑๔:๐๐ น. รับฟังธรรมบรรยาย

๑๗:๐๐ น. ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรม แล้วพักทำธุระส่วนตัว

๑๙:๓๐ น. เจริญภาวนาธรรม

๒๑:๓๐ น. ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศรัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คุณตฺตโม) และ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่**ศาลาการเปรียญ** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทาน ภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

เวลา ๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

เวลา ๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

เวลา ๑๒.๓๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปโดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อยให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาสควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ทุกวันจันทร์ และ **พฤหัสบดี** ภาคค่ำ เวลา ๑๘.๓๐ น.

ที่**พระอุโบสถ** วัดสระเกศฯ ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา ทุกวันพระ เวลา ๑๐.๓๐ น. (ก่อนเวลานี้มีพระธรรมเทศนา)

๒. **ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น** ที่วิหารเจริญภาวนา (ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี**

ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ (เฉพาะวันเสาร์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกัน) ทุกวันศุกร์มีรถออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๑๘.๓๐ น. และรับกลับในวันอาทิตย์ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ณ สถาบันฯ โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใดเป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดการดังนี้

๓๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๔. ที่**ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการ "ธรรมปฏิบัติ" ทางช่อง ๙ อสมท.
ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ และที่ ๕ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุยานเกราะ** ๗๙๒ กรุงเทพฯ ทุกวัน**อังคาร, พฤหัสบดี** เวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

๒. **สถานีวิทยุ ททท (ภาคปกติ)** ของ อสมท. กรุงเทพฯ ทุก**วันอาทิตย์** เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.

๓.**สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืน**วันอาทิตย์** (ก่อนปิดรายการ)

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงฯ ที่ฐานพระประธานประจำศาลาอเนกประสงค์

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเปิดโอกาสให้สาธุชน บรรจุพระผงสมเด็จพระธรรมกาย พระบูชาต่าง ๆ ที่จัดสร้างโดยมูลนิธิฯ ไว้ที่ฐานของพระประธานปางปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ ประจำศาลาอเนกประสงค์ เพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาและบูชาพระรัตนตรัย ท่านสาธุชนที่มีจิตศรัทธาบูชาและบรรจุได้ตามกำลังศรัทธา หรือเป็นชุด ๆ ดังนี้ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๑. บูชาตามกำลังศรัทธา มูลค่าบูชาองค์ละ ๒๕ บาท

๒. ชุดบูชาอริยสัจ ๔ เป็นไปในญาณ ๓ มีรอบ ๑๒ จำนวนพระ ๑๒ องค์ มูลค่าบูชา ๓๐๐ บาท

๓. ชุดบูชากิจ ๑๖ จำนวนพระ ๑๖ องค์ มูลค่าบูชา ๔๐๐ บาท

๔. ชุดบูชาโพธิปักขิยธรรม จำนวนพระ ๓๗ องค์ มูลค่าบูชา ๙๒๕ บาท

๕. ชุดพิเศษ

จำนวนพระ ๑๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๒,๕๐๐ บาท

จำนวนพระ ๒๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๕,๐๐๐ บาท

จำนวนพระ ๔๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๑๐,๐๐๐ บาท

ติดต่อบูชาได้ที่ **พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร** หรือที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ท่านที่ต้องการบรรจุด้วยตนเองทางมูลนิธิฯ จะเปิดให้บรรจุได้ทุกวันเสาร์ต้นเดือน และระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ เถรานุเถระ(๑ – ๑๕ พฤษภาคม และ ๑ – ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี)

ท่านผู้มีจิตศรัทธาประสงค์ที่จะสนับสนุนการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติประการหนึ่งประการใด เพื่อเป็นธรรมทานที่พระพุทธองค์ตรัสว่าเป็นทานที่ยิ่งกว่าทานใด ๆ โปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพตามกำลังศรัทธาได้ที่ :

๑. ท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (ที่ตึกบวรเทพมุนี) กทม. ๑๐๑๖๐ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

๒. **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งสถาบันฯ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์ ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไปเป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างพระอุโบสถ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ เป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงจำนวนพระ.....องค์

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน.....บาท

เมื่อบุญมาวาสนาช่วย ที่ป่วยก็หาย ที่หน่ายก็รัก

โดย **ญาณรัตนะ**

ในชีวิตของเราทุกคนนั้นต่างก็ปรารถนาความสุข ความเจริญ ด้วยกันทั้งสิ้น แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจหลัก เหตุและผลของการได้มาซึ่งความสุขความเจริญอย่างแท้จริง ในเบื้องต้นแทบทุกคนต่างก็ปรารถนาให้ตนมีบุญมีวาสนาที่จะได้รับโภคทรัพย์ ฐานะ เกียรติยศ ชื่อเสียง ความเจริญในหน้าที่การงาน มีสุขไร้ทุกข์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ฐานะเหล่านี้จะได้มาอย่างไร หากไม่มีบุญที่เคยได้กระทำสะสมไว้ บุญที่เกิดจากการสะสมแล้วย่อมส่งผลให้เป็นพลวะปัจจัยได้รับผลตามอานิสงส์แห่งบุญนั้น

วาสนาเป็นฐานะที่เกิดจากผลของบุญที่พึงได้รับ มิใช่แต่เพียงการไปบนบานศาลกล่าวหรือการเสริมสิริมงคล สะเดาะเคราะห์ที่หาเหตุที่จะเกิดผลมิได้ ผู้ใดได้กระทำเหตุที่จะบังเกิดผลด้านทานกุศล ศีลกุศลและภาวนากุศลแล้ว บุญส่งผลให้ได้รับตามผลแห่งการกระทำทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เรียกว่า **กาลสมบัติ** จึงจะได้รับฐานะที่พึงได้ ซึ่งคนส่วนใหญ่เรียกว่าวาสนา หรือชะตาชีวิต หรือดวงนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า วาสนา ชะตาชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดจากการกระทำในสิ่งที่ดีที่เรียกว่า บุญ ก็จะส่งผลให้ได้รับในทางที่ดีขึ้น ถ้ากระทำในสิ่งที่เรียกว่าเป็นบาปก็จะส่งผลในทางที่เลวลง ฉะนั้นเราทุกคนต่างก็เป็นผู้กำหนดวาสนา ชะตาชีวิต ให้ตนเองทั้งสิ้น จะมาโทษฟ้าดิน ได้อย่างไรกัน **ผลจากการกระทำในอดีต ย่อมให้ผลในปัจจุบัน**

ผลจากการกระทำในปัจจุบันย่อมให้ผลในปัจจุบันและอนาคต สิ่งเหล่านี้เราได้เรียนรู้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่ทุกวันจนมองเห็นว่าเป็นของธรรมดา และเข้าใจไปว่าเป็นกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ แทนที่จะพิจารณาถึงสาเหตุที่แท้จริงภายในตัวเราให้คิด พูด และกระทำ ในสิ่งที่จะให้เกิดผลบุญ ในทางที่ดีตามโอกาสหรือเวลาที่เหมาะสม อันชื่อว่า กาลสมบัติ

กาลสมบัติ คือ เวลาที่บุญกุศล หรือกรรมดีที่ได้กระทำมานั้นบังเกิดผลแก่ผู้ปฏิบัติ ให้ได้รับผลดี เป็นความสุขความเจริญ ที่เรียกว่า บุญมาวาสนาช่วย จะกระทำสิ่งใดก็ล้วนแต่ประสบความสำเร็จให้เจริญรุ่งเรือง ในทางตรงกันข้าม **กาลวิบัติ** ก็คือ เวลาที่หมดบุญ คือไม่มีบุญ หรือมีแต่ไม่แรงพอที่จะให้ผล และเป็นเวลาที่บาป อกุศล หรือกรรมชั่วที่ได้กระทำไว้ส่งผลให้บังเกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติให้ได้รับผลในทางที่เป็นความทุกข์ เดือดร้อนที่เรียกว่า ดวงตก หรือว่ามีเคราะห์กรรม พาให้กิจการงานล่มจม มิหนำซ้ำโรคภัยไข้เจ็บมักเบียดเบียน

เมื่อทราบว่าบุญมีส่วนให้ผลในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างปกติสุขในระดับทางโลกและสูงขึ้นไปถึงระดับทางธรรม คือการสะสมบุญถึงจุดที่จะกลั่นตัวเป็นบารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี ส่งผลให้เข้าสู่หนทางมรรค ผล นิพพานต่อไปนั้น พวกเราทุกคนก็มิควรละเลยที่จะกระทำบุญเมื่อมีโอกาสอันควร หรือได้ทำบุญตามกาลเมื่อมีกำลังเพียงพอ ที่จะสั่งสมบุญเพื่อเป็นเสบียงไว้ใช้ต่อไป ไม่ว่าด้านทานกุศล ศีลกุศล และภาวนากุศล ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง สนับสนุนชักชวนให้ผู้อื่นกระทำ หรือร่วมอนุโมทนาบุญเมื่อผู้อื่นกระทำคุณความดีดังกล่าว ก็นับว่าเป็นหลักประกันชีวิตที่สำคัญประการหนึ่ง

การทอดกฐินเป็นกาลทานอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลให้เกิดกาลสมบัติ ในปีหนึ่งมีพุทธานุญาตให้กระทำ ณ วัดวาอารามหนึ่ง ๆ ได้เพียงครั้งเดียว ในโอกาสนี้ขอเชิญชวนสาธุชนทุกท่านร่วมกัน**ทอดกฐินสามัคคี ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี** เพื่อรวบรวมปัจจัยเป็นค่าใช้จ่ายในการเผยแพร่ธรรมะ และค่าใช้จ่ายในส่วนที่ยังขาดอยู่ในการก่อสร้างอุโบสถ**วัดหลวงพ่อสดฯ** ใน**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** และ**พระประธาน**พร้อมพระคู่บารมีที่ทำจากหินรัตนชาติ **ในวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ นี้** เพราะการสะสมบุญอันเนื่องจากกฐินทานย่อมได้รับอานิสงส์ เป็นผู้มั่งคั่งมีทรัพย์มาก เป็นผู้สำเร็จในความปรารถนาอันดี เป็นที่ชื่นชอบของมหาชนทั้งหลาย เป็นผู้มีชื่อเสียงเกียรติคุณขจรไป เมื่อตายลงย่อมสู่สุขคติโลกสวรรค์ อานิสงส์ผลบุญย่อมได้รับดังคำกล่าวที่ว่า **เมื่อบุญมาวาสนาช่วยที่ป่วยก็หายที่หน่ายก็รัก เมื่อบุญไม่มาวาสนาไม่ช่วยที่ป่วยก็หนักที่รักก็หน่าย**

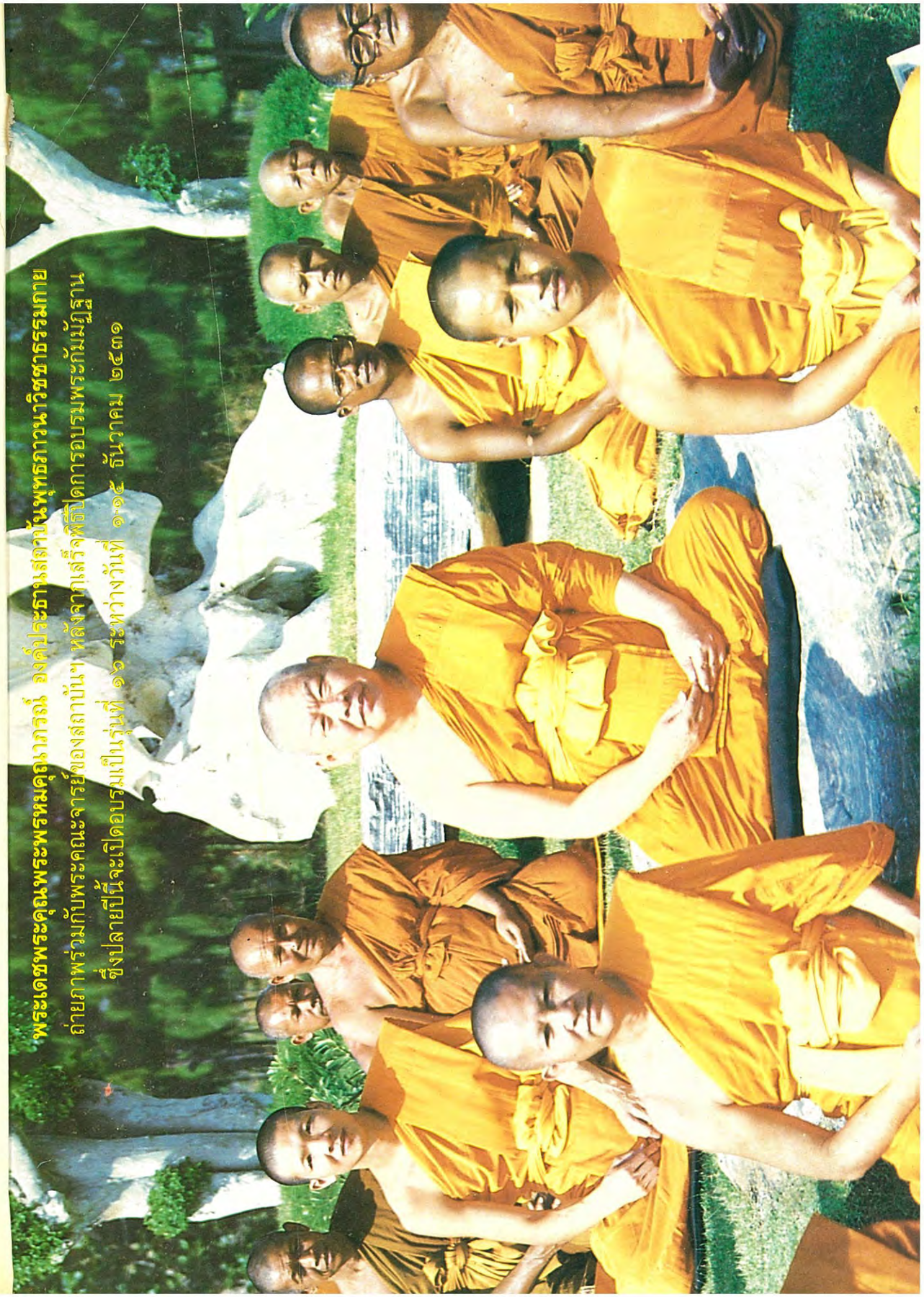

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย
เราอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลาย
ผู้จำพรรษาแล้ว
ได้กรานกฐิน..."

วันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑
เชิญร่วมถวายผ้ากฐินสามัคคี
ณ สถานีพัฒนาวิชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ธรรมกาย
ปีที่ ๑๐
ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๓๑
ISSN 0857-7909